

אונקלוס

שמות כג' משפטים

372

בג א לא תשא שמע שוא אל-תשת ידך עם-רשע ליהוּת עד חמם: ב לא-תהי אחורי-רבים לרעת ולא-תעננה על-רבך לנחת

רישוי

כלייך סנומל ולכל בכיכר קראן כלב נסכו פה) למול קב"ק פנו לו סכלו פט): (ח) לא תשא שמע שוא. כתנוונו לנו מקבל שמע לשקל חזרה למקבל נזון הרע א) ולידין כלב יקמע לבני צעל דין עד ציבת צעל דין חבירו ב): אל תשתייך עס רשות. סתוון חבירו מטען סקל סכטיחו לטאות לו עד חמם ב): (ב) לא תהיה אחורי רבים לרעת. ים כמקלך זכ מדרשי חכמי יקלחן חכל חיין ל' סמקלה מיטבך בון על חופיו

כ) טלית להחות כמו לנשות ווינה בן. רק הוא מהבנין הדנוש הכבד כמו ארור טטה שפטם (דברי כו יט) (ה) נם נטצת בלא שפט, וטשי גור (טלאכי ג ה) (ט), וחוזיל פי, כי סזה נלמוד כי הלכה ברבים (ו) וטה שהעתיקו הוא האמת (ו), ואחר שכתב אטר לא תהיה אחורי רבים לרעות, סזה נלמוד, כי אם יהיו הרבים לטובה שהוא מצוה לכת אהירות (ו): לא תעננה על ריב. מצוה על כל ישראל *, ואף כי הדין שהוא שהריב לפניו לעור לרעהו (ו): (פיהיק). ומלה להחות. לנגאי בכל התקרא, גם נטצתה בלא שפט וטשי גור (טלאכי ג ה) (ו) (א) וחוזיל פי, כי טזה נלמוד כי הלכה ברבים, וטה שהעתיקו הוא

יהל א/or

קרני אור

ח' עליין, טהס כייה מטה סטה קהיליה נגה: (ה) פי' כלב זויה מלכו שמעה סקר נזוייה דבה: (א) בגין כפעיל משלט, נטה, נזון לאן שפט, וגס כלב מפטט, גס נזון מפטט, גס נזון זונאי, וטשי גור טטה חפה (עוות ונה) טהרי כבד כבוי פליו לנו חענצה (למעלה כ ג): (ג) וטה טפס כסמיות נזהה בעי טמך: (ד) וכן הו (מכילה פ"כ) "המר לנו חייך פלוי חייך לנו" ליגרין, ולי עד להל כו וגהעף עליין וויה פי' היל חצת ידך, כלב יסיעט לרצע ע"י סיקיה של נזוייה ממון גנוול: (ב) וכן הו (רמ"ס פ"י מכ' מדות) סנס על הפל יס חזרה כלב להנטף מס הפסול, מס אין האלינים מכיריים נזון פאה רצע, אשוכר על לנו חצת ידך עס רצע: (ו) כה' זל יפרץ נזון חענצה על רכ', פי' כטוקה ריב בין חנושים לנו תעיל עדות על מה כלב רחית, וחין לך למסוך טל רניז המעדים ולហניך מה קלהת נזון רחית: (ז) ווועיד תחלה לנו הכהה חמי רכיס נרעות והו מלוות לית, וויה זונה סטה קייכ' אהורי רזיז להעות, ופי' מותו מודל כענין לננות: (ח) כי לננות הו מתקל, כמו לסיות נזון להרי רניז, ולחותה הו מפטט הכלב הרגוט זונאי זויה, ופי' לקטות כלין כמו מיטה מפטט: (ט) ופי' סס ה' זל, "ומטה מפטט גור": (ו) עיין (סכך' כ ה ג נ ג): (ו) וגולמוד מריטיה לקרו מדזקן זונא מסיפיה קלעת גנוון: (ז) וויש פי' כחוכ לדעתה ה' זל, נזון תחיה להרי רזיז לרשותה" ליזון ידצער (ונכנים באלמת נזון רכ') "לנותות להרי רניז" פי' להיות נזונה להרי רניז, "לנותות" פי' לקטות המפטט, והכל חזרה מהה, וכלהר נזון הזריר מלנותות אהרים, כה' נזון לננות המפטט, מזון גלמור, כי הס יכין הרכיס לנטקה יס זל לננותה מהר הרוג: *) וכן טפי' למעלה, עיין חות וסמליך ננותות: (ו) ולחוקו ננותות: (ו) וטישרו ומטה מפטט גור:

ועין

סקוב ריש*: (ט) לפליל יט: פט) מכילה פ"כ וויא פי' רס' פט) פטוטה כה ד'ס, מוטה לחה מטל'ז' זמו'ר פל'ז' פס'ז: א) מכילתיה פיל פט'ד, ב) פטוטה קיהם מಡרכ' לאגדס פס'ז, ילקוט זאנב: (ב) מכילתיה זאט ה'ז-זאט כחוכ' דכל' להר' וטשי זל גלכינס כחוכת, ומיין כינכ' זאט, זאנוטה נזון, תנטומן נזון, ילקוט זאנב, פס'ז: (ג) פי' זאן זלהת גודת בלאן יטיל סקר, סכלו כבד הזריר פליו הלאן חזרה סל' הנטחת פdot סקר, ופי' אל חצת ידך, היל הנטיחווע*: נפל נזון טימת יד נזון על כה זו, ערמה (רו*) ועין מכילה סס, עכשווית סס, ועין יכל חות כה :

אונקלום

**אַחֲרֵי רְבִיבָים לְהַטְבָתֶת גּוֹדֵל לְאַתְהָכֶר
בְּרִיבּוֹ: סְדָר פִּי תְּפִגְעָע שׂוֹר אִבְּהָאָו
חַמְרוֹ תְּעָהָה הַשְּׁבָתָה תְּשִׁיבָנוּ לוֹ: ס**

אבן עוזרא

האמת, וזה המשפט שמוهو יוכר כאשר פירשתי בפ' לעם נגידו (לע"י בא ח) (ט) ואחר שהכתוב אמר לא תהיה אחורי הדברים. רק דעתות, טוה נלמר, כי אם לא יהיה הרובם לרעות שהוא מצוה ליכת אחורייהם, וטעם להטבות המשפט (ט) וב%;"> עבד שאמור לננות אחורי רבים וירוע כי אחבי עשר רבים, כאשר הדל בראיבו (ט) י השיר, גם כן אי תעור הדל בראיבו (ט) י ג ודל. גם זה דבק שתחשוב כי טוב העשה בערך הדל, ובמוקם אחר לא תהדר פני נ Dol (ויקרא יט טו) (ט): ד שור אויבך. בחירק החת הוייד (ט) והוא פועל (ט) כי מלת ואויבתי (פי בב) מהטילים היוצאים (ט) וחותם אמר אויבך (ט) כי נIRON לדבר בכח, גם כן שונאך (ט) אולי באה זו הפרשה (ט) אם היה

לסת. וית רביס קלה נוטה להקלים וחימטי צומן סגן טניס המכליין חמימיין יומל מן חמוץ וממתע סגול' ליה טקייה להקלים לרעות קומע חמי הכל כי טמלה לטוצה מכון למלו דיני נפסות מעין טיפ חד לזכות ועל פי טניס למוצה (ט). וHonk'los מרגנס לה תמן מוחלפת מה לבינך על דיניך (ט) ולצון בטברי לפי מהרנום כך כוח נדרס: לא תענה על רב לנטה. אם יטהלך דבר למספט לה תענה גולח ולסלק עליך מן הכליג (ט) הילך קוי דין חומו לחמיתו ומי מומל ליזבו מל חופה כפסותו וכך פתלו: לא תהיה אחורי רבעת. אם רלהית לנטיש מטען מespט לה מהמל כוחיל לרביס כס טנני נוטה להקלים: ולא תענה על רב לנטה וגנו'. ואם יטהלך בגdon טל חומו המשפט היל מענו על הכליג דבר הגוטה הטרי יטהלך כהה מהמיתו היל חומו מהמספט כלשל כוח וקובל (ט) יהי תלוי גולח הכרביס: (ג) לא תהדר. לה מחלוקת לו כבוד לזכותו צדין ולומר לד כוח חוכנו וחככנו:

קרני אור

(ט) טין (למילה כל ו): (ט) טין חות יכ: (ב) הויכ קאש (ז) כי הפ' כלו טין חד: (ז) וסם כתוב ג' ה' טפיך לה חיינטו הולך היל נסבנתה חיידתו טהו ליאיך מספט פמייחך: (ז) כי טילן אויבך נזוח תחת קירך וקמן תחת הביצ' כי טרטו אויב: (ב) וכוך מפטעלים היוקחים, וחינו תוחר: (ב) וכוך קירך וקמן רצית היל רצית חמוץ: (ב) וככל ויהק יגרום "ולג אמל הויכך" פי' למה לה חומר הויכך נזוח קירך וקמן תחת הביצ' כי יותר נכון לומר אויבך בחריק: (ב) חמוץ סגול', וכמקח'ת "ולג חומר הויכך ולג טולגן" וככה, כי אם לסתה כל זה קות טהמלה כן, וחותם היל כי געפ' איהו טויה חותך והותק לרמות רמהך לה תליה היל: (ב) סמיות קה דריש אטמך לפ' ודל

פסק'ב רשי': (ד) סגד' ג: (ה) סגד' גו ג ופיין לסי' פס, ופיין מילאיה פס, ופיין מילאיה פס, (ט): (ז) מטען עס' היל גות זכות ופע' סלייט חונגה, פיין מילאיה פס ילקוט סס: (ז) פיין היל היל מילאיה ג' כוכית כמה נספהה נט' פס, מ' מ' דמתכתי לך, "אס דמחכני מילא" וכפסלים שלטו וכן לדוטס סכוייטה, "מל דכעינך" וסין נקלוטין טע ה' כלט' ד'ס, "סמלרגס" ותוכ' פס ד'ס, "סמלרגס": (ח) ומש טהמאל פל נIRON נ' חפה, (ט). "תמןמ' מפוי לי נט' פיו נIRON פיו פל מינט באנ' כמו ענו' רפנן, מנפה מהכילה וטמיס: (ט) קול נIRON דומי פוגל נIRON נ' קות סכוניות וקמייניס, פיע' סגד' 1 כ:

רשי'

מכון דרכו (ז) סלהן מטען לחוכס הצלעת דיין חלק וטוק סמקלה דרכו. מהלי רביס מסביבה לא תרhom בדינה: ר' ארוי תפגע תזרא דסנאנך או חטפה מל'ת סמקלה דרכו. וכפונות סכטוג מדכני וחלמע סמקלה דרכו. ולג תענה על רב. על רב סלהן חולקין פל מופלא סככ'ר לפיקר מתחילין כדרוי נפסות מן הכל. לקטינס סככ'ר סולין תחלה טימלו ה' דעתס (ח) ולפי דרכו לנטינו כך פטלו סמקלה: לא תהיה אחורי רבים לרעות. לחיב' מיטק נקכ'יל דין חלק טילכו מפיינס על סמוציאן (ז): ולא תענה על הרוב. לננות מדכליו ולפי סכום חסר יו'ר דרכו צו כן. מהלי רביס לפיקר מתחילין כדרוי נטס סהמה נוטה להקלים וחימטי צומן סגן טניס המכליין חמימיין יומל מן חמוץ וממתע סגול' ליה טקייה להקלים לרעות קומע חמי הכל כי טמלה לטוצה מכון למלו דיני נפסות מעין טיפ חד לזכות ועל פי טניס למוצה (ט). וHonk'los מרגנס לה תמן מוחלפת מהלבינך על דיניך (ט) ולצון בטברי לפי מהרנום כך כוח נדרס: לא תענה על רב לנטה. אם יטהלך דבר למספט לה תענה גולח ולסלק עליך מן הכליג (ט) הילך קוי דין חומו לחמיתו ומי מומל ליזבו מל חופה כפסותו וכך פתלו: לא תהיה אחורי רבעת. אם רלהית לנטיש מטען מespט לה מהמל כוחיל לרביס כס טנני נוטה להקלים: ולא תענה על רב לנטה וגנו'. ואם יטהלך בגdon טל חומו המשפט היל מענו על הכליג דבר הגוטה הטרי יטהלך כהה מהמיתו היל חומו מהמספט כלשל כוח וקובל (ט) יהי תלוי גולח הכרביס: (ג) לא תהדר. לה מחלוקת לו כבוד לזכותו צדין ולומר לד כוח חוכנו וחככנו:

יהל אור

(ט) טין (למילה כל ו): (ט) טין חות יכ: (ב) הויכ קאש (ז) כי הפ' כלו טין חד: (ז) וסם כתוב ג' ה' טפיך לה חיינטו הולך היל נסבנתה חיידתו טהו ליאיך מספט פמייחך: (ז) כי טילן אויבך נזוח תחת קירך וקמן תחת הביצ' כי טרטו אויב: (ב) וכוך מפטעלים היוקחים, וחינו תוחר: (ב) וכוך קירך וקמן רצית היל רצית חמוץ: (ב) וככל ויהק יגרום "ולג אמל הויכך" פי' למה לה חומר הויכך נזוח קירך וקמן תחת הביצ' כי יותר נכון לומר אויבך בחריק: (ב) חמוץ סגול', וכמקח'ת "ולג חומר הויכך ולג טולגן" וככה, כי אם לסתה כל זה קות טהמלה כן, וחותם היל כי געפ' איהו טויה חותך והותק לרמות רמהך לה תליה היל: (ב) סמיות קה דריש אטמך לפ' ודל

פסק'ב רשי': (ד) סגד' ג: (ה) סגד' גו ג ופיין לסי' פס, ופיין מילאיה פס, ופיין מילאיה פס, (ט): (ז) מטען עס' היל גות זכות ופע' סלייט חונגה, פיין מילאיה פס ילקוט סס: (ז) פיין היל היל מילאיה ג' כוכית כמה נספהה נט' פס, מ' מ' דמתכתי לך, "אס דמחכני מילא" וכפסלים שלטו וכן לדוטס סכוייטה, "מל דכעינך" וסין נקלוטין טע ה' כלט' ד'ס, "סמלרגס" ותוכ' פס ד'ס, "סמלרגס": (ח) ומש טהמאל פל נIRON נ' חפה, (ט). "תמןמ' מפוי לי נט' פיו נIRON פיו פל מינט באנ' כמו ענו' רפנן, מנפה מהכילה וטמיס: (ט) קול נIRON דומי פוגל נIRON נ' קות סכוניות וקמייניס, פיע' סגד' 1 כ:

שמות כג' משפטים

אונקלום

ה כִּי־תְּرָאָה חַמּוֹר שְׁנָאָךְ רְבֵץ
תְּהַת מִשְׁאָו וְחַדְלָתְךָ מַעֲזָב לֹעֲזָב
לֹעֲזָב עַמּוֹ : סֶםֶתְּשִׁי וְלֹא תְּפִתְּחָה טֹעֲגָה וְתְּתִפְגַּע
תְּשִׁבּוֹק מַשְׁבָּק קְזָה מַשְׁבָּק
תְּשִׁבּוֹק מַשְׁבָּק מַשְׁבָּק קְזָה מַשְׁבָּק
אָבָן עֹרוֹא

(ה) כי תראה חמור שנאך וגוי. כרי כי מטה מס נלען דלמוך קאשו מרד' נסונות כל טמוטי כי וכש פטכו קמו מלה ממלוכו רוכץ מטה מטה: וחדרת טזוב לו. בטה: עזוב תחות עמו. עזיבס זו נלען עזיבס יא) וכן עלור ונווב יב) וכן יטזוב חט ירוזלים עד החרומת יג) מלחה מפל לטזוב ולכינע חט חוקק סחומה. צוילח צו כי מהמר בלען חט לביס כנויס כללה ממני וגוי יד) צמו מהמלר כן בטה: ליה תירח מכס ומדרכו כך דרכו רבבו, רק תהייר קשר המטה, כי הטענה כאשר תהייר הקשרים, או יעובה חפה ויפול בארץ, על כן אמר עמו יג), ואחרדים אמרדים שפי' כסין טיבת יג) ואמרו כי בטחו בעורא יג) ונ לא תטה. עם הדין ידבר יג) וכן ובתו הלוני ה' אלהיך האבלנו (דברי טו יג) הראו לאכול יג) באלו הוא סדר עם כהן ויבידלן מכל ישראל שידבר עתבה יג), והאומר כי הוא בכור עד, הבן הוא יג) יד):

יהל אור

ויל נא' מהדר נרינו: (כו) פין (מכילתא פ"כ, כ"מ נג ה): (כו) וואו פועל טומל: (כח) וייה פ"י, ומדלת נך מטאות הדרב: (כט) "ומגדת לטאות" שהווע ניכ' פועל שם: (ל) פ"י, מל נך וגדר מאט פסוד להאות וכ"ט פסוד חיון, פין כסותכ"ט סס: [ד] וארכ"ח דל' פרלמי כספס נס' כמהות לפון 1421 י"ה, זס פה לפט פון כי לדעת פון, פכונא טה נין מין שאב וגין מן סלאפ, ואלה לו נסיפות יג' וווק: (לכ) פין חות כה וקס: (ולג) פ"י סתאי טמו הקשרים: (לד) לדעתו יג' "מעוינס" והוא פיהם של טיק סכותין של התקרא לחזון, וכן הוו נני' (כ"ט קטו יג) ועיין רס"י סס, וכן פ"י ה"ה ז"ל (נחתה נ ה) יוטזוב ירוזלים מלאן מכמים מפושכה, ויה' כי כן מזב חמוץ עמו: (לה) וכו' נחתה, כי ספרי מזור ונחותם בס ספר מהד', וכן נחצנו בכ"ל ספרים לספר חמה, ולפניהם היו קורחים לעורף, שורף לי' ולגמינה טודן ב:*) ודתת ה"ה ז"ל שאב לפון פריקה, וכן ה"ל (מכילתא סס, כ"ט נג ה) כפרי הכהוב מדבר וכן פ"י רס"י ז"ל ביהרונה מדרכ"ל: (לו) א' הובקה לדין, וככונא פוזר כלו תחוייכנו כדיינו להיווח כלתי הובק חמיניך מסע למותו: (לו) וכן פ"י ה"ה ז"ל סס, מי שאה רחוי להוציאו: (למ) וכן פ"י רס"י ז"ל סס, נקון ה"ה הומר: (לט) פ"י סמלת תחכלנו נחלמר על הגדר סגדדר, ובב אל הצעל כהדר המהמarias זבוחה בטניין, וכן יהמאר סה' דל' (לכ"ר, יג יז) "ונחכחים אהנו כי בס סלייס ככורים, מהדר נכור פער רוס, וככוני נכור עד, ווין יורך להטיג על סגוליתס" וככור עד נקרת סטלר

קרני אור

הכל נסונו נטה לתקרכ' האיו ולסתתכל טמו נמייקת מהר נכתה, ולויל עי' נס טגלו וצלים מהו (בל"ט): (ג) פין מכילתא סס, צ'אלטו כלו יטס המפסט נאותו, כי גלייל צלו יטס מזפס כלכין לחוכתו, דאו חפיין מפסוד להאות וכ"ט מפסוד חיון, פין כסותכ"ט סס: [ד] וארכ"ח דל' פרלמי כספס נס' כמהות לפון נד' י"ה, זס פה לפט פון כי לדעת פון, פכונא טה נין מין שאב וגין מן סלאפ, ואלה לו נסיפות יג' וווק: (לכ) פין חות כה וקס: (ולג) פ"י סתאי טמו הקשרים: (לד) לדעתו יג' "מעוינס" והוא פיהם של טיק סכותין של התקרא לחזון, וכן הוו נני' (כ"ט קטו יג) ועיין רס"י סס, וכן פ"י ה"ה ז"ל (נחתה נ ה) יוטזוב ירוזלים מלאן מכמים מפושכה, ויה' כי כן מזב חמוץ עמו: (לה) וכו' נחתה, כי ספרי מзор ונחותם בס ספר מהד', וכן נחצנו בכ"ל ספרים לספר חמה, ולפניהם היו קורחים לעורף, שורף לי' ולגמינה טודן ב:*) וdetת ה"ה ז"ל שאב לפון פריקה, וכן ה"ל (מכילתא סס, כ"ט נג ה) כפרי הכהוב מדבר וכן פ"י רס"י ז"ל ביהרונה מדרכ"ל: (לו) א' הובקה לדין, וככונא פוזר כלו תחוייכנו כדיינו להיווח כלתי הובק חמיניך מסע למותו: (לו) וכן פ"י ה"ה ז"ל סס, מי שאה רחוי להוציאו: (למ) וכן פ"י רס"י ז"ל סס, נקון ה"ה הומר: (לט) פ"י סמלת תחכלנו נחלמר על הגדר סגדדר, ובב אל הצעל כהדר המהמarias זבוחה בטניין, וכן יהמאר סה' דל' (לכ"ר, יג יז) "ונחכחים אהנו כי בס סלייס ככורים, מהדר נכור פער רוס, וככוני נכור עד, ווין יורך להטיג על סגוליתס" וככור עד נקרת סטלר

כקריב רס"י: י) ר"כ ג ה, גיטין ג, ג: א) וכן פ"י מנחם (מחניכת מנחם סלע פג) וכן סגולית רס"י יג' נאה (חס' יז) יטזוב נלען פורה: יב) דרכ' נג' לו: יג' מטensis ג: יד) דרכ' יג' יז: טו) מכילתא פ"ל נ"ט לג' ספלי תלה וצין אטוס"מ ס"י יג' סס פס"ז יעקוב: טז) וסס ישטו' כ"י, כלאי, ולפעמת חי' וחדרת מטה' כמיהל נטבויו אטנטמייס היה' חמל וונפנטמייס פח' מסוכ:

**מִשְׁפָט אֲבִינָה בְּרִיבֹוֹ ; מִדְבָּר
שֶׁקֶר תַּרְחַק נְכַנֵּץ דִּילָן אַלְתַּתְהָנָג
בַּיְלָא אַצְדִּיק רְשֵׁעָה וְשַׁחַד לֹא
תַּקְהַ בַּי הַשְׁחָד יְעֹנוּ פְּקָדִים**

אבן עזרא

(סיה"ק). לא תטהר משמט אביוֹנָה. עט הדין ידבר, וחכמתו או השופט יהיר (א): נ' מדבר שקר, עם הדין ידבר, שלא דין דין שקר (טז) ובמהו צדק צדק תרדוף (שם טז ב) (טז): ונקי וצדיק אל תחרוג. באותו הדבר (טז) אם ידעת שהוא רשע בדבר אחר (או) שלא תאטר הויאל וככזה עשה רשע אחר קשה (טז) אהרגנו ואסיר הטענו טהරיך, כי אני אקח הדין טנו ולא ישפט טידי (טז): (סיה"ק). מדבר שקר תרחק. על דבר העדים שתחקור היטוב (טז): ונקי וצדיק. באותו הדבר: אל תחרוג. אל תעשה לו חמס, בעבור שנתברר לך בריאות כי הוא רשע כדמות הדבר ההוא, ותאטר הויאל ורשע הוא (טז): כי לא אצדיק רשע. והטעם כי אם הוא רשע בדבר אני אקח חקמה טנו (טז): ח' ושחר לדין להטאות סדין דלים (טז): ויסלט שוחר לדיניים. אמר הנאון כי צדיקים תאר לדברי (טז) זה ולא יתכן זה, כי דברי סטוק (טז) וזה וטעם צדיקים בדין, לא צדיקים וכן סומך סומך לעמו פלו ויטכל

קרני אור

במתwil, "הויל פטלי לחתכים" ובלטיח נקלע בכואל פדר בכואל היב, וכשה נפל במנחן נרלותו לוות חתמי סנייה כפי' כוה נס' רלה נס צויל ולחם הווו, חיל צס ותויל, אמרו זה בכואל פדר וארע מטעס פטלין: [ה] וכת כויה (מלילאיה צס) דעת ר' נתן לכויס כמיזוקים: [ו] ופי' כתוב נפל בוגרת פטקלין לנו דוקן, סברי כנבר טולגן לכיס זכלו נמסקל כסמויך וליינס סמכיס כרכוכ נמכלן היכן יה וויכן צו, גס כויה כתוב כן כמיהגיס דף כס ג', כמו חמזהקי יין (צמוס וו) עלייה צפוי' בחמלהון מלך, גס כפס כתוב נס' למota היהת י', גס נטה' עת מת, היל מלזקי לרפייס, מלת מלזקי היהת שטוכם, וכחלו כתוב

מפסט נחיניים: (נ) **כח' זיל יבחר** עטס הסמיכות;
בל' צו ים ספרי לבריס המולדקים; (נכ) **ולפי** פגוזן ו**זיל**

בְּדִינָה: י. מִשְׁרַתְמָא
דִּשְׁקָרָא תְּנוּרָתִיק וְדִיבָּרִ
וְדִי גְּפָק (דְּכֵי) סְנָה דִּינָא
לֹא תְּקַטּוֹל אֶלְיָהָא
אֲזֹבֵי חִיבָּא: ז. רְשֹׁוֹתָדָא
לֹא תְּקַבֵּל אֶרְיָ שְׂוִיחָדָא

ר' שמי

צמו. לפיק שמאטה מלמסקל ליש ז) מליטול
מזהוי ממכו יח) : (ז) אבינך. לסתון חייבת
טהויה מדוילד וטהוב לכל טובב יט) : (ז) ונקי
צדיק אל תהרג. מכין ליווה מב"ר חייב וחלמל
הורל יס לי ללמד עליו זכות סמחיזליין הווטו
פ"ל ונקי אל פגרוג וחת"פ סחינו לדיק
סלה נלטדק בכ"ר מ"מ נקי כו"ה מדין
מייטה סכלי יס לך לזכותו. ומכין ליווה מב"ר
זחיי וחלמל חחד יס לי ללמד עליו חובב
סחין מחיזליין הווטו לכ"ר תלמוד לומד ולדיק
אל פגרג וזק לדיק כו"ה סנლטדק בכ"ר ב) :
בי לא הצדיק רשע. חיין עלייך להחיזרו כי
חני לנו הלאדיקנו כדינו חס יאך מדך זחיי
יס לי סלומיס פגרב נקמיתו במייטה סנתחיעב
כח כא) : (ה) ושחרך לא תקה. הופיע לסתות
המת כב) וכ"ט כדי נקודות חת קדרין סכלי
כדי נקודות חת קדרין כהמך כבל לנו תפטע
מקפת: יעור פקחים. והופיע חכם צטורך

יְהָל אֹר

בגנוויל רלזון כהוּן כעדר, מפלייזו לבנאל ומוּליכוּ
למקומות המוכתר ועס הוכלו, ועיין קריינ האול :
(מ) לזופפי העס : (מה) חוארא לדיין : (מן) סס
הוֹנָגרה לבנאל הריעז, וכן פ"י ה' ז' נס עס
בנאל הריעז ידכרי : (מנ) פ"י כחוּתוּ קדין : (מד) פ"י
ה' ק' סידעתה טהוּך רעטן גלבער ה'ח'ר ולו מספק מות :
(מכ) הלאזון מנומנס קלת, ועטמו הוֹטִיל וככני
עסכ כרכען גלבער ה'ח'ר דנער קפס : (מו) וארס
תפלונג נקי כחוּתוּ דנער, ה' ק' טהוּך קייב מיתח
ממקוס ה'מל יה'יא ו'ה'מיטפֿן נלק ה'ך לה' אמת
(ה'מתעם) : (מו) עיין רעכ"ס מה טנישור צוּר :

מפעט חמיניס: (ג) לה' זיל יבחר עטס כסמיות:
בכל' צו יט ספי' דברים אמלודקיס: (גכ) ולפי' טניזון זיל
זיל

מקורי ובאורי רשות: יז) כ"ה כתלנוגס סכיאויגטש: ייח) וככל פפלינו נהני כת"ה "מלמץבק נס" בפיו וחדלה מלקולם לו, לנו
זומסן כן הלא עוז חפוץ פנחותך ותביס פמו נפזרתו: י"ג-י"ז יט) מכילתו בס, פ"זין כת"מ קיט
ג, ונילט"י בס ל"ט האיוון, ומײַן סניד' לו כ בס מסמך זלאָתקה מוליך פל פק"ה לדעת האנוין ומײַן כ"ז דכליס קו' ד:
ב) מכילתה בס, ומײַן סנידלען נג ב, ירושלמי סניד' פ"ד ס"ג, ילקוט רנן, מס"ז: בא) מכילתה בס, מס"ז: בב) מלילתה
בס, כתובות קפ' ב, קפלי ריב' ס' בופקים, ילקוט ס"ג, מס"ז:

מְעֹרֶת חַפִּים וּמַקְלֵךְ
פָּתְגָמִין תְּרִיצִין: טָנוֹנָרָא
לֹא תַּעֲיקֹן וְאַתָּה יַדְעַתָּן
יְתָה נְפָשָׁא דָנוֹרָא אֲרִי
הַבְּרִיאָן הַנוֹּיתָן בְּאֶרְעָא
דְּמָצְרִים: וְשִׁית שְׁנִינָּן
תַּדְעַת אֶרְעָה וְתַכְנוּשָׁ
יְתָה עַלְלִתָּה: אָוֹ נִשְׁבִּיעַתָּ
פְּשָׁמְטָה וּמַרְטָה שְׁבָה
וַיְכָלָן מַסְכָּנִי עַמְקָה

רשי

תלמודו ויכה מ hollow עיינו כי) : ייסוף .
לתרגומו ומקלקל : דברי צדיקים . דברים
שמדוברקיס משפט ה证实 ביר) וכן תלגומו
פטגמים תלין . יקליס : (ט) ונר לא תלחץ .
בכלכלה מקומות סוציאלה תולש על הנרג
מפני כסוכו רע בה) : את נפש הנרג . כמה
קשה לו כשלוחלי חוטו : (י) ואספת את
תבואה. לנון סכנכח לבית כמו וחספתו
הלו טור בידך כי) : (ו) תשמטנה . מעבודה :
ונטה. מחלילא. חכם זמן הביעול בו)
די' תקמוניה מעבודה גמולה כנון חלייק
זוריינע . וכטבטה מלוודל ומלקקץ בה) :

נ'יה'ק . **תשפטנה** . והוא שמות כל בעל טשה
באשר היה באלו איננה שלך (ס) (ח) והיה ראוי

יהל אור

ג'ל לדנריים לדיקיס: (גג) פ"י פהס לדיקיס לדין וכ' ג'ל
לדיקיס בטהר מלוות וקייניס לדין זה: (גנ) כי לדיקיס
טהר לדנרי: (גה) (בדנרי טו יט) כי הנטה יטול
עיני חכמייס: (גוו) וויטאו מדרך הלאק: (גוו) מה
טהור, וטפטו את העם מספט לדק (טס טס יט):
(גה) וכמו שפי רע"ם תשי קבלת הטענות בחופן
טיפסקו לדין בלאק, ופי לאמר הלאק: (גט) וזה
וישטף לדנרי לדיקיס, יגרוס לדיקיס שיהיו לביריס
לה תהא מלוות הנר לישרעל, ונר לו תונה ולא חלהנו,
לא חלהנו: (סח) וכן פ"י הילב"ג, הוארה לדין סלה
קיות דעתו יותר קרובה אל העברי חסר ירייכ עמו:
סכתוב: (סד) נצביות: (סה) כמו טהור טהור טהור כה
(סז) והו טהור טהור קרקשנות: (סז) שפי תקדים דעתך
זהו כלצונו ממץ מפי הקל: (סט) עיין להוט טז:
ולא

עומק' ז: כד) מכילתו פ"כ וזבז דנלייס סמואלקייס כנ"מאות כספי,
לשס' ז' כלוס ונקדוזין פג או פ"י לפ"י סודו לר' מנהגו רע, וכמסגד'
דין פצעים ערך סגול ופרק סדר ל' מה שאלין זוב ולויה לדפוס
ישס' כבשע היל"ג, ופי' טה' צלו' ובוד' סינר הדעת (עיין לפ"י טוריות
צעדים זבז, מה שאליג עלייו: כו) לכ"י כב' כב' כז) מכילתו
שהונכ' מתוך כנפניכם מעדר ועיין סוכה מל' ב, מוויק' ב' הל:

וַיָּסַף דְּבָרִי צְדִיקִים:
תִּלְחַז וְאַתֶּם יְדֻעָם
הַגְּרָכִינְגִּים הַיִּתְמַבָּרְךָ
וַיַּשְׁנֵשْ שְׁנִים תִּרְבֹּע אֶת־
דְּאָסְפָת אֶת־יִתְבָּרְךָ
וְהַשְׁבִּיעָת תִּשְׁמַטְנָה

אבן עזרא

בפטצות (ט) : (פיה"ק) . וימלֵט דברי צדיקים .
אסור חגנון שהית ראוי לחיות רברים צדיקים (ט) ואין
לנו צורך , רק כאשר עיני סטוק (ט) בן דברי ,
ויחטעת כי השחד יעשה בנפש הצדיק מה שירצה
חננותן (ט) , וטעם שופט צדק (ט) לאמר הצדיק (ט) ,
ויהשוחד יוציא טפיו מלוף (ט) : ט ונגר לא
תלהין , גם עם השופט ידבר (ט) בעברו שלא יהשוב
השופט כאשר יריב הירושאי עם הנר לעזר
תורות ישראל (ט) גם בן דברי יחיד אמר הכתוב
לא תלהין (ט) [ט] והעד ושבתתם צדק בין איש
ובין אחיו ובין גרו (דבר' א טז) (ט) :
ט ותשש שנים . הזכיר גם זה בעבר ואכלו
אבינו עטך (פ' יא) (ט) : יא והשביעית
תשתטנה . היא עצקרא שטחה לה' , ולא
ינוט איש את דעהו האביזן (ט) : ונתשתה .
שלא תורע (ט) ובמהו וגטוש את
השנה השבעית (נחתיה , לב) (ט) :

קרני אור

תלונני כסס וכו' ויקיש דרכי לדיקוס כמושב: [ז] והו"ל
 (נ"ז נט כ) שלוחן -ה'ת כנרג מוגר כטלהה ליהוין וכו'
 מפי"צ מהמל ר' אליעזר שגדול: [ח] זס געיזס פונט
 לאט"פ, על גטוול כל יתום דקנות וכתקנות פס דכל,
 ביהלוינו מכטל פסמק עמו לניד, הכל מכטל כל עניין לאט
 געל ידו האפער בזיהה לו עוד חיזה יחש וכתראות עט
 באדכל, וכווג עניין כייסר הדעת באלזון חז"ל סמסית למתו
 מען באדכל לאטלי פסטכל צו פוד כלל, וכווג לעזון גרווע

סקו"ב רשי: כב) מכילתת בס, כתוגוץ בס, ועין פלה פ"מ מ"ט,
ועין קלוי חול סמלס ז: כה) ככ"מ נט בס לת פי
גב בס "סומק סודו" פי' לכ"י סומק סודו, ספלו גיהוטו, ומין
ביביחוכו רע, וכ"ס ירושלמי ע"ז פ"ג דמ"ה גר שמאז לכייחוכו, ולפע
ג ה ל"ס חマル להב) וככליה"ס פי' כמו לוינו ר"ל חילוכו, עין פלון
מס: כה) לחופל תחת טויתס נקריה מקבקב; כמו בנהריה

וְאָכַלְתָּ אֶבְיֹנִי עֲפֵךְ וַיְתַרְמָם תְּאַכֵּל
חַיָּת הַשְׁדָה פְּנֵי תַעֲשֵׂה לְכַרְמֵל
לְזִיתָה : יב שְׁשַׁת יָמִים תַעֲשֵׂה
מְעַשֵּׂיךְ וּבַיּוֹם הַשְׁבִיעִי תְשַׁבַּת
לְמַעַן יָנוֹחַ שׁוֹרֵךְ וְהַמְרֵךְ וַיַּגְפֵשׁ בְּ
אַמְתָה וְהַגְּרֵבָה יְנַבְּלֵל אֲשֶׁר-אָמַרְתִּי
אֱלֹהִים תִשְׁמַרְנָה וְשָׁם אֱלֹהִים
אֶחָרִים לֹא תִזְפִּירָיו לֹא יִשְׁמַע עָלָךְ

אבן עזרא

להיות ובשביעית (ט), וכן ששת ימים (לטעה ביא) (טט) כי הה"א סימן הארץ (טט): יב ששת. גם הוביל בעבר וינפש בן אמתך והנור אשר בשעריך (טט) שהוא עני ושכיר לך (טט) נספיהיך. וטעם ששת ימים תעשה מעשיך. על עבודת האדמה, והעד לטען ינות (טט), והגר שהוא שכיר לחוץ ולזרע ולקזור, צל בן הובילו אחר העבר (טט): יג ובכל אשר. עתה הוביל עין, וטהעם כל מה שאטרתי הם מצוחרי וטפשתי, ולא בן טפשטי אליהם אחרים (טט): ואמר לא תזבירנו, שלא תזבירו שפטותם להשבע בהם, גם שלא ישביעו בהם עובדייה, וזהו ולא ישמע על פיק שתשביעו בו אחרים, שלא אמר לעין השבע לי באלהיך (טט): (נספיהיך). ושם אליהם אחרים לא תזבירנו. שתשביעו בהם: לא ישטעה על פיקך. שתשביעו בו אחרים, וכן כתוב בס' יהושע (טט): *

גנְלַתּוֹסֶב לְדָי : (י'ג) וּבְכָל אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם
זָהָרֶת אֲכָל סְמִילָה בְּבַתּוֹרָה זָהָרֶת כִּיּוֹת בְּמִקּוֹט
וּמִזְוֹל לְיַיְלָה עֲבוֹדָת כּוֹכְבִים פְּלוּנִית הָוֹת פְּטוּמָה
דְּבָל חָלָה וּבְכָל חָפֶל חָמְרָתִי חָלִיכָס תְּצִמְלָה וְקָס
זָוָלָה עֲבוֹדָת כּוֹכְבִים כְּנֶגֶד כָּל כְּמִלּוֹת כּוֹלָן וְכְנוּסָל
חָל אָוֶר

(ט) ולו, והכוניות : (טל) היה רחוי להיות
וכבשת : (טכ) וכי והכוניות מזרעת הרזרן :
(עו) והענד הוא ענד ערל ריח בית כנול
כענדות, וגס עליו רחוי לך לרחש : (עו) עין
(עג) פ"י כי מלת "למען" כמו "בעבור"
ברמץ' : (טל) וכן הוא (מלילה סס) לה תזקירו
וזיהו, טיהמר שת ימיס תעסה כל מעסיך בכנות
כענול סיינום כבוני ענן אהמן וכגר וכן
וככלש תפסת לכותי צירחותו : (טל) נס' (יקוצט כנ
ז) וכעס חלהיחס לה תזקירו ולה תפסתו ולה תעבדו,
פי' ברמץ' : (טל) עין למעלה כ' כערה למ' :

מקו"ב ריש"י: ב(^ט) מכילתו בס : ל) פי' כמו בפניות נבדך שלא כן תפשה לגרץ, וטה סלון כו' דבר כל חנויות ויליקות
בפוג' דכן לפוי בחרין טו היין שיטבה כל י"ח נפי' בכוקולין הוזע נחלת כלן כלו מהמת פלאני היגעת בגובליס:
לא) מכילתו בס, ילקוט פכ"ז, מדריך הגדה: "לב) מכילתו בס ילקוט סנד פס"ז, מדריך הגדה: לג) מכילתו בס,
יבנות מה כ: לד) מכילתו בס: לה) פיז' מכילתו בס ובמדות קופליים חות כ: לו) מכילתו בס סנד' סג כ: פ"ז

אנקלום

וְשָׁאַרְחוֹן תִּכְלֵל חַיּוֹת
בְּרָא בֶּן פָּעָבֵד לְכַרְמָה
לְאַתְּה : יְהִי שְׁתָא יוֹמָן
פָּעָבֵד עַזְבָּה וְכִיּוֹמָא
שְׁבִיעָה תִּגְוַת בְּדִיל
דִּינִית תּוֹרָה וּמִקְרָה
וּשְׁקוֹט בָּר אַמְתָה
וְגַוְרָא : יְהִי וּבְכָל דֵי
אֲטָרִית לְכֹן תִּסְתְּמַרוֹן
וְשָׁגַם טְעוֹת עַמְמִיא לֹא
תִּדְכְּרוּן לֹא יִשְׂתַּמְעַ על
רְשֵׁי

ב-ט

שםות בג משפטים

פִּיה: יְדֵשָׁלֶשֶׁר נְגַלִּים תְּתַהֲנִיגְלִי בְּשָׁנָה:
טו אַתְּתַהְנִיגְלִי בְּמִצּוֹת תְּשֻׁמְרֵךְ שְׁבָעַת
יָמִים תְּאַכֵּל מִצּוֹת פְּאַשְׁר צְוִיתְךָ
לְמוֹעֵד תְּדַשֵּׁש הַאֲבִיב כִּי בָּרוּךְ יִזְאָת
מִמְצָרִים וְלֹא־יִרְאָא פְּנֵי רַיִקָּם :

רשי

יד שלש רגילים. פעמים, לי לבדי תהיה עבד שתעבד (^ט) שלש רגילים בשנה, ותבא לפני עצבר שיביא דורון לאדונו על בן בתוב אחורי את (^{טט}) פני האדון. ה' (פ' י) כתו לפני האדון (^{טט}), וכן ולא יראו פניהם ריקם (פ' טטו (^{טט}) והזכיר זה בעבר כי יש ימים ידועים הולכים עוג להבליהם, על בן בתוב תחונן לי בלבד : וטלת תחונג. טובח כמו אסרו חג בעבותים (תה' קיח כז) (^{טט}) (^{טט}) : רגילים, מנזרת רגיל (^{טט}) כי רובם רגילים הם (^{טט}) (^{טט}) : (פיה'ק). ובכבוד שטנהן כי עובדי ע"ז לובוה לאלהיהם ביוםיהם ידועים אמר הנרבי שליש רגילים, והטעם כמו פעמים, גם טעם הרימה פטיך לטשאות (טה' עד ג) והטעם שליש הליקות, על בן אמר לי ולא לע"ז : מזו אתה חג המצות. החל טענו, כי הוא דאשון לחדרשי השנה (^{טט}), והגה בתוב שבעת ימים האכל סאות, כמו חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים (דברי מז יג) והוא חיוב (^{טט}) (^{טט}) ואין כמותו ששת ימים תעשה סעשית (פ' יב) כי אחריו בתוב שתשבות ביום השבעה (^{טט}) ואין בכבה שבעת ימים תאכל מצות (^{טט}) ועוד למטה לא כתוב שבעת ימים לא תאכל חמץ (^{טט}) : חדש האביב. פירשתיו (^{טט}) דרביהם חשבו כי לא יראו פניהם ריקם, כמו לפניו לא יראו (לטטה לנ' בן) (^{טט}) וזה איננו נבון, כי הbanאים אל בית השם הם נראים (^{טט}) והעדר ונראה את פניהם ה' (ש"א א-כב) (^{טט}) גם יראה כל זכורך את פניהם השם (דברי טז טז) כמו לפניו השם (^{טט}) : (פיה'ק). והחל מהעיר את חג המצות. וטעם תחונג. טובח, כתו אסרו חג בעבותים (טה' קיח בן) : וטעם לטעוד חדש

קדמי אור

ויתר מלהון פזיככ: [ט] ופיין כבלתי לד"ק סרכס "חגנד", וכתח' הרמאנ'ן הוסיף בס' להוין לכהר כי. האזהרה זכפיאן טפליך לארכ'ג מס' י"ג מפקלענברוג בתפלת צלבן טלה יוציר וויה יסציע זוס הדר נאנס עכו"ס: לגלייס ד"כ חג כמלוות: [י] וכן כו"ה (מכילתא בס) (ס) וכמקה"ם "סתעבדני": (ס) ג'ן "הלא" וויפסר בגלייס לטוייה אה בתגניות, לא"ז מ"ט לנטן בנוילס, מפני ט"יב נערס צלי' נאנס אה למלה, ודעתו על ס' נל אליכס נפלות לרנגל ברגלאו כמו זדריזו לי"ז (חגיגס ג' ח') פל מה יפו פטמייך צנפלייס (צפ"ט ז, ג) : [יא] ודעתי כב' (פנ) אהנו נטמאל צבורי הוומזיס "פניא" והווע טוית: (פנ) אהנו נטמאל לפסניא: (ס) ופי' בס' ה"ה, זיל שטרו מג כו"ה האננס המוכן לווכח': (ס) כמו פטמייס גו"ן פטס וטגייס לנטון חדל כמו בכיחני זה סלט רגלאיס (כמ"ד' כב' כה): (ס) כי רוכס הלאו ברגלאיס סלט פטאייס כבנה: (ס) לפי שאלמה הל בנטן רהס הנישיט: (ס) וכן פ"י (למעלה יב' כ): (ס) וגשוויה כי רצונות: (ג) כי בס' כו"ה הווכה, ומײַן למעלה יב' טו, בס מזואר העניין בהרוככ: (ג) רעל אט נאומאל טראק ליניה הארכזונגה הווכה לנדו, למה לנו כתה סכעת יומיים לה תJKLMל חמוץ, וואנה לדעתה בה' זיל חסינה חכילת מלטה מלווה לכל סכעתה קיימים: (ג) למעלה יג' ד: (ג) כי ידען שפה' מן "פניא" פה פניאס צלי': (ג) ולט' כריזויס, ובס הפנייס בס ברגלאיס: (ג) וכפ' זהה חומרה מנה מל' סמוול והווע נטפָל, וטטעס אטוחן יראה לפני ד': (ג) אף כהן פ"י ולט' ירחו לפני ריקס, וכן ג'ן

המקוב רצוי: לו) פין לרשי נמל' טו ככ : לח) מילתו בס , ניגר' בס פס"ז מילך הגדה : לט) פין מילתו בס כמפע פ"ז : ט) נמל' ככ כה :

**טו וְחַנְקָצֵיר בְּכֹורִי מַעֲשֵׂיךְ אֲשֶׁר
תְּזַרְעַ בְּשִׁיחָה וְחַנְקָהָא בְּצָאת
הַשְׁנָה בְּאָסְפָה אַתְּ-מַעֲשֵׂיךְ מִן־
הַשִׁיחָה: ז' שְׁלֵשׁ פְּעָמִים בְּשִׁנָּה
יְרָאָה בְּלִיזְבּוֹרְךְ אֶל־פְּנֵי הַאֲדוֹן
יְהֹוָה: יְחִילָא־תִּזְבַּח עַל־חַמְץ דְּסֶם־
?בְּתִי וְלֹא־יָלֵין חַלְבִּתְגִּינִּיעַד־בְּקָר:**

אבן עוזרא

האביב. בוטן שיטמא אביב השוואדים (ט) אין פני פעילים (ט) רק יראו הבאים לחוג (ט), והעד יראה כי וכורך את פני (דבר' טז טו) (ט): טז וחנן הקציר. בכורי קציר החטים (ט), והנה הנ הנטאות לעולם יהיה בו אביב שהוא בכורי השערום (ט). והתרחק בין בכורי שעורים לבכורי חטים (ט), כטו שבעה שבועות תספור לך. (שם שם): וחנן האסיפה בזאת השנה. ותכנס שנה אחרת (ט) (יב) והחל טטרחשות לדורע: (סיהיק). וחנן האסיפה. שם תשלה השנה, ותחל טטרחשות להה: ואחד שאפר שלוש רגיים תחן לי, שב לפרש כי הנטאה על הוכרים (ט): יז שלוש. ואלה השלש פעמים שאטרת לך לא יראו פני ריקם, הוכרים לבדם שם בני מצות ואים חולים שלא יוכלו לבוא (ט): (יח) לא תזכה על חמוץתו. לן תפחת אדוניו (ט) ובמ' ראה אנכי ארמו לך סוד (ט): יח דם זבח. הוא ובוח חן הפטוח הנאכל על מצות ומרורים (ט): חלב חני. הוא שה תפחים שدوا חיוב (ט), וכן כתוב "בהעלות העולה והחלבומי" (דרהיב לה יד) (ט) עד הבקר (ט): (סיהיק). לא תזכה על חמוץ זה. והוא ילין חלב תני וגנו". חזון למשנת טז):

קרני אור

ולג' יתמן קלי ריקוני" וכן תיז"ע: (יב) פין סוכ"ק מס טז: סוכ"ק תקופת ייסן: (ט) כי גנוליס כס הנrollers: (ק) עיין חות טז: (קל) וכול מג ננטנות, כי (ט) זנפרט טהנייס כס הנrollers: (קכ) צמג המנות יסיטה קליר טמוריס, ולזה קריך הוא טמור מטוריים להתר המלט: (קג) לפי סקי מוניס הטניס מהטי לתרוי: (קל) וכן (מלילת פ"כ) וכורך לכוון האסיט: (קג) כן כו (מלילת טס) וטמת להויה מולה וכו', ומגולר גני, חניתה כה, פוישט: (קו) ומכיה הלוון, להויה טל הכנעה וטאנדות: (קו) עיין (דבר' יד ככ): (קמ) רטה זיל: (קט) ופי' מגן קרני, ולזה טלה ילין חיומי כפסח כל דין נוטו כל פסח טהיר כו, וכל חותירו ממנה על כקל (לעיל יכ' י): (קי) כס כתוב וקהל הכניע לטס ולכניות, כי הכניע נמי הגרן ננטנות מולה וטהלדיים עד ליליה, פ"י ולזה כוורכו טליוס להכין להס, והה' זיל' יכיה לרלהה הות טס' כו טלה פליטה נס המלכים: (קיהם) יסרכ סוף כפ' מן ולל' ילין

טז' רשי: (טא) מלילת טס, חניכס: טב) מנות סח כ, ופי' גנוליס פ"ל ע"ג: טג) כמד' כה: מד) מלילת טס, ילקוט טט פס' טה) וכלהו חמל כל וכרי' נאי' כלומר כל סוכלים בנק, ופי' ננת סמקליה מס טפנלייל כו' וכן זכו, ופי' מלילת פ"כ ילקוט זג: טו) מלילת טס פט' ילקוט זג: טז) מלילת טס וכת' גנו

אונקלום

טו ותגא דחצרא בפזרי עזבריך דיתזער במקלא וחגא דבנשא במקרא דשפא במקנשך ית עזבריך טן חוקלא: י' תלת זמיגן בשטא יתרחזון כל דביך קדם רבון עלי מא י': י' לא תפוזס על חמיע דם פסחן ולא יביתון בר מנדביה פרבגי נבסת

ריש'

כרנלייס התייה לו טולות טז): (טז) וחנן הקציר. כו' מה טזועות: בכורי מעשיך. טפוקה זמן הכתת ככלייס סטפי כלחים נטלין בעלותם ולכני' בעלותם סי' מיל וביוס' סכלייס ככלייס למקרא טב) טמאל וביוס' סכלייס וגנו' טז): וחנן האספה. כו' מה טסוכות: באספה את מעשיך. בכל ימות הקמא כחכוה מתייכת נקדות ונחנן הויספיס הומס אל הביב מפלג ננטמייס: (יז) שלוש פעמים ונו'. לפי סכליין מלכט בנטגייט כו' רטט רגנלייס כו' רטט יטקלו רטט רגנלייס ממוקמן טד): כל זכורך. סכלייס טנד טה): (יח) לא תזכה על חמוץתו. לן תפחת אדוניו (ט) לא תזכה על חמוץתו. לא תפחת קרם כטבער חמוץ טז): לא ילין חלב תני וגנו". חזון למשנת טז):

יהל אור

ולג' יתמן קלי ריקוני" וכן תיז"ע: (יב) פין סוכ"ק מס טז:

(ט) זנפרט טהנייס כס הנrollers: (ק) עיין חות טז: (קל) וכול מג ננטנות, כי (ט) זליר חטיט צחי' וטלייה לממר טקראי סמס: (קכ) צמג המנות יסיטה קליר טמוריס, ולזה קריך הוא טמור מטוריים להתר המלט: (קג) לפי סקי מוניס הטניס מהטי לתרוי: (קל) וכן (מלילת פ"כ) וכורך לכוון האסיט: (קג) כן כו (מלילת טס) וטמת להויה מולה וכו', ומגולר גני, חניתה כה, פוישט: (קו) ומכיה הלוון, להויה טל הכנעה וטאנדות: (קו) עיין (דבר' יד ככ): (קמ) רטה זיל: (קט) ופי' מגן קרני, ולזה טלה ילין חיומי כפסח כל דין נוטו כל פסח טהיר כו, וכל חותירו ממנה על כקל (לעל' יכ' י): (קי) כס כתוב וקהל הכניע לטס ולכניות, כי הכניע נמי הגרן ננטנות מולה וטהלדיים עד ליליה, פ"י ולזה כוורכו טליוס להכין להס, והה' זיל' יכיה לרלהה הות טס' כו טלה פליטה נס המלכים: (קיהם) יסרכ סוף כפ' מן ולל' ילין

טז' רשי: (טא) מלילת טס, חניכס: טב) מנות סח כ, ופי' גנוליס פ"ל ע"ג: טג) כמד' כה: מד) מלילת טס, ילקוט טט פס' טה) וכלהו חמל כל וכרי' נאי' כלומר כל סוכלים בנק, ופי' ננת סמקליה מס טפנלייל כו' וכן זכו, ופי' מלילת פ"כ ילקוט זג: טו) מלילת טס פט' ילקוט זג: טז) מלילת טס וכת' גנו

אונקלום

380

שמות בג משפטים

יט רשות בכורי אדמותה תביה בכורי ארעה פיתוי לבית בית יהוה אלהיך לאיתב של גדי מקדשא דין אלהיך לא רשות

רשות

אם עד בקר. יכול היה על כמעלכה יפהן כל הילדה טה (ט) חלמוד לומד על מוקדה על המזבח כל הלילה טה : ולא ילין. אין לנו היה כעמדו סחף שנحمل עד בקר חכל כל הלילה יכול לפטלתו מן הרכפה למזבח (ט) רשות בכורי אדמותך . היה כסכינית חיינית בכוכוים נא) לך נحمل היה כהן רשות בכרו סרכו כוכבי הרים . הילד חדים כנס לתוכו סרכו רוחה טלה טכלה כויר עלייה גמי לסימן ומקדישך יב) וחין בכוכוים היה מזבעת חמינין שלמולין במקלו הילץ חטה ושטורה וגנו' יג) : לא תבשל נדי . היה עגל וכבש בכלל גדי יד) קהן נדי היה לפון ולד רך ממש גדי יד) קהן נדי היה לפון ולד רך ממש שלחה מולו בכמה מקומות כתולה טכטוב גדי וכוכב לפלס היליז עזיס כונן 'הכוי השלח גדי עזיס יה) היט נדי הטעים יג) טני גדי עזיס יג) לנדרך סכל מוקס שנحمل גדי יונדו הנדיים , ויש אחר (קג) , שאטר לא תבשל כמו לא תאר שיעמוד עם אותו יותר משבעה ימים (קיג) ואם כן מה טעם להזכיר הטעות

יהל אור

זה : יג) זרכ זכם גנו' אין זוב , וטעס זכיהת זרכ זמת , גנו' מן שטט כסין טפי צפוי סרכו וסגולת טמזה פגנעלע גנו', גמו ווקם לריתו מהפסוק דרכ'כ : (קיג) ויתויכ טיהור חמוץ מכומר קודס זמן שמיעתו : (קיג) פיין רמצע מה טניאל דזה : (קיד) וחין היה כעמדו החקר שנמלר עד בקר , האל כל הלילה יכול להעלוותו מן הרכפה למזבח , וכמו פפי רפי זיל , ופיין מכילהו וכהתה'ם טס : (קיג) מפסת יתחלו בכוכוים , בכורי הטעוויס להתר קמדע ליטראל : (קיג) כ' דעת ען (ס' המנות לטנן הו') הרכ'יח לד' הרכ'ני גד 155 , הדרי בס' האסכל הכהל דג' ג' , וד' קלב' ג' , יטקב' גן רלוונן כס' התוטר) , מפגי סייריהם כל' למאר הביבול , לוקמייס פן' לח מן התחנה ווילו' ממנה הילג מריף מד מהול ומוחהיס מלהת הילג ההור ספה למלה ונז'יס על פרי הען ס' טהנת וממחמהו הטעם והיה מתכטלה למחר , וממקרים בכוכוים , لكن זכר הכתוב ג' פטעmis ל' תכטל ומלה גדי לפון מגדים (טי' ד' יג) , ופי' ג' חאנל המנד לר'ל הפלרי בליחות סאלין בגטל ג'ס : (קיד) ט' טרסו מנד , וגדי טרסו גדה : (קיג) והנפרד ממכו הו' מגד , כמו גנד גנדיס , וסכימוא' טמו נס רהטי החקמי המקירה ר' הילן הרחובן (המגר) וכחכ' ווגמיס לפון מגד לתקיק מזוכס' , וכן ר' מהרן הילחון (כתה' חורה) כתה' 'זה טינו נכו' : (קיג) ר'ל ציליט הצעס צל'ז' מזונה מלסן רכיס' : (קיד) כי בזול המנד הו' עיי' הטעם : (קיל) ופי' טס התי' זיל , כי חכחות טווע וככレス חלייש צפם' : (קיד) סנקלה ליחות האילן הילג : (קיג) כי להנה מלאנו טפערן יקרחו חס' לפלרי , ר'ל הו' סל מגד : (קיל) ודעתם בעדור טרלאס הפסוק מדכ' כלמיס , צהמורי , רוחצת בכורי הילמך , "לכן פ' נס סוף קפ' טאהו ג' תכטל גדי נ'כ' לאמחים ג' חאנל המנד וסיטת טנן לדודס סמוכין , פיין מות קפו : (קיל) ר'ל הו' נפרט כן מפני רהניות כפ' , מה יטסק' כפ' ג' חאנל כל' נכלח , וסוף כפ' טס ג' ג' חאנל גדי נחלה ממו : (קיד) ר'ל טאהו גדי וול' מנד : (קיד) ויס פ' הילר סיירטו הסרי' קדעת' , וגס הפי' הו' יטרא' חכמי המקירה פיין (קיל) ולסן צול' בטעם גלו' , כמו בכוכוים טה' ר'ל (ב) :

אבן עזרא

אשר שימצא חטף בשעת השחיטה (קיג) . וטעם דם זבחו , הובח שהוא עלי , כי דטו יזרק על המזבח (יין) יג' , ובverb היה העת קזרה צוח להיות הקטרת חלב חן הפסח עד הבקר (קיג) : יט ראשית . והוא אם תקריב מנחת בכורים (ויקרא ב' יד) כי עט היה מדרס , כאשר אפרש במקומו . והזוכר זה אחר לא תשחט על חמצ דם זבחו , כי שם יהלו הבכורים (קיג) , אסרו חסרי הדעת , כי גדי מינור טנד (ה'ג) , ולא יתכן כי טים טנד שרש (י'ג) , והעד הנטן , עם פרי טנדים נשחיש ד' יג) כי כהה לא ימצא בלשון הקדש (קיג) , ועוד מה טעם לא תבש' , ואין כה ביד אדם לבשל המנד (קיד) , ובתווב וספנד הבאות שטש (דבר' ל'ג יד) (ג'ג) , ומה טעם לזר בחלב , ואני מצאנו בלשון הו' (קיד) , ועוד טה טעם אותו , ואני נקרא העז אם הטען (קיד) , וכל זה השיבו בעבר שמצאנו זאת המוצה עם רשות בכורי אדמותך (קיד) , והנה נס הוא בטוקום אחר עם הבשר לא תאכלו כל נבליה (שם יד כא) (קיד) , והוא הושר (קיד) . רק הובירה עם הבכורים , כי או ירבו כטו לא תאר שיעמוד עם אותו יותר משבעה ימים (קיד) ווילו' לא תאר שיעמוד עם אותו יותר משבעה ימים (קיד)

קרני אור

זה : יג) זרכ זכם גנו' אין זוב , וטעס זכיהת זרכ זמת , גנו' מן שטט כסין טפי צפוי סרכו וסגולת טמזה פגנעלע גנו', גמו ווקם לריתו מהפסוק דרכ'כ : (קיד) ויתויכ טיהור חמוץ מכומר קודס זמן שמיעתו : (קיד) פיין רמצע מה טניאל דזה : (קיד) וחין היה כעמדו החקר שנמלר עד בקר , האל כל הלילה יכול להעלוותו מן הרכפה למזבח , וכמו פפי רפי זיל , ופיין מכילהו וכהתה'ם טס : (קיד) מפסת יתחלו בכוכוים , בכורי הטעוויס להתר קמדע ליטראל : (קיד) כ' דעת ען (ס' המנות לטנן הו') הרכ'יח לד' הרכ'ני גד 155 , הדרי בס' האסכל הכהל דג' ג' , וד' קלב' ג' , יטקב' גן רלוונן כס' התוטר) , מפגי סייריהם כל' למאר הביבול , לוקמייס פן' לח מן התחנה ווילו' ממנה הילג מריף מד מהול ומוחהיס מלהת הילג ההור ספה למלה ונז'יס על פרי הען ס' טהנת וממחמהו הטעם והיה מתכטלה למחר , וממקרים בכוכוים , لكن זכר הכתוב ג' פטעmis ל' תכטל ומלה גדי לפון מגדים (טי' ד' יג) , ופי' ג' חאנל המנד לר'ל הפלרי בליחות סאלין בגטל ג'ס : (קיד) ט' טרסו מנד , וגדי טרסו גדה : (קיד) והנפרד ממכו הו' מגד , כמו גנד גנדיס , וסכימוא' טמו נס רהטי החקמי המקירה ר' הילן הרחובן (המגר) וכחכ' ווגמיס לפון מגד לתקיק מזוכס' , וכן ר' מהרן הילחון (כתה' חורה) כתה' 'זה טינו נכו' : (קיד) ר'ל ציליט הצעס צל'ז' מזונה מלסן רכיס' : (קיד) כי בזול המנד הו' עיי' הטעם : (קיל) ופי' טס התי' זיל , כי חכחות טווע וככレス חלייש צפם' : (קיד) סנקלה ליחות האילן הילג : (קיד) כי להנה מלאנו טפערן יקרחו חס' לפלרי , ר'ל הו' סל מגד : (קיל) ודעתם בעדור טרלאס הפסוק מדכ' כלמיס , צהמורי , רוחצת בכורי הילמך , "לכן פ' נס סוף קפ' טאהו ג' תכטל גדי נ'כ' לאמחים ג' חאנל המנד וסיטת טנן לדודס סמוכין , פיין מות קפו : (קיל) ר'ל הו' נפרט כן מפני רהניות כפ' , מה יטסק' כפ' ג' חאנל כל' נכלח , וסוף כפ' טס ג' ג' חאנל גדי נחלה ממו : (קיד) ר'ל טאהו גדי וול' מנד : (קיד) ויס פ' הילר סיירטו הסרי' קדעת' , וגס הפי' הו' יטרא' חכמי המקירה פיין (קיל) ולסן צול' בטעם גלו' , כמו בכוכוים טה' ר'ל (ב) :

תק"ב רשי' : מה) מכילה טס : טט) ויקילו' ו' כ' : ג' עין מגילס כ' , כ' : ג' עין מגילס וג' סמתקו וכ' דנאלמת להן בכוחית היינט בכוכוים , ונס נמאלמת ג' דרייט ליה , וכקלה נסחאות ליטט רק בכורי הילמך כיל' ; פשין בס טפירים מה בסאלין טה' : גב) בכוכוים פ' ג' מ'ג : ג' דכל' מ'ג : ג' פ' פ' קיג כ' , ובס היה פ' וול' ; גה) נכל' לתי' : ג'ו) טס טס כ' : ג'ו) טס כ' :

בעבורה. שיש בטללה ליהה רבה, וכפיה בחלב
זהנה הוא טויק על בן לא יאכל, ובעbor כי
בשר הנדי אין בו ליהה, וכשהוא קטן הוא
הם, על בן יבשלו הנדי בחלב, ולא תחתה
בעbor שלא נהנו אנשי אלה הסקות לאבול
נדוי עזים. כי כל הרופאים מודים, כי אין
בשר כמו זה, ואעילו לחוליות התירוז שיאבלו
ובן אובלים אותו בספרד ואפריקה וארץ
ישראל, ופרס, וbabel, גם ככה היה מנהג
הקדמונים, שני נדי עזים טובים (ברא' כז ט),
ונעשה לפניך נדי עזים (קמ), אחד לחתאת (קמ),
אוכל נדי עזים (קמ), אחד לבשך בשר חז
ובעbor שלאין מנהג אדם לאבול בשול
אסור לבשל הנדי בחלב עצמו, וכי אין
בשול כי אם באש (קמ), והלא בתוב, ובשל
טבושל בתים (לטעה יב ט), וברברי היטים,
בשלו בסירות (דהיב לה יג) (קמ), ואין לנו
צורך לבקש מה טעם איסרו, כי געלם
טעני הנבונים (קמ) [יח] אולי היה כי אכזריות
לב הוא לבשל הנדי עם חלב עצמו, בדרך,
ושור או שהותו ואת בנו לא תשחטו ניקרא
כבר כה, גם לא תקח האם על הבנים
(דבר' כב ז) (קמ) [ית], ומנהג רוב האדים
שאין להם צאן, ייקנו החלב בשוק, והחלב
יהיה טואסף משיות רבות, אולי הקונה הנדי
לא ידעagna עצמו (ק) וזהנה אם קנה החלב,

קרני אור

את שעננים וארתוט הותם (כלומר מיל) (ב' ל' ג'): יידן וכן
ביהל כלה"פ, כי בס גדי פ"מ כל', מן כל', להויה
אול כירן כלב טודנו נהגו ולחלותיו מן סבך מן
בזחן מכל בוגר נקיון גדי, לבון מגן וטוב טפש,
סוא מותמת ציס ט עטש לבנה, ובוגר חיין פסלי
נו, יסיט מהזב מן פישיס, כי כל מין זמין מן
ונכברתמכ נטהו מתוק וטוב ביזתל בפסוי רך מסהו זיין:
[טו] עיין יוזל חור, וכבר' (חולין קיג' ב') 'כל מקוט
אגודל גדי מתחס האפיו פלא וחל נמבטע, פד טיסכווק
ר' בכתוב גדי טויס' ירחס זחין בס גדי פל ולד סלה
זוקה, כ"ה פל כל בסאה נסה כפה וחתן, פין בכתוב' ק
ויש בכתוב פ"ז: [טו] ופ"ז כתוב הכרחים, ודנורי הולס בס
יע"ד בפסט. הול דנורי רפ"ז זל דנורי רז"ל בס וחין
טפנון טלייס כי כל דנוריים דנורי קכלס ע"כ, ודריך
זיאן בסה כמה בזינס כט"ז זל מלזון כתלמוד ועיין
פי' כת' זל (ב' י"ז ה' ח בפעס הכרחות) בזב פי'
דעת רצ' זל כהן: [יז] ובעל סחוכל הבינו, כי נמלח,
הכל בכנות יפנה (מייכס ה' ח) וסיה כלל קון ונזרע:
' [יח] עיין חנתומת ה חוקת חות' ח, חנתומת ב
זוקת חות' כד ובפעס לרמן בס, פס"ר מס', פמי'
ל"כ פרא חות' קנו ופערס קזב בס: [יט] וכן כתוב
, חולין קיג' ה): (קמ) וגו' כלין ליפנה טהרה:
ול ויל וככט, הכל בתקיעגה לה יתרכן בתונם
תוב) הכל בשתן של בירה קאה מהול וחין רחיי
גוי לאכלו: (קמ) נויקלה לכח יholmר בכתוב
ויה, שכן חמץ חותה יהלינה: (קמ) ומשיטס
החל בס: (קמו) פי' גלו' ביחס: (קמו) מזה גראה
נווג רקכ"ה מננה להס לישרעל מפני מה דותה
עת) וכן כתוב הכרחים: (קג) עיין נפי' הקגר:

הזהות פעם אחרית (קנ), ועוד כי ראייתם, בשל
קציד (יואל ד יג) (ק) ואיננו רק בשול; כי
השמש משלחת כמו האש, וככה הבשילו
אשבלותיה (ברא' ט' י) (קג), ורבי שלטה
אמר (קג), כי גדי הוא הקטן הרך (קג), וזה
שם יאמר לקטן השור והכבש (קג) (יד) וראייתו
גדי עזים (שם ל'ח) (קג), כי מה צורך
לסתבו (קג) (טו) ואיננו כן, כי גדי לא יקרא
רק שהוא מהעדים, ובלשון ערביה הוא גדי (קג)
ולא יאמיר על טין אחר, רק יש הפרש בין
גדי ובין גדי עזים, כי גדי גדול טנדי
עזים, כי עודנו צריך להיות עם העדים,
וככה שער ושעיר עזים (קג) (טו) וחכמים
קיבלו שלא יאכל ישראל בשר בחלב (קג),
ועתה אפשר, דעת כי מנהג התורה לרבר על
הזהות כמו בת היענה (ויקרא יא טז) (קג),
מה שינה הכתוב לומר כבה, ותהי הבת
כוללת כל הטין וכזה לא מצאו (קג), דעת
כי בשר היענה יבש בעץ, ואין המנהג שיأكلו
אדם, כי אין בו ליהה, ולא יאכל טבל
הטין רק הבת, כי היא נקבה וקטנה, יש בה
מעט ליהה (קג) ולא בן הזכר הקטן (קג) (ו'
זכחה אין אדם אוכל בשר בחלב, כי אינו
מאכל ערבי, והבשר לא יתבשל רק בזען רב,
זהחלב אינו בן כי אין המנהג עד היום בארץ
ישמעאל שיأكل אדם טלה מבושל בחלב,

זהל אוד

הזכותים (ברוח מ י) ספי' גלו ופי' נס תנדר
בכבוד כחלה חמו חמל שבור סנעה יmis לילדתו,
הלה מוס כסמיינ החה חייך להנימו כמו שנחמל,
כIOS כסמיינ תחנו לי (למלך כב בט) : (קכט) כי
כבר חנן למלטה (טט) סכמת יmis יקייה עס
חמו ובIOS כסמיינ תחנו לי : (קל) בוגחות יהול
אלחו מגן כי בצל קיר" ספי' פל גמר גידול
פירות, בכבר גמרו התוכחה בעומדת להקרר, וtain
לחדר פקירה, וכמו כן היו לחדר מה בוגדי סלה
יינק בכבוד כהלה חמו חהר סכמה יmis : (קלט) טז
חוט כסמס, סהו מגצל חותן כמו טז, חן לה
מלחכו כו בגידול בעלי חיים, שהן גידולם עז
הס הום הסמת : (קלט) כו רצוי זיל : (קלט) כי
כל קען יקרה גדי : (קלט) כן פי' רצוי זיל, מה
טנול וככש הכלל גרי טין גדי חלה לאון ולך רך :
(קלט) כן פי' רצוי זיל : (קלט) גדי חן עזיס,
זקעס כסמייכה מפני זיס גדי שהינו מן העזיס :
(קלט) בנוקד חמת על הגימיל : (קלט) כי בטייר
גדול מסטייר עזיס, וכקס סהטיר לה יהמל על מעין
לחדר זולת העזיס כן אנדי : (קלט) עיין (מכילתא פ"ט)
(קמיה) ר"ל כי יתכן זאס סייננה יכול האמן כמו הס
לכלול כל האמן, כי מלה בת תורה זיס עלייה לחדר : (קלט)
לאכללה : (קמיה) מה סהו עוד קען בסרו קסה וайн ר
וכבויו קראנו טערת עזיס וגוי, ואמ"ב (טט ו יט) יהול
העיר עזיס לחדר לחתות (טט כב יט), וגדי וטייר עזיס
סהטול הו גס חמיס : (קמיה) וכן חיל, לעתיד לה
גחותר בשר כהלה, ופרה חזומה, וטייר המתקלה : (קלט)

שמות כג משפטים

אונקלוס

בחלב אמר: פ' שי כהנה אנבי תיכלון בשר בחלב:
שליח מלך לך לפניך לשמרך גודך? מפרק בארכא רשי'

אבן עזרא

או לישׁ בו בחלב אם הנדי שקנה וייה שעבר (אי), סתם היה מגולע וככט במקומט ובכט מקומות ובל ספק שהוא כן דתורה לחומרה (אי), והנה נס הימשעאלים טודים, כי אם יבש כל הנדי בחלב אטו שהתולדות שוה, או הוא יותר ערבי, והכתוב דבר על ההוה (אי) (יב), והנה הקדמוניים ויל החמיטו להסיר כל ספק, ואפרו בשיר, בחלב (אי), סטודין לחטוף וטכינה חומלת להס כי לא והשם שנתן להם חכמה, הוא יתן שכורתם שליטה, ועוד דבר לטה הוכיר הכתוב ואת המזווה פעמי שניות, נס שלישיות, במקום כל אחד מהם (אי): (פיהיק). אמרו הטעחישים כי גדי מנורת טנדיט זהה לא יתכן, כי מס' טנד שרש, ולשון רבים יעד (אי), ואמר כי לא תכשל מטעם כי בשל קציד, (יואיל ד יט) (קמ), גם זה איננו גבן, כי בשל הקציד הוא בכך המשמש לא בבח בן אדם (קמ) ועוד מה טעם בחלב, והנה מצאו שנקרו היחס תלב (קמ), והנת מה טעם אמרו (קמ), וענה מצאו כלשון חזאת, וכי זה לטה הזרבה בעבר שהוא דבק עם ראשית בכורי ארצתך (קמ), והלא קרוא בטשנה תורה שהוא דבק עם חנשך, בט' לא תאכלו כל נבלת (רב' יד כא) יבנטו אמרשנו (קמ), ועל דרך השם גדי הווא הקטן בעזים ובכבשים, וכן גמד עט גדי ירבץ (ישע' יא ז), וב עברו זה יטמכו הכתוב לובי גדי עזים (קמ), והשם צוה שלא יבש הנדי בחלב אטו, כי חיים טנהן היישעאליט יבש הנדי עם תלב, והם אוטרים שתואת תבשיל ערבי, וטעם אפודו בעבר שהוא כמו אכזריות בלבד כתעם אותו ואתו בנו לא תשחטו (ויקרא כב) כהן זה, אמר עלי' שאין בכתב לא תאכלו (קמ) כי כאשר הוא ידוע שבשר שלא נשחת אסוד הוא, בן הוא ידוע שבשר שאינו טבושל לא יאכל, רק הדבר חמוץ. כי חשוחט או הסכש אנטיר שלא אכל כטנו כבר עבר גדי (קמ) ומנהג המתחבר החביב מצאנו, שיחבר תלב ואתם זאת, כי תלב גדי אחת טעת היא, והקונת לא ידוע תלב כל שח ושה, אל. בן הוא אסוד לאכול גדי קפון עם כל תלב, וחוכר הכתוב הקטן, כי טנו נלמוד על הנזול, כי הכתוב דבר על הנמצא ברוב, כי בשר כבש עם תלב לא יתרב החטיב (קמ), וחנה מה שהעתיקו קרטוניו שאסוד כי בשיר בחלב הוא אמת, וכן ובשר בשרה טרפה (לטעה כב ל) דבר הכתוב על הנמצא ברוב כי חתונות הם בשדה (אי), וטהר חטוף בעיר ובבית אחד הוא, וכן מקרה לילה (דבר' כג יא) (קמ) אשר יゾד ציד חייה (ויקרא יז יג) (קמ) . ב' הנה אנבי. אמר השם למשה שיאמר נס וה לישראל (קמ) כי אם יקבלו כל הדברים והמשפטים מתחלה אתם ראייטם, או יכiams אל הארץ, ורכבים השתבשו בהז, יש אמרים, כי הטלאך (הוא) ספר תורה בעבר כי שטי בקרבו (קמ), ואחריהם אמרו (הוא) ארון הברית (קמ) וסידרו וטע בקולו הכתוב בו (קמ), ואמרו לא ישא השם לפשעכם וכל אלה דברי רוח (כב), כי כל התורה והסקרא יהל אור.

קרני אור

כט' דל (יקוד מוליך סמל ט) לג' תנכט: (קמ) והוא כמו הייסור תחאתו ניוס לחוד (ויקלה ככ כה), לג' מקם סלה פל נגיס (דכל' ככ, ז) פ' ל' נס נמלג, ווועט ווועט נס, וסלות סקן. סול נסכל גמ' ומיין מולגה פצע' מסת' פג': (כ) וכן כו' (טכילה פ' ז) ומפני מא דכל סכתוב בגדי פטני סכתלב מרכס גהמו: [כא] ווועט פל לג' תנכט גדי, לג' חיכלו נסכל נמלג, וכן כל הסכלב פפטויס תנולס פטיק מלען ניסול ומרתנס מלען היילע, פערן גלע' וכלהט זומלס מה סטפלו פ' ז: [כב] טכ'ג כי טען תנכט גדי כי הווע נס פ' ז. מ' סייד' כתובכ קדרמתו לתזונת גהוינס קדרמוניס (נכין) כי הכתוב יוזמר, לג' תנכט מהו גדי ידר: (קמ) כי הכתוב (קמ) זנרט מהו גדי ידר: (קמ) כי הכתוב (קמ) זנרט מהו גדי ידר: (קמ) חס סחט הוועו ווועט כנו על לג' תנכט, ווועט זומל זסר נמלג על לג' תנכט: (קמ) נטנור זיט בטלה לימת נסכה, וככט נמלג: (קמ) וכן נס (מכילחה פ' ז) דכל הכתוב נבואה מוקס טדרך נסחות לנטראף: (קמ) והוא הדין למקורה יוס הלאם טדרך הכתוב נסחות: (קמ) דדרך נסחות: (קמ) יחרץ חומרו, ולהעינץ, קרי מטה לג' נסח, לוא יומל טוילר כן ניטרלן: (קמ) ולוא יומל אל תמר צו: (קמ) זנו נסחות הפטזות, ולען חומר כי טען נקרתו: (קמ) נלופות כפלות

מקורי ובאייר דשא: נה) וככלנית יט כל למד למפע חיש וסוף וככט קמלה ווילן ניג, דכלן מסיק מלו' תנכט נס פטמיים, וככלנית מפק מדכתי נס' פטמיים גדי ומפני מליחת פ' טלין פטו כ פ' ז, ילקוט ציט:

הטהרדים בכל רגע ודבריהם אמת (קג), ועוד
הביא ראיותיו שאטר שוויח טלאך לפניו (קג), והנה
שכח דברי השם לכורש, אני לפניו אלך (ישעיה
טב), ועוד (קג) לשתראך בדרכך. ואמר כי
השתרא נכבד מהשומר, והנה לא ידע כי יעקב
אביינו, גם משה אדונינו, ודוד מלכנו היו שומרי
הצאן (קג) וכתווב הנה לא ינוס ולא ישן שומר
ישראל (תה' קכא ד), אם ח' לא ישמר עיר (שם
קכו א) גם השם אמר ושתראתיך בכל אשר תליך
(בדא' כח טו), והכתוב ידמה השם למלך, גם
המלךים לשרים, ובני אדם עבדים, והנה כתוב ושר
מלכות פרט (דניאל י' יג) יעמוד מיכאל השר הנדול
(שם יב א) כי אם מיכאל שרכם (שם י' כא) ולמה
נקרא שדר על ישראל, ויישראל נכבד טנו, ואייך
יצוח השם לנכבדים בעיניו שישמרו מפני הקמן
בטעלה מהם, כי הכתוב אמר השמר טנו, ומה
טעס כי לא ישא לטעכם, כי מה יחויש הנכבד
טהנבויה, וירענו כי אין בבני אדם נכבדים מהנביים,
והנה יהושע שנכתב עליו,نبي אקים להם טרך
אתיהם בטוק (דברי יה' יח) כאשר ראה המלך נפל
על פניו והשתחו לו ואמר, מה אידי מדבר אל
עבדיו (יהושע ח' יד) (קג) ובן זכריה (קד) גם דניאל
אמר אייך יוכל عبد אידי זה (דניאל י' יז) (קד),

קרני אור

כלאים זהה הטעם, הוא ישלח מלאכו לפניך
(ברא' בר ז) המלאך הנואל אותו סבל רע (שט
טח טז), ומשה אמר, וישלח מלאך ויוציאנו
טמקרים (בצד' ב טז) ומלאך פניו הוושיעם (ישעי
טג ט) ויצא מלאך ה (שם לו לו), ויאמר
למלאך הטשחית בעט (ש' ב כט טז) אלהי שלח
מלאכה (דניאל י כט) דמי לבר אלהין (שם ג
כח), ורבים באלה, ובם דניאל שר יון ושר
פרם (דניאל י' קע) (בבנ) כי אם טיכאל שרכס
(שם ט' כא) והוא המכרא הנדול (קע) כי הוא
נכבר טהרים רבים נס כתוב עליו אחד
השרים הראשונים בא לעורני (שם ט' יג) שפי'
במעלה, כמו היושבים ראשונה במלכות (אםתר
א יד) וזה המלאך הוא טיכאל (קע) (כד) :
לשمرך בדרכך. שלא יגע לך רע : אשר
הביבתי. לך בדרכך בהנחלת עליון נוים
(דבר לב ח) כאשר אפרש (קע) :
(סיה"ק, הגה אנכי). גאות אברחות הספרדי
הנזכר (קמ) (כח) הנה אנכי שלוח
יד לשוני בגין שהעתיר על נכבדים מטנו בדבורי,
ויצא עתק טפיו שאמר שבני אדם נכבדים מלacci
השם. ואמר כי בעבר בני אדם נבראו, וראיותו
דברי חול, והם לא אמרו רק על המלאכים

יהל אור

לעדות: (קעט) הכרוי טר פיי מלוחך: (קעה) זמנה
סהמאל נהור כוילוועה, געגעול כי הווע הכתוב נס'
דניאל נטעת הסיווע יעדמוד מיעכל טר הנדורן
(דיטעל ייכ' ח): (קעו) וכן כווע דעת רגינען חנאנעל,
והכיווע נטענו גס רגינען כמי וסליוני נתן רמו
עיז' מלאכבי חותיות טיבאל וויאם טהווע גבריאל
יעין גראיקונטי על התורה: (קעו) עיינע
פפי' האמ' זיל: (קעט) תינכת האנוכר חיין לה טעס,
ושיעין קרני חולר: (קעט) הראלה לעמוד על האמאל
ההזרע הצעה ימעין גראיל' ה' ה' ננחוורי קרני חולר
הערלה. פ', סס לאנטהוי בחרוכות דעתות מסכימיו^ו
ודעות מתאנדיין, וליה רלייתי לאנטות סדרהיס פה,
ושיעין לרבי מסה להרבה גמ' יהה קיות דף יב כ':
(קפ) זונרלה סהס נגבדים ממנו: (קפה) רליהות הנלהן:
(קפס) וויה נסומר נכביד מאנטמור: (קפג) כענד
הן הלאנו: (קפל) צוורי' ה' ט' ווומאל מה הלא
הלאני, זוומאל הני' האמלחן הלאונר צי' (קפס) וכן

סמליה נס מדכליו נמ"ז, ופיילטו וצמע בכולו ככתוב צ"ו, ומושג זה מל ספל תודס אטון כלון, ובס הס דכלי נגלו כמי דעתנו ועל מלון כוס האהני זולח מלון לפניר לאנער בדילר (אחות ממלכיס) וככינוך חל שמקום הצל בכליותיו וכו', וט"ז כתב פיל"ג מה' מתחיכו זטראיזון כטפלס 5 נמכתנו בכתך לסת' רב"ט (קדים נלהמאן) והק שלכליו נמייניס מלהוד וכמעט היינס לרייכיס מיזוק, עכ"ז מלוחתי לשפир פיע"ז טהளיך דוז, וסניאו שגן פועה דעתת סכוולי וטהליו פילד"ק ונפלו בעקלים, ושור סכין יהויתו מכמה פסקויס בשתבען מסס וכותב כמהען יט' לתמום פל' החקמים בגלו' בלען בטע לבס לסייע ללביה פ"ב. ומיין נפס"ז זמכייה פדעה נזס דולצ'י בסומות, והרדי"ג פניהם פדע. בסס חכמי פקידיס וכיהמת כי כן פ"י לי' האבן כלהיזון (סמכאל), ופירס בס פטילת כספ' זוס פהומל כו' לר' יפקג בעל סעדר, וכן כ' הילן האני (כתל תוכה) ופועה מיחסה להת פמחמר לכל' יפתח: [בג] לדעת חייש מתחמיו יט' נכל הוועס ווועמאס וועל מעיל וכובב נטמייס מולס פלי' נה' יסתהף נסולחה באיזה הוועס או פיל התחית, ובס לפ' דמת פה' זיל' סבלייס זונכל דניעול בל' תלכות פלים בל' מלכות יון: [בד] וכן בון כדורי"ל (חנומול ה' חות' ית', חנתומול ב' חות' ., טמו"ז פל"ב ג' ילקוט מברניש למן זנט נזס בתנומול, פס"ז) זכמלהן פאונכל כלון כו' הצל נון ליסופט נהיותו פל' ילייחו ווועתחו זו, ובט"ז נהמאל בס', האני בל' נכה פ' עתה ביהטי (יקובע פ' יד) האני ביהטי למס' לנך ולוך קאנלי ועיין רב"י ולד"ק בס', וגס סלמנ"ז גיטה לדעת כוות', וסלדי"ט כפי' על כתובס וכן (ענרת, זקניש פ"ג וס"ג) הסיג פ"ג וס"ג, וכותב אסיטל פלאג"ע וכרטמג"ז נספוק בס' נון לה' יתכו נספצע כתובס, והטולקה בס' לד מס' כת' ככ' כת' , בס' זטראיזון פנינו זו' מ-טראיזון כתולס זטראיזון הימל למס' במאז גרא פ"י נהייה הקיים בס' מקליב גמיינס (לכל' ית' יט') ט"ז זוכן פ"י פלאג"ג: (כחן פ"ז יט' הול, וע"ז כת' ס' יט' ., וקלוב זטראיזון

מלאכיו (תה' קמ"ב) , ואמר עליותם ועל בניתם (ק"ח)
בי הוא צוה ונבראו (שם שם ה') חק נתן ולא יUBL
(שם שם ו) , ועל נבראי טטה , והחל מהגבורה (ק"ט)
ובסוף הוקיר האדם , ואמר כי נשגב שטו לבודו
(שם שם ינ) , בעבור כי אלה יאבדו , והמלכים
עוטדים בכיסא הכהוד , ואינמו טהים , כי הם
דבקים בשם הקרוביים אליהם (ג) והכתוב אמר אדם
להבל דמה (שם קמד ד) , אך הבל בני אדם (שם
סב י) , ואם נבראו המלכים בשבילו בדברי
המתרועע בשכירות הגאות במתת שקר (ימ) למת
עמדו הם (ימ) והוא איננו (ימ) . זאיך יברא הנכבר
בעבור הגבורה , והטוב כלו הרבה , בעבור טוב מעט
מעורב ברע , ואם האדם הבל ובזב , הנה נבראו
המלכים בעבור הבל ובזב , חיליה לאן מרשע ,
כי האדם נברא טפה סרווחה , ולס מעפש , וכלו
מנואל ומטונף בחיו , ואפילו בנקי ראלו שם טנוף ,
שאין לטוליה מהראש בבן אדם על דרך האמת , כי
על דברי הגאון מבושי איש נכבדים מהראש , וזה
בשת עולם , כי אמר , כי השמים העליונים נבראו
בעבור הארץ שהיא מתחת , והכתוב אומר , השמים
בפני (ישע' טו א) , וראיותיו נריעני כל פרי שהם
המיין , על בן הם בתוך התפוח והענבים , ומי
הניד לו , כי הצמחים הם עיקר , עד שיתו
דריאות על כל חי , ולא די שאין עז פרי ראייה על
כל הנוף , עד שישיט ראייה מטני על כל נכבד תהונף ,
VIDOU כי האצעים נשמרו כן (ימ) בעבור היוחם
פודכבים , שלא יבא להם נזק מחוץ בעבור שיש
תולדות הפק תולדות (ימ) ועוד ראיתו היא הפהבה ,
כי הנאכל פרי התפוח הוא העקר (כו) והוא כבר
יצא אל הפה , ולהיות פרי בורע הוא בכתו ,

ידל אור

כמה פעמיים סהמך למלחר אדוני : (קפו) בככטוכ
ואדוני חבס בוחמת מלחר כהלהויס" : (קפו) כמכפל
הונעות הידיש : (קפח) וכן פ"י בס ה' ו"ל . ולען
הזכיר השם נגעור כי אין יכולת לעין לרחותם
יוםט בעבור הור השם : (קפט) עיין רמב"ס פ"ג
מ"ה יטוח"ת : (קג) כן כו"ג בג' (פסחים ג' וט'
הנ"י כל היינוכ כלו תחת בככ חדל יוסב , ועיין
מקג' הגילן זיגרומ , כל העולם כלו תחת בככ
עו"מל" ונדקדו כי סופרים נוסח בכ"י עומל יוסב"
קלו) טפי תיקון וקיוס מתמיד : (קלב) וכן פ"י
יולות גודלות וככבודות מהמלס , חיך שמת לב נתת
מוסל עליכם : (קלד) ר"ל אף לפ"י פירשו הווען חסר
ערה ט : (קלז) וגדרהיס הגילן ה"ח זיל צני תליהיס ,
גלאיס : (קלח) פ"י על המלחכים וועל האכניים ענקראלו
ככבוד וחמר הלאוון כל מליחיו (טה' קמח ב') וככלייס
ה"ח שהו סמוך אל כלור הלאה , ולח"כ הוזיר כלור
ירו העולם הצעפל התחיל בגבזה , הלאו חת ד' מן השערן ,
נתניינס טאס צים : (ר) צינה פ"כ ממה טפי
הצעפל יהנדו , רק יארהן לכדו , על כן חמר וירס
בדבר זה חמידי יארהן צאס חמילי חזם נה כל
לה על הנגן כפרט חמר כן , רק פל כל מי צמתגלה
עמירות לשל לעולם (סס פ' ז) : (רג) והדרס חיינו :
(לה) וככלים בענויות , ודריכים צמירה מגולת :
כג'ו

וחתקועית אוטרת, ואדוני חכם כטלאך האלים (שם יד ב) (קע) ולא באת לחוף את דוד, ועוד כהוב, ובית דוד כאלים (זכירה יב ח) שפי' כטלאכים, ועוד כהוב ובטלאבו ישם תלה, אף כי שכני בית חטול (איוב ד יט), והנה טומו. כי תלה ישיב בטלאבו שהט נכברים ואין לטלה מהם, אף כי הקרים טחטר אשר פבקר לערב ייכתו ריאבדו, ודוד אמר, כי אראה שטיך טעה אבעותיך (תה' ח ד) דרך טש, בעבור להיות אשימים ולשמי השמים צם בסא האבוד עשרה (קע), וטעם להזכיר הירח וכוכבים, ולא הזכיר השמש, כי מרובה לחת השמש לא יוכל לראות כי אם השמש לבדה (קע), ואמרו חכמי הספירות שככבר אחד גדול מכל הארץ הטושבת ושאיינה מושבת תשעים פעמים (קע), גם חכינו אמרו של כל העולם תחת כבב אחד עומד (קע), ואמר דוד, כאשר ראיתי הירח והכוכבים שהט גדולים, וטעם כוננות (שם) כטו, נכון כסאך פאו (שם זג ב) (קע) תכהני ואמרתי מה אנוש כי תזרנו שהוא הבל כנגד הכוכבים (קע), ותחסרו מעת מלאיהם במשמעות. ידמה טעם לטלאכים שהם מושלים, וזה כנגד התחותים, והם צנה ואלפים כלם (קע) והנה גם זה הבהיר ייחיש הנאון שאמר ותחסרו טעם מהטלאכים, והנה הוא חסר (קע) לא נכבד (קע), ובהוב וכוכבים לא צבו בעינויו, אף כי אנוש רמה (איוב כה ז), והכוכבים שהט בני האלים נכבדים ממנו, אף כי הטלאכים הנקראים אליהם (קע) כי השם הוא אלהי האלים, ובدنيא ומצדיק הרים ככוכבים (דניאל יב ג) (קע) ובם תhalbות, הללווה כי

כלני אור

ליישר המעוותים, כי אילו היו באותו מקום שאין שם שור, אין צדיק למשפט שור נהך, ולאו היו יושבים באחלים כקדושים, אין צורך למעקה וטזונה, ואם בארץ הודיע אין צדיק למשפט גנבה, ורציחת רעשך, וערות שקר (יב) [כת], ואם בעבור דעת התירנות ותמצית אין חכם שיבינים (כת) עד שידע למה יתענה בעשור (יב) וחקרי הקרבנות (יב), והעד שאמר טsha לדור המדבר אחר שאמר והודעת את חוק האלים יאת תורתו ארבעים שנה, ולא נתן ה' לכם לב לדעת (דבר' כת נ), והנה גם הוא אמר בשנת מותו שהיהنبيיא חנביאים, וחכם החכמים, ה' אלhim אתה החילות להראות את עבדך (שם ג כד), והנה יעד כי עתה יחל לדעת [ג] כי מי יודע מהשבות ה', כי הם עטוקות, ונשגבו טבל הנבראים, גם אסף אמר, בעד אני ולא אדע (תה' עג כב) רואס אתה ליל חכם בחכמת הטפירות (טז), תנחת דבר קי, והוא לדעת שרש שנים הנקדרא גדר, אין כח לאדם לדעתו (יט) גם בחכמת המדות (יב) יש מהלוקה לדעת החוט הסובב, ואין מי יתן ראייה נטורה עד שתתברר האמת, גם בחכמת הבולות (יח) לא הבינו מהכוכבים חזע טאלף ותשעה ועשרים (יע), והנה מספרים לא ידעו, אף כי חוקיהם ותולדותם, אף כי, لماذا מkos אחד בוגר מלא כוכבים, ואחר איןנו כן, ויש גודלים ויש קטנים, וגם יש לבנים ואדרומים, והכל בוגר אחד (יב), ובכחמת

קרני אור

שנוף, כי סוף סוף במלך פנהל חיינו הלא תופת
בעה, המכ גלטייל כל פלי כס לטעות חמיל' לקוים כמוין לנו
בם כעיקר: [בז] ודעתי כן רצ'ד כי בכוכבים בקיעים כס
משמעות על כתvais וחוכר כתvais, וככני לכת על זהן עבקי
הגדת, אך נזמן בזה נוכחו לדעת, כי חיון צפע במלחמות
גולס חייס הוא מיתה לנבי אהס, ולרכס פגdot בקדומות
כעיגן במלות ובציורים ככוכבים מכס נתן כלו ספו תמו
ככיות והתבגר בתקופה: [כח] לדעת רמו זהה לסמוקפל
(ירובנמי כ'ם פ'ב ל'ב) ללכשנלווס מוקדם פליק לנבי מלך
קליהם (ופי' בפל פלי מטה מלכי כדו) וברוחנו לנו סחי' מלך
קליהם כסוף זוגב לרוב וכו' מהן נר יס תד להין עס האנפה
יזון מלה תלקף וחקפתה (זקס מלחת בדס תחת עס האנפה
וחותרכם גטואה) ואבכטן נס פיאן דליינרי, שכן לאכין פוה
מל קיקילתו זכויות סימן לנו זכויות (בקויה טען חני הת סבלה
וחתת האנפה קניתו ותה שוחה לה קניתו) עי'ס כל סמפור,
ובן טוח (ויק"ר פ' כו ה') כזינו קלות: [כט] ועיז' כתב מה'
יב'ר, מה ברלה לסבפייל מפלת סחדם נפכו שמי'ו מכין
עטמי בתורות ובמלות חיינו ניכון, כי סמלות לנו ניתנו
כלוי בידם חותן ונכין עטמי'ן, אבל כדי שנפכו חותן,
כזו ברכותני במקומות חחל, מהותה סקפידה רק על
העטם, שנגמר וברמתם וטבחם, וככן תלויות פלאותנו
בזהותנו, וורדרכם מזה בלבד יט' יתלוון לחודם פל במלחים
מי' לפס' לנו ניתנו מלות ותקים זקס זכלו לסקית לפלאם
פלמות יתרה: [ל'] גס פ'ז כתב סח' יט' ספוק ולו

מן למן נקרא נ"כ נדר, והוא נס הגדה הנ"ל מן צי שמות קומתנרים יחיד, וכורחתו מל מהות הכלבר ומלהו, ובתיות מקות כל דבר פי פnis כעלס חפכו ווורחו, וכן יראה כל נדר כעל צי שמות, וחרושה לטעם על דברים אלו (פיין מלט קניון שער י, הנדרים טראט נדר): (ר'ו) חלמת סמדות, כו"ה חכמת הכמות לדעת כמות הדבריס, לכינו טיען שילע להוירך ושרוחכ וגנווה כל כל עס מעלמייס הנקרא (מהעטה מהעטיק), גמאל מטררייה: (ר'יהם) כו"ה חכמת התוכנה (הטראת גמאל): (ר'יט) וכעת כוותה לקדקו האמלוניים יותר, ומנו מספר לגוכביס הנדרים לפין כלתי מזינה בקרוזהוות ממתק הלפיס וווער: (רכ) וכט בגאנגל האסמיינ זקס י"ז
כלכיס

דָקַלְאֵי יִצְאָה וְהַנִּמְצָא נִכְבֵּד מִתְהֻוָּה בְּבֵחַ לְהַמְצָא
וְהַנִּחְזֶה זֶרֶע אִישׁ בְּמִכּוֹשָׁיו (י) וְטֵה שָׁאַטָּר עַל הַלְּבָב
יִשְׁלַׁו לְדָעַת כִּי הַרְאָשׁ נִכְבֵּד מִתְנוֹ, וְאַטָּר עַל הַבִּיצָּח
שְׁמַהְאֲוָלָס יִצְאָה הַאֲפָרוֹחַ, וְרָאוּיוֹת גִּמְזוֹרוֹת יִשְׁלַׁו, כִּי
הַלְּוָבָן עִיקָּר הַאֲפָרוֹחַ (י), וְאַלְוּ הִיה טְבִין סָוד
הַעוֹלָם, אוֹ רָאָה הוּא שֶׁנָּם אָנוֹחָנוּ כְּדָמוֹת צְלָם לְמִעְרָכָת
הַעֲלִיוֹנָה, וְכֵן הַכְּתוּב אָמַר אָקְ בְּצִלְםָ יִתְהַלֵּךְ אִישׁ
(תַּה' לְט' ז) (י) כִּי בְּהַשְׁחָתָה мікрота יִפּוֹת
הָאָדָם (וְט) (כְּוֹ), וְהַלָּא יִפְקַח עִינֵּיו וַיַּרְאָה, כִּי כָל
גִּופּוֹת הַתְּחִתִּיוֹת חַסְקָה וְחַלְקִיקָות, וְאַיִן אָוֶר כִּי
אָם מְחֻלְיאָנוּיִם, וְהַנִּהְנָה נָם הוּא אָמַר בְּכֶפֶרְוּ, כִּי
יִשְׁלַׁאֲדָם טָלָה גְּדוּלָה לֹא בְּעַבוֹר גּוֹפוֹ, כִּי גּוֹפוֹ
בְּגֻוף הַחַיּוֹת הוּא, רַק בְּנִשְׁמָתוֹ שֶׁהִיא דּוֹתָה לְמִלְאָכִי
עַלְיוֹן, וְאָמַר בְּסֶפֶר אַחֲרָ, כִּי הַכְּבוֹד שֶׁהַשְׁבִּין
הַשֵּׁם עִם הַמְלָאכִים, כְּפִלִּי בְּפָלִים טַהֲכָבָוד שֶׁהַשְׁבִּין
עִם יִשְׂרָאֵל, כִּי הַמְלָאכִים נִכְבְּדִים מֵהֶם, וְאַנְיָ אָמַר
אֶל יִתְגַּנֵּה יִלְוֹד אֶשְׁתָּה שִׁיחָשָׁב כִּי הַשִּׁינָה יַדְוָ בְּחַכְמָתוֹ
אֶל סְדָרָנָה גְּבוֹהָ, וְכָדְבָרָיו כֵּן הוּא רַק גַּנְד הַבְּהָמָות
וְהַעֲופּוֹת, כְּאֲשֶׁר הוּא כְּתוּב, מִלְפְּנֵי מִבְּהָמָת אֶרְץ
(איוב לְח' יָא) (י) וְאַם יִגְבַּה לְבָוּ בְּאוֹמָנוֹתָו, הָנָה
הַעֲכֹבֵשׁ שָׁאַיִן בּוֹ דָבָר, יַאֲרוֹג קּוֹלִים עֲנוּלִים שִׁילָאָה
כִּי חַרְשׁ לְעַשְׂתָה כְּמוּהָם בְּכָלִי מַחְנָת, נָם הַדְּבָרִים
יִعֲשׂוּ בְּתִים שְׁשִׁים (יְי), וְאַם בְּעַבוֹר שִׁידְבָּר צָחוֹת,
עִיקָּר חַדְבָּרִים רַמְיוֹת הָם, זִצְתָּהַלְשָׁוֹן אַיִנָּה דִּעָת
בְּעִצְמָה, כִּי אַם בְּגַנְגָּד אַחֲרָ שִׁיבָּין, וְאַם בְּעַבוֹר
דִּעָתָה מְשֻׁפְטִי נַוְיָּין, נָם תִּם לֹא נָתָנוּ, כִּי אַם

ידל אור

(לו) בלו, מנזרת כוסה: (רנ) לדקו דברי זה
וזל בזש עין (ידיעות בטבע לטח' ח' בערענצעטען
תולדות חי' בעלי חייט) נפרקיו ארוחתוניס מלכילה
ותולדתה: (רhn) ופי' סס הה' זל ועתס האלט
מערכות המסתהיס וככני עליון סלט יעדמו רגע
אחד על מתקנות החקת, וחכמי קמנזות יודעים זה':
(רט) כן דעתו בעניין המערכת ועין קראי חול:
(רי) טפי' כמו מהלפנו, וכזה מן ואותלפק הcamel
(היוב נג נג) וטעמו מלמדינו: (ריה) קלבדויס יבזו
כטישם כלט צס קלוות, צס כתלייט לכל הדר
ומדר האמתק בין הדר למדר, גדלט רחנס ועינקס
צוייס הס גלמיזס ולו ישתנו זה מוזה מה כהווע
הצערת: (ריכ) כי האצוי הווע ליו נימי קדס
האנזים יבריס צונחי טול, גול וטהרי מדות רעות:
(ריג) בנטזר או מלט האכבייע והווע יוהכ"ט:
(ריד) וטמורה בפמ"ז מלחה' הנ' נתן טמס להקרבעות
עייז"ס: (רטו) בכל מקום סס' זל מכיה' חכמי
סמספרות, דעתו על חכמי הרכזים וטהירולונגיה',
והס נקרחים האלו חכמי המדות וסמספרות (פיין
ברחו' ה צו קראי חול העלה קו): (רמו) סס גדר,
בקלה על אל האסלה, כי כמו שהנדר וסקיר
מכדיין בין טפק לנטח, כך צס הקמבל בינו

שמות כג משפטים

אונקלום

ולא עלוותך ? א תר א
דארקנית : כא אסתפר
מן קד מזהי יוקבל
לטיריה לא תסרב
לקבלה ארי לא ישבוק
חויבון ארי בשמי

אל-המקום
השמר מפניו
ושמע בקהל אל-תטר בו כי לא
ישא לפשעכם כי שמי בקרבו :

ריש'

חullet בקרבר נט) : אשר הבנתי. הצל זמחי
לחת לכס זכו פצונו. ומילטו ה' סמוך
הצל הכנוטי כבל מקומי יכול כנגדו וזה
החל מן סמלאות טומליים סנטם'ק צל
מעלה מכון כנד בטמ'ק צל מטה ט) :
(כל) אל חטר בו. לנו סמלות ט) כמו
הצל ימלה מט פיך ט) : כי לא ישא
לפשעכם. היו מלומד כך טוחן מן כתף
סאנין חוטין ט) ונוד טוח סליח וחינו
טוקן הלו טליתו ט) : כי שמי בקרבו.
מחובר להלע סמלות טומנו כי סמי
מצותך צו טה) ולצומתו חמלו זה מטלוון
חטר בו. קשה, והגה נראה הטעם כתו ויטו
בי (יחי ב, ח) (יעט) רק היה ראוי להיות תשרה
בו כי הוא טפולי הכסל (יעט), ועל דרך ויסב אלהים את העם (טעה ינ' יח) (יעט) כי
כל הנורה היא טפולי הכסל, כי ורחה ונסבה (יחי טא ו) מבני נפע (יעט) כתו

בברך ולביבאך אל-המקום
אשר הבנתי : בא השמר מפניו
ושמע בקהל אל-תטר בו כי לא
ישא לפשעכם כי שמי בקרבו :

אבן עזרא

התולדות, והוא לרופאות לא ידע איך ירניש
האדם ואיך יצחק (יעט) ומאייה אבר יולד (יעט). ולמה
ישלשל עיקר חם ויבש. ויוצא המרה האדובה,
וחיה ראוי להוטף בה (יעט). ובנה רבות, רק
לא אהטו לחאריך, וככלו של דבר, הנה האדם לא ידע
מת היא נשוא, אם עצם או טקרה, ואם חסותו
בחפרה טפי הגוף, ולמה נדבקה בו (יעט),
ומי שיא יכינו וישכינו בלבותם. חזק הרובור
הדק בפיהם יהשתנות אוניות (יעט) :
בא השמר. כל מלאך עשה דבר השם
לא יוסיף ולא ירע, וככזה שטן איבר מלאך
היה (יעט), וככזה היוצא לקרה בלבם לשטן
לו (יעט), והנה השוטע בקהל המלאך הוא
שוטע בקהל השם הנכבד (יעט) : וטלית אל
חטר בו. קשה, והגה נראה הטעם כתו ויטו
בי (יחי ב, ח) (יעט) רק היה ראוי להיות תשרה
בו כי הוא טפולי הכסל (יעט), ועל דרך ויסב אלהים את
כל הנורה היא טפולי הכסל, כי ורחה ונסבה (יחי טא ו) מבני נפע (יעט) כתו

יהל אור

בדר נעלה מלהנו וגס נחמות התולדות, למה
הריכב וכדניך ייחד סיoud חם זיכר וכזיה המרה
החלומה, כי לי חם וליה, וכי רהור
להוציא נס ? לך תוספת המוגדים וטפרונס צסיוני
הדים, ומיין כה נאלס לרעתו : (רכל) ה' זיל
לבד רק נאלס נקשר הוול אלס לה יכול לדעת כל
זה כי החרי ליום יונגה, כי טומונה זרחותיות
הנפס וכשלהותה. החר טמות הייחד גודל סכל
שלר המוגדים תלויות נו, והם זיל סי מהמין
כוה כנראה מטפלי נחמות הרכה : (רכל) כי
כן הרגנו לדבר יותר לה ינינו : (רכו) וכן פ'
פס כה זיל : (רכו) סי ניכר מלען וכן פ' ה'
זיל פס : (רכח) כי סטלית יאמיר בלבון טולמו :
(רכט) טרלו "מלך" וכתייז הוול תיזו סלהתין :
(REL) וכן כתב הרככ"ס, הכל היו מגוזת טרנכות
מן מרה מרים, טריכ לייה לו לומר הול תמרה,
כמו כל היוט הצלר ימרה מט פיך (ויאט טיק) :
(REL) פיך ליפוי שחדר ה' הולרכו חכמי ספרד לומר
ימודות א'ר'מ'ע' טמאות מוכבכים ד' מוני כללים,
מרה ירока חם זיכר, מרה חדומה חם וליה, מרה לנאה
כח קריי הול המרה זט), ווילמר ה' זיל סכל
חיכ ליננה מטפלי הכסל, פ'כ יפרט כי הום
מכין

סקו'ב רשי' : נט) פין תנומת ה' ית : ס) מילתו מס' דט'ס צב'ת פ'ה תנומת ה' זט ותנו'ת פקו'ד יה' ה', חות'ט
פ' מנדרל דוד : טא) עין נפי' כת' זיל כהן וככגוי' : טב) יכובט ה' ית : טג) תנומת ה' ית תנומת
ב' יה' סדר) תנומת ה' זט ב'מו'ר פ'ג' ז' : סה) מהזאת ה' זט :

כבוד השם בקרב הטענה, ונוסף בתוך המהנות (ימיו),
ובן כתוב כי אתה ד' בקרב העם זהה (במה' יד
יד) ובכתוב, ויואר רוח אדם בקרבו (זכירה יב א) (ימין),
ואל תשתוטם בעבר שהוא כתוב כי אם שמו
תשפט בקולו (ימין), ואחר כן, ועשית כל אשר
אדבר (ימ) והגנה אתך משלך, כל חכמי המדינות
הביאו ראיות נטוריות, כי עצם הלבנה נוף קיבל
אור השימוש, כי הוא בעצמו אין נוגה לו, וב反过来 זה
תקדר השימוש בהתחבר הלבנה עמה ביום (ימין)
ושניהם בגולגולים הדומים לגולגול המולות (ימין), ואין
הקדורות רק שתכנם הלבנה תחת השימוש ושתיהן
עגולות, והגנה פניה הלבנה שהם לצד השימוש
בלם אור, ופניה שהם לטעלה טמן (ימין) השך
ולא אור, והגנה תפתייר אור השימוש גם במחיצות
חדש הלבנה בהכנס צל הארץ בין השימוש ובין
הלבנה לא ישאר לבנה אור (ימין) והגנה ידענו

קרני אור

נתן ד' נכס נב לupert, אוינו הלא חותם לדול סמדכל
סמכחו סמאות כנדלות, ועכ"ז לא לקחו מוסך ושודך
כפוי טונא נגד כסם בטני פמאנס נכמה הופניש,
הימנס הין ממנו בס רחיה על פיות פחדס בטננו חסל
לאב לדעת כלכלי סרכ, גס טע' ד' אלטיש מהת בתיארות,
להת יוכס כסום הווען זמרא"פ יתן רק טחה לדעת,
חלילט זומך כן, רק פצושו כו' כי כל סאנטאות והיל
החזקק סקליה כסם ית' למאה עבדו היינך רק בתהלה
ותליך קטן ממה ביזכל כסם ית' להרחות, כי הין
גנול וקדש סאנטאותיו, אך לא ציסס נבול נתיי סלואה
גיטון, סאלי סכתוב לא חמל אני כתילותי לרחות, אך
הכל אהת כתילותות נkehות, איך סחתלה מיחסת אין כסם
דרט כל' כסף קויטיב לבאל צוה, ופי', כי מכל
ויא כסם מורה על מליחות, וסביה הוא וייה,
הווע לבדו ולט חלה, וויאו מסתנה כמו סמתניות
טוולר כסם לפעמים מפני טהור הכל, כי
טיס, וואס יעה על הדעת טהור חיינו מווי לא
וילד וויא חלק מעמידו חזק הויס ונפסדים
כי הין מי טיעמילים, ואס נגמר מי שטעמילים
וואר טהור הכל, כי מטור ידיעתו חלייס, וכסם
וומה קהמר ומתקו הכל ל"ג כי בכחו יעדמו כולם,
עלס, האפ"ז סאיו מודים כי נכח כסם השולש
זוס, וויאס מודיס על הסנהה הכללית, האל
זוד טהור הכל, וכוח הנעמידים תמי' וויא מסיר
כבי סס בעס יטיכ סס חזול וווע הכל:
זוע נרא הכל אס יתולר נס הין מס, ע"כ
המלך לסר יקרב ואריך ירחק: (רמז) ומפני זה
המוחנות, ובעת ש biome נושא לא קיה כ"ה
אמלע הנזוף, וכוח הקווים כל הנזוף בכל עניינו,
בנזוף, והנטמה דבקה נזוף קליזוק בהוס לאס,
זה אלס נקלנו: (רמט) ועתה נא לפרש ולומר,
וכוח המלחך והחל: (רנ) ולח"כ חמל ועשית
זיות ח"ז, ע"כ חמל אל תפוזב טהור קד
בכל מוכמי המדות ע"כ: (רנ) הייח הולך
גמה, אך כהו' העטת תרלה גס היה חול,
דרם וכהדמע טלאת חמל מול חמל בכו' יסר, אך
וומס לנו רגניות חמלים, וזה יכול להיות רק
(ז) והלכנה בגנגל הרחון, והמה קרבי:
דרם מכועיס וונכחים זה כנד זה, והווע דוקה
זומע

אנבללה שם (ברא' יא ז) פנורת בל' (יל),
אנבקה רוח מקרים (ישע' יט נ) טגורות בוקק
(שם כד א), ואל תחתה בעבר שם שניים
שרשים והטעם אחד (ילא), כי הנה שורר
בביתו (אסתר א כב) כי שרית עם אליהם
ברא' לב בט) (יל) וכמווז אל תמי בו, וטמר
ליולדתו (משל יז בה) (יל) על טקל מסם
(בטד) לא בח) (יל) שהוא פנורת תוכoso על
השה (לטעה יב ד) מפעלי הבפל (יל), ודע
כי שמי בקרבו דבק עם השמר טפניו ושטע
בקילו (יל), כמו, ואף לאטח תעשה בן
(דברי טו יז) (ילא) ובבר פירשתי כי השם
הנכבד הוא שם העצם, כי הוא לבדו (ילב),
גם ימצא תאר השם (ילג) כי הוא הכל ומאותו
הכל (יל): וטעם בקרבו. (ילב) משל לענוול
שהנקודה היא קרובה אל כל מרחק (יל), על בן היה

ישראל אור

ונכני נפעל ואזה כיו' בה"ט, אבל שרש סכ"ב:
 (רלד) טרשו "כללו": (רלכ) מלך ומלה: (רלו) כי
 פולר שרטו "צרכו" וצרית שרטו שרה, ופי' היל
 להס: (רלו) צני שרטיס והטעס חדל, אבל תמל,
 שרטו מלך, וממל שרטו מלך: (רלה) מלך הוא
 על מסקל מכם: (רלו) וטרטו "כמס", והמש חינה
 מן השדים, אף מ"ס הרטהונה כל ממל חינה מן
 השדים, והנה טעם חל תמל זו, כמו יימרו, כי
 בס צני שרטיס על עניין חדל: (רמ) כו' מהו כבר
 ללחץ המקלה, האמר מפניו וצתע בכוון כי גמי
 בקרבו וכן פי' רצ"י ז"ל: (רמג) שהו דבוק עס
 העליק תעניך פלפניו: (רמג) הפ' רצ'י כספי עס
 שמאות הפס יט צס שהו צס הטעס, נטעו כי
 אנקודו ג"כ מורה טליו, ע"כ נזוליו זה הפס מורה
 הלחמים: (רמג) וחטף"כ תמל' הפס ציהה
 בסתמה מליותו יתלהת שהו הכלמיה כל הנטה
 יכול הילס להמל'ה, כי חס נגמר שהulos לאדו
 ונשתניש? וכן קדין כי היל סיפסדו צלא יתחו,
 אזו, מל כראהו נגמר שהו ציהה: (רמד) וע"ז ח
 פטולותיו טכ לדמותו אל יוגדו, וכי' להבין הנטומת
 ועל כי קיו' נזרו חנטיס צלא כי' מודים נחידוס
 צומד, ע"כ היל ומלתו הכל, וחלים צמודים על חי
 יהמרו בעולס כמנגן הילך, ע"כ הילך אומר
 הסנתהו מרס, וזה מה מהילך לפה כה' ולומר,
 (רמג) מפני שהר וסמי בקרבו, ומשמע השוויל
 הילך להביה מל' להבין הנטומת: (רמו) פי' אל
 הרטו הילך לפה פטוק, כי טיה הקבוץ טוון כה'
 בתוך הכלמיה: (רמג) פי' ע"כ נגלה לא הילס
 וכו' קיו' יוולהים חליות לרום, ומלחיס להו, המענייד
 והס כלמות הפטן עס הילר, וע"כ הילר, ויולר ד
 כי נרלוות פטוק וה שהו חס שמוט חטמע בכוון
 כל הילר הילר שמורת דטוח כטלמו, ועי' נרלה לה
 לנראת, הילר כי כו' השם ומי' לו צני והביה ה
 וסוכב הילר השם הילר ריח' חינה מהירש נפני
 ווילר נוף חיטוס ועכור, לכן כהילר יעתדו הפטן ה
 יקרח כי פילד ייכס' מעינו הילר פני הפטן ותקדר ה
 בחתמתה החדשה, והוא יוס הילר לפניו ולଘדריו: (ריג)
 פי' מהתו: (ריג) וה יקלך רק כהילר שמוט ו

אחר הצוני (יב), ואם הייתה יכולה בכך להבין
איך תראה תען צורות ומשוגות רגע אחד (יב),
ואיך יכולו חסמים ברגיר היבן או תחל
להשכיל (יכח), ודאה השימוש כי האור הנראת
טפנה היא, והיא הפעלה ולא יחויר עצמה (יבז)
גם יש ראות נמרות שאור הלבנה טהשניש,
כי אין לה אור בפניהם עצמה (יב) [לד] והשם
לבדו הוא (יכח) אלא אחר, וhalbאים הם בשם,
ואינם נוף כלל רק היכבים נופות להם (יבג),
על כן יאמרו העברים, יודא מלאך ה' אל גדרון
(שופט) ה' יב) (יבג) ואמר אחר כן ויאמר ה' אליו
לך בכחך זה (שם שם יר) (יבז) וב להיות הנפש
מכונת לכבוד, או ת恢דשה לה תמנת צורות ומראות
בדבר השם (יבג), וטעם ת' שמו, הוא המכבוד שקבל
הכבוד (יבג), וכן טעם כי שמי בקרבו (יבג) :

יהל אור

בזמן כי הדס הלאה כהאר בירם במלוחו, וזה
נקרא ומין הניגוד ועיין למטה יב ז חות בה :
(רנכ) וסתכל נזה המצל הנכד, כי כמו טהור
הלאה מהו השם, והס יתמר חומר זה וזה
הצמץ יתמר חמת כן הס יתמר חומר שפועל המליך
זהו מלדו יתמר חמת, והס יתמר חומר שפועל
המלך כו' מלך פאי יתמר חמת ציון שפועלת
המלך יכה לו מלה השדי כמו טהור הלאה כהה
לו מלה השם, ולפייך אל תחנה הס יתмар
בקולו סלה לנוכח, ותחר חמר ועשית חות כל חסר
חדבר שהו נכם : (רנו) עיין חות רלח :
(רנו) וכן פי' הרשכ"ס, ופי' אל תחליף דבר מכל
אחד יונך : (רנח) עיין למטה חות קשו : (רנט) גנ'
(מנח' לח ב) כו' מיטרין פאמו כס רנו, וכן
פי' רשי זל, ועיין בתרגום ירושלמי (גרל' ב
כל) ביטרנס סמנוך כו' מיטרין : (レス) מין חות
דמ' : (レス) שהו סב להכתוב למטרה בס חמוץ
בקר ישס וגוי : (レス) לר' גיון הרכות :
(レス) פי' העורות סכען : (レス) כו' הליה
הקלחות אחר בו נמה כת הרכות והיה מגולה
כורות גניר : (レス) פי' זה הגיון היוגה מהעין

למהר חחר כל' סיפועל פטולתו : (רטו) פ' ביחס הנכבד וכותה השען החול נסוע בהזויות רוחניות טמיים יתכללו כrhoחן חי טען יד ייחד הדבר כך כחו הבלתי נרלה לטען יע מן הסכל הבלתי תכנית גמלחים , כיינו : (רעח) וכמקרה מ"ה הוות השם : (רעג) דעתו ולגה הכווכיים בס נופות להס : (רעג) וככחות ד' וייחמר לך בכחך זה ונהה אם המהלך גרה בס היל גדרון וייחמר הלייז' כי הינהו יודעים וליה הפס ואיך ייחמר וייחמר הפס רק בענור כחות על המהלך וייחמר ד' : (רעה) ר' עמו למלת המלות ונפשו למלת הסכליות גורות ומלות כדבר האית : (רטו) פרוחני הפס כבוד מושאל מס כוד בוגביל קיומו עין יולג הות הניען ואינו חסר מהכח סכין יג'וס שהו רוחה גורות רכות ברגע אהר , זה ההור וכחם סכין כו דבר היל , אך המהלך דומה זה ג"כ מהר הפס , כי כהסר היכים בס כס , וג"כ שרליה שרכיה מורה מלען

ב' א/or הלבנה בלילה תאיר הארץ, והנה אם אמר ראובן זה א/or הלבנה יאמר אתה ואם אמר שמעון זה א/or החמה יאמר אתה (יב) : לפיה"ק. ולפי דעתך כי דגשנות המ"ס תמר נוסף, כי הנה בא כמשפט בעלי הכלל (ו), גם יתרן להיווט כן, והטעם מנזרת הטורה, ויטירו (תה' קו ב) וזה הטלאק הוא השם הנדר (ויח) [לא] ולהיווט חנוך (ויט) דרש הוא (יב); כי שטוי בקרבו. יאinguו דברוק עם כי לא ישא למשגכם, רק עם אל תברכו (ס), כמו שלם ישם אם אין לו (למעלה כבב) (יב), ולבים כמותם, ועתה אפשר לך סוד השם הנכבד והנורא, וסוד הטעמים, ואפשר לךusal בעור הנפש היוצא מין העין (ויכנ) [ויג] דע כי שבע מעילות היא העין (ויס) וחותמי הוא נרגר הלבן (ויכז) וזהו האור איננו גוף (יבב), וא/or הנפש צדקה לאור

קרכני אל

ית', נג' גל מלו"ה : [לא] ואש גס פל המלוכיס יגול
באתכם משלות ומדרכנות ווומכ פל מיכאל פסר פנדול, כי
כהוג נכנל מהחריס רניז, וכאליהר כוּה כת פזס וטלאתו,
כל אחד לפי מדרנתו, ובדנלייס הרכיס : [לב] ציון יכל
הירול ופזס מיטעלון או מטאוזן נמלן ברכס דלו"ל
וימליציס (הנימה טו ה, ע"ז ג ב, תנתי מ"ה ה ו כוחצנן היה
ז, פתיחתך לאייה כי כל) ושוד ופוד וציוזו עין עזון
בבלס טרן מיטעלון, כי מ"ה ד מתחנ' כב : [לה] זה
לפי דעת הקדמויות במתכו כי אהיל יונן מן כען
ובכו מן הבנוסף ומהשורר לנכ"י אהיל פחאנ"ס ז"א
כטו (רנ"ק) : [לה] סטראן כוּה פניהם קראנ"ס ז"א
ניאגרתו לבנו (הנחת קרמנ"ס) ז"ל, אהיל לי עליו (פ"י
פל כה, קרמנ"ס ז"ל) בכוּה מצל כמי' כתיבה, וגילה כוּ
ספודות פמוקות ופלומות נג' יונס הילג' מי בכוּן כמדרגתו,
ופס כבליidis האל ד' קולא, וכואז זל דבל כב' ואלה
כמברענעם כב', אבא חנכי בלח מליהן לנטין, מהמה
יכנד על כבמאן ועל פיקת דכלייס נפיעיס, חי' רחי'
בינייס כל אלט, וזה כוּה גמיז זס חור פיקת גז' מזור
כבמאן, והני היגלה לך בני קלט מלנגי, דע כי פסמאן
אהיל אהיל פוּה הסכל פהלי, וזרית כוּה סכל סכל פהנווי
ימזוק כבסט ממ� ען הי וס' כל סייס' לפ' גלו' כמבל,
זוקימת חי' נס הורה ווּה בכירות הילג' מקדים, ע"כ :

הינו נוף רק כת כנוף : (רטו) וזה יהול נרייך לדור חקר כלוי סיפועל פועלתו : (רטו) פ' גוראות מסנות ברגע אהה : (רטמ) כונתו סכבר ביחס הנכבד וכוח העין הבהיר לפועה הgiovis בלא מקום וכון, וברגע אהה נורות מסנות ורוחני סמייס יתכללו ברוחב חלי אהע יולדת הכלל (רטק) ; (רטט) ומזה יתכלל חזך ייחס הדבר כך כהיר הבלתי נרחב לעין הכלק יותר, וכשה עס הצלב וכרוחני חזך יופיע מן הצלב הבלתי תכליות כמלחים, פ'ינו צפומייס הרוחניים (טס): (רט) כי היה הווער חזק : (רטח) וכמקה"מ מהו חזק : (רטג) דעתו כי היגאנטים הטע רוחות כל האנגלים וכככיס, והנה הרכובים בס נופות להס : (רטג) וככחות יולדת הליו מלחר לי' : (רטד) וככחות "וישן הליו ד' וייחמר לך בכחך זה" והנה חס המלחר גראה חליו ביה רהי טיהר שיחרר ככחות "וירח מלחר בסת היל גבעון וייחמר הלייז" כי הינהו יודעים מדרך הסדרה בהירה הליו דבר לגדעון וליה בס וחייך וייחמר בס רק בעבור שמלך מושפע מהבס ותולך נצליותו, ע"כ כחות על המלחר וייחמר ד' : (רטה) ר' נז כי בכירות הדרס מוכן מטבח היולה, ויחמר בכך עתמו למלת המלות ונפשו למלת הסכליות חז תחמדך לנפשו מלת הנכווה, ותרלה תמנויות נורות ומלות דבר האית : (רטו) הרוחני בכל בס קיס חמץ בלתיא מתחנה יקרה לו בס כבוד מושאל משס כבוד בסביל קיומו ומעתדו : (רטו) כוונת המלך כך הוא, כי כמו שעין יולח חותם הנזוז וליינו חסל מהכח בסען דבר, ורואה המומסים וכשכת זה הזכיר גלינוס שהו רואה נורות רכות ברגע אהה, וגס כסנת זה יליו הסמים ברגר הלאן, זה החולר וכחם בסען כוח דבר חלק, כך הדר נבדר בטנו כב' ובמלחחים, ולכן הבית המלך דומה זה נ"ל מהר כסמת, כי כהסר העין תמלת המשל בעתו, ולכן סייס צהמרו ובמלחחים בס כס, וג'ך הרליה בסביה מילך

שמות בן משבטים קכח 389

**וְעִשֵּׂת פָּל אֲשֶׁר אָדָבָר וְאַיְתָה
 אֶת-אִיבֵּיךְ וְצְרָתִי אֶת-צְרָבֵיךְ :
 כִּנְכִילָד מְלָאכָיו לְפָנֵיךְ וְהַבִּיאָךְ
 אֶל---הָאָמָרִי וְתַחֲתֵי וְהַפְּרוֹזִי
 וְהַבְּנָעָנִי הַחֲנִי וְהַבּוֹסִי וְהַכְּהָדָתוֹן:
 כְּدֹלָא תְּשַׁתְּחֹתָה לְאֱלֹהֵיכֶם וְלֹא
 תַּעֲבֹדָם וְלֹא תַּעֲשֵׂה בְּמַעֲשֵׂיכֶם
 כִּי הָרָם תַּהֲרָסָם וְשָׁבָר תַּשְּׁבָר
 מִצְבָּתֵיכֶם: נֵה וְעַבְדָתֵם אֶת יְהוָה**

אבן עוזרא

שםנו כתש לבנו. מטולון גנימטליהן צדי ס"ו: בָּבּ בְּעָבוֹר שָׁמָצָאוּ חַכְמִי סְפִירָד אִיבָה בְּהָעָלָם (לכ) וְצְרָתִי. כְּתָרְגּוֹמוֹ וְהַעֵיק: (לכ) הרם נִסְ צִיד חַיָה (וַיְקָרָא י"ז י"ט) אַטְר צִידִים (וַיְמִתְרַטְמָם). לְחוֹמָס חַלְפָות: מִצְבּוֹתֵיכֶם. הַכְּנִיס טו טו) (י"ט) זְדִין עַנִי לְאַדְנוֹ (י"ט), וְהַיָּה חַדְלִין (ש"א כְּדֹ טו) (י"ט), עַל כֵן אָמְרוּ אֵין פְּוֹלֵל פְּחוֹת טָנוֹ אַוְתִיָּה, עַל כֵן אִיבָה סְעֻלּוּמִי הָעַזְן (י"ט): בָּגּ בִּי. צִוֵּם בְּעֵת בּוֹאָם אֶל הָאָרֶץ שִׁיפְרָיו כֹּל עַיִן, וְהַכְּבִיר שְׁשָׁה נִינִים, וְלֹא חַשֵּׁשׁ לְהַכְּבִיר הַקְּטָן שְׁבָהָם (י"ט) וּבְעָבוֹרוֹ אָמָר וְהַכְּהָדָתוֹ סִיד (י"ט), כִּי הַאֲחֶרֶת מַעַט מַעַט יְנִישָׁם, או פִי וְהַכְּהָדָתוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּמֹו בְּנוֹת צְעַדָה עַלְיִי שָׂוָר (בְּרָא' מַט בְּבָ) (י"ט) (וְהָ): כְּדֹלָא. זֶהוּ שְׁהַכְּרָתִי שְׁתְּחִלָת סְפִירָה הַבְּרִית, אַתָּם רָאִיתֶם (לְמַעַלה בְּ י"ט) שְׁהַהְיָה עַל עַיִן, וְסֹוקָה דְסֶפֶר לְהַהְיָה עַל עַיִן. שֶׁהָא הַסּוֹף כִּי יְהִי לְךָ לְטוֹקַש (פִי ל"ט), רַק יְשַׁׁרְשֵׁת שְׁתְּחִלָת הַסְּפִיר אַזָּה שְׁלָא יַעֲשֵׂן עַם הַשֵּׁם אֶלְהִי כְּסָפָר, וּבְסָפָר הַבְּרִית צָוָה לְהַבְּרִית עַיִן הַגְּמַצָּה בָּאָרֶץ בְּנָעַן שְׁעַשָּׂאָה יְשָׁבִיה (י"ט) כִּי הַעֲבָד עַיִן כְּאֵלָיו הוּא עֹבֵר עַל כָּל צְוֹת לֹא תַּعֲשֵׂה, וְלֹא יוּעַלְוָה כָּל צְוֹת עֲשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא: בָּהּ וְעַבְדָתֶם. הַטָּעַם לֹא תַּעֲבְדוּ רַק הַשֵּׁם שְׁהַזִּיאָבָם מִבְּית עֲבָדִים, וְהַבְּיאָבָם אֶל אֶרְץ הַנוּם שְׁעָבְדוּ אֱלֹהִים אֶחָרִים, וְלֹא יוּכְלָוּ לְהַצִּילָם מִידָכָם, וְעַבְדָת הַשֵּׁם הָיאָ לְעַשׂוֹת כֹּל אֲשֶׁר צָוָה לְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלִדְבְּקָה בּוֹ, וְלְהַשְׁבָּע בְּשָׁמוֹ, וְלְהַתְּפִלָּל אֶלְיוֹן, וְלוֹבֶוחַ לְפָנָיו תִּמְדִין וּמִטְסְפִין, וְלַכְבְּדוּ בְתֵת הַמְּשִׁירּוֹת, הַנְּהָה שְׁבָרוֹ אֹתוֹ, וְהַמְּדִין דְבָרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה הָאֵי וּבְרַךְ אֶת לְחַטְךְ וְאֶת טִיסְךְ (י"ט), וְהַבְּיָה וְהַסְּרָוִתִי מִלְּחָמָה טְקִרְבָּךְ (י"ט),

קרני אור

מלוך ד' אל גְּלָעִון: (וְרַעַם) בְּנֵרְלָי' ג' טו "וְלִיכָה [לה] עַיִן יְכָל הָוּ נְפִילָוֹת כְּמַלְכוֹן וְלִיכָה פָּל סְגָנָנִי, הַמִּתְהָ": (רַעַט) סְיוּיד יוֹלָהָת נְמַכְתָּה: (רַפָּה) סְכִיּוּיד וְגַסְוָה (יְלָוָה) סְגַנְזִי פָּסָה, וְגַמְלָנִי נְמַלְתָה: (רַטְלָה) סְוָל טְרוֹכָב כ' פְּטוֹקִיס, כְּתִיכָב דְּן דְּין פָּסָה (יְקָדָם פָּסָה, דְּנָא' פָּסָה) כְּנִיעָי לְבָן וְעַיִן לְמַעַלָּס יְגַלְיָה קְלִינִי סְגָנָה כְּחָה: (רַפְנָה) נְדַנְסָה קְיֻוָ"ל זְוָרָה עַל כְּכָפָל: (רַפָּג) וְסְרָדוֹ אַיְבָה וְהַיּוֹדָעָה עַיִן הַפְּעָל נְלָס וְנְמָתָר צְנִיָּי טְתַהָת הַלְּסָף פָּסָה: (רַפָּה) הָוּ נְגָרָנִי (רַפָּה) כְּלַמְלָרָוּ לְפָזָן יְמִיל: (רַפָּה) נְכוֹת לְזָוָן רְבָנָות, וְעַפְלָה יְהִילָה, וְהַטָּעַס כֹּל הַקְּהָת מְגַנְנָות, כֹּן סְגָמָנוֹרִי וְהַתְּהִי וְנוֹי רְכִיס, וְהַכְּהָדָתוֹ, לְזָוָן יְמִיל, וְטַעַם כֹּל הַחָד וְהַחָד: (רַפָּה) לְמַעַלָּה הַזְּוָיר עַל טְוָגָן צָלָק, וְכֹאן הַזְּוָיר עַל טְוָגָן צָלָק: (רַפָּה) צְרָחָת כְּלָחָס כֹּל מִינִי מְהֻלָּל וְהַוְּעָדָה וְכֹלֶל צְלָלָוּ, וְמַיְמִינָה כֹּוֹל הַכְּלָקָה לְזָרָר יְמָתָה: (רַפָּה) צְתָה נְגִילָה

פקור' רשי': ס"ו פְּנִינָה' לְמַטְבָּה כְּבָה, וְעַיִן פְּסִיקָה לְמַטְבָּה כְּבָה זְמָנוֹ זְמָנוֹ כְּבָה כְּבָה:

אונקלוס

מִמְרָה: כְּבָה אַרְיָה אֵם כְּבָה כְּבָה תְּקַבָּל לְמִמְרָה וְתַעֲבָד דְּלָל דְּלָל וְאַסְגִּינִי יְתָה סְנָאָה וְאַעֲיִקְלָה לְדַמְעָקָין לְהָ: כְּבָה אַרְיָה קְדָמָה וְיַעֲלָמָה לְזָוָת אַמְדָרָא וְחַתְאִי וְפְרָזָא וְכְנֻעָנָא חַזְאִי וְיַבּוֹסָא וְאַשְׁצָנוֹן: כְּבָה תְּסִפְנָד לְטַעַת הַתְּהִזָּוֹן וְלֹא תְּפִלְחָנוֹן וְלֹא תְּעַבְּדָר בְּכֻבְדֵיהָן אַרְיָה פְּגָרָא תְּפִלְגָרָנוֹן וְתְּפִרְגָרָנוֹן תְּהִבָּר כְּמַתְהָזָוֹן: כְּבָה וְתְּפִלְזָחָנוֹן קְדָם יְהָ וְאַלְמָבָזָוֹן יְבָרָךְ יְתָמִיכָלָה

ריש'

שםנו כתש לבנו. מטולון גנימטליהן צדי ס"ו: בָּבּ בְּעָבוֹר שָׁמָצָאוּ חַכְמִי סְפִירָד אִיבָה בְּהָעָלָם (לכ) וְצְרָתִי. כְּתָרְגּוֹמוֹ וְהַעֵיק: (לכ) הרם נִסְ צִיד חַיָה (וַיְקָרָא י"ז י"ט) אַטְר צִידִים (וַיְמִתְרַטְמָם). לְחוֹמָס חַלְפָות: מִצְבּוֹתֵיכֶם. הַכְּנִיס טו טו) (י"ט) זְדִין עַנִי לְאַדְנוֹ (י"ט), וְהַיָּה חַדְלִין (ש"א כְּדֹ טו) (י"ט), עַל כֵן אָמְרוּ אֵין פְּוֹלֵל פְּחוֹת טָנוֹ אַוְתִיָּה, עַל כֵן אִיבָה סְעֻלּוּמִי הָעַזְן (י"ט): בָּגּ בִּי. צִוֵּם בְּעֵת בּוֹאָם אֶל הָאָרֶץ שִׁיפְרָיו כֹּל עַיִן, וְהַכְּבִיר שְׁשָׁה נִינִים, וְלֹא חַשֵּׁשׁ לְהַכְּבִיר הַקְּטָן שְׁבָהָם (י"ט) וּבְעָבוֹרוֹ אָמָר וְהַכְּהָדָתוֹ סִיד (י"ט), כִּי הַאֲחֶרֶת מַעַט מַעַט יְנִישָׁם, או פִי וְהַכְּהָדָתוֹ כֹּל אֶחָד וְאֶחָד, כְּמֹו בְּנוֹת צְעַדָה עַלְיִי שָׂוָר (בְּרָא' מַט בְּבָ) (י"ט) (וְהָ): כְּדֹלָא. זֶהוּ שְׁהַכְּרָתִי שְׁתְּחִלָת סְפִירָה הַבְּרִית, אַתָּם רָאִיתֶם (לְמַעַלה בְּ י"ט) שְׁהַהְיָה עַל עַיִן, וְסֹוקָה דְסֶפֶר לְהַהְיָה עַל עַיִן. שֶׁהָא הַסּוֹף כִּי יְהִי לְךָ לְטוֹקַש (פִי ל"ט), רַק יְשַׁׁרְשֵׁת שְׁתְּחִלָת הַסְּפִיר אַזָּה שְׁלָא יַעֲשֵׂן עַם הַשֵּׁם אֶלְהִי כְּסָפָר, וּבְסָפָר הַבְּרִית צָוָה לְהַבְּרִית עַיִן הַגְּמַצָּה בָּאָרֶץ בְּנָעַן שְׁעַשָּׂאָה יְשָׁבִיה (י"ט) כִּי הַעֲבָד עַיִן כְּאֵלָיו הוּא עֹבֵר עַל כָּל צְוֹת לֹא תַּעֲשֵׂה, וְלֹא יוּעַלְוָה כָּל צְוֹת עֲשָׂה בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא: בָּהּ וְעַבְדָתֶם. הַטָּעַם לֹא תַּעֲבְדוּ רַק הַשֵּׁם שְׁהַזִּיאָבָם מִבְּית עֲבָדִים, וְהַבְּיאָבָם אֶל אֶרְץ הַנוּם שְׁעָבְדוּ אֱלֹהִים אֶחָרִים, וְלֹא יוּכְלָוּ לְהַצִּילָם מִידָכָם, וְעַבְדָת הַשֵּׁם הָיאָ לְעַשׂוֹת כֹּל אֲשֶׁר צָוָה לְאַהֲבָה אֹתוֹ וְלִדְבְּקָה בּוֹ, וְלְהַשְׁבָּע בְּשָׁמוֹ, וְלְהַתְּפִלָּל אֶלְיוֹן, וְלוֹבֶוחַ לְפָנָיו תִּמְדִין וּמִטְסְפִין, וְלַכְבְּדוּ בְתֵת הַמְּשִׁירּוֹת, הַנְּהָה שְׁבָרוֹ אֹתוֹ, וְהַמְּדִין דְי' דְבָרִים בְּעוֹלָם הַזֶּה הָאֵי וּבְרַךְ אֶת לְחַטְךְ וְאֶת טִיסְךְ (י"ט), וְהַבְּיָה וְהַסְּרָוִתִי מִלְּחָמָה טְקִרְבָּךְ (י"ט),

ירל אור

מלוך ד' אל גְּלָעִון: (וְרַעַם) בְּנֵרְלָי' ג' טו "וְלִיכָה [לה] עַיִן יְכָל הָו

לא ימושל הנוף עליה, ואם לא תהיה התורה
גשפרת, או יגבר הנוף על הגשפה, והגה
אתן לך טשל, ידענו בפי חכמת הтолדה כי
בכל אדם שנבראה על תולדתו מרה אדוותה
יהיה בעל אף, כי בן תולדת האש, כי המירה
הארומה דומה לה (יב) [לט] והגה הגשפה
רוודפת אחרי רגוף כאשר איןנה חכמה שתוכל
לטבול (ט), נס נחשוב אדם שאין חום
בגופו, ובא אחר וחרטו וקללו עד שבעס,
והגה הוליד בגופו חום שלא היה שם
לפניהם עצו (ט) והשם יתעללה לטען חסרי בחר
בישראל והורם תורה, ובאשר ישמרו ימנים
חכמתם (ט) וידריכם דרך ישירה לכל דבר שלא
יוזיק להם, והכל שיהיה נסם סר אל משפט
הגשפה ולא הפק הדבר, שדגשפה פרה אל
משפטה הנוף, ובהתאמץ הגשפה יתאטץ כח
השופר הנוף שיקבל האדם טן השיטים, והוא
הנקרא תולדת, והגה הברכה תהיה בכל
מאכל ומשתה (ט), כי יש טארה באה לחסר
כח התולדת, בדרך אתה תאבל ולא תשבע
(טיבה ו יד) והגה כל התחלואים באים בעבר
אוכל (ט) הגבנס בגוף, והגה לא ייחוד שומר
התורה טהם, וזה וברך את לחםך (ט), ויש
תחלאים באים מחוץ לנוף בעבר שינוי האoir
בפי השתנות מערכת המשרתיים, ועיין כתוב
והסירות מחלוקת מקריבך, והגה שומר התורה
אין לו צורך לרופא עם השם בגביד. על כן

ידעל אוד

בריאת כי מה יופיל מהכל נחולה טהירנו יכול לאכול:
(לט) והו כיר הנקבות, כי בכך ימנע האכול והעקרות
יותר מין הזכרים, והטעס כחרץ לא כולל גס הנכבות
(רמב"ן): (רטט) טלה ימות במלמה לו במנפה
בצנוי ההורר רק צוקנה צימלאם ימים כמספר חסר
הס חי פה לדסבדורתיו (טט): (רטט) כמו טהורה מתקס
חות לטוכה, כן טהורה בזונחים לרעה: (רטט) ובחינה
היה בכנפות: (רטט) וכוח חולי בוגר: (רטט) תורה
שככתב תורה טכמיס: (רטט) טין חות רכה:
(רטט) וכן כתוב ה' זיל בכפי' לקחת ז' ג' וו"ל,
כבר באלרו הכלמי הרכילות טיט כה לדס סלט נפאות
וכלו' מיעיס מה טהיריך בוגר: (רטט) (וכיסול מורה שמר
ו) יהマル ותולדות בני חלס וייריחס מעתנים, יט
מי טאלצתס חזקות בו ויט נחלצות, ויט הצלצת
בתמורה, ווין לורץ להאריך: (רטט) כי המרה
ההלומה מזגה חמלה ולחה: (טט) מנגני הגוף:
(טט) ובמקח"ט בסיס יהמן חכמתם: (טט) עיין
חות טב: (טט) ובמקח"ט הילוכל: (טט) וכמו טכחים
הלהלייה, טאטוד האמייה לה יטרך להנגת הרופאים
לצמיה כריהםתו כי הו ית' ייכך מה מזונותיו
וחף טהיטה כל מזונו מהכל לחס כלכל טוכרו
ברופאים בטමלאים ממנו מזוק מלול, ומשתאו מיס

למחה אלכמיה קליש ולמחה כנגל סמייס, פַּתְחָה כַּצְתּוֹלֶת קְרֵב
הַמִּזְבֵּחַ וְתִּפְסֵת הַמִּזְבֵּחַ וְהַסְּרוֹנֶס טִיבָּה כְּסִינְיָה פְּלֵט, וְכֵן
גִּבְעָמָה מִכְקָדֶשׁ מִתְּהֻבָּה בְּיוּטִילָה מִמְּפָזָה כְּצָס, כִּי פִּילָּה מִקְוֵל
פְּלָחוֹת אַמְּגַנְּתִית, וְכַעֲבוֹל צְלִיכָּן יְהָדָה לְמוֹת הַלְּבָכָל וְכֵלָב
גַּעַש

זהני לא תהיה משללה ועקרה בארץ (י),
והדי את מספר ימיך אטלא (יא), והנה כל
אללה בנוף האדם, ועוד כי הפקיד אלה הברבות
עשה בכל אויביך (יא), והוא את אימתך (יא)
ונם את הצרעה (יא) :

אמר אברהם המחבר יש הרים נדולים,
חכמי השתי תורות (יב) ולא התעטקו
בחכמת התולדות ולן על כן לא יכולתי לפרש
אליה הברכות, אם לא אובייר מעת טן ההכחות,
בעבור שנוף האדם טהוּלָם השפל, והנשטה
העליזונה קשורה בו, ויש אמצעים בין הנשטה
והנטף, והנה הם שני בחות, ובלשון הקדרש
יקראו על הרוב רוח ונפש, כי הנשטה היא
ההכחה, ומושבה במוח הראש, וטמנה יצא
כח כל הדרגות והגנות החפות (יב) ודרוח
בלב ובו חי האدب, והיא הטבקשת שרה
להתגער על כל העוסך בונדיה והוא בעל
הבעט, ובן אמר שלטה אל תבהל ברוחך
לבעום (קהלת ז ט) כל רוחו יוציא כמייל (משלי
כט יא) והנפש בלבד, והוא המתאהה לאכול,
ובכה כתוב כי תאוה נפשך (דברי יב כ)
ותאות המשניל סטנה (יב) [לו] והנה יש אדם
שנברא שתהיינה לו אלו השלש הנזירות חוקות,
או כלן רשות, או זו חזקה וזו דפה, או לא
חזקת ולא רפה, והנה בני אדם על ביז
טינעם משונים (יב) (לח) והשם הנכבד נתן התורה
לחוק ולהנגיד ולהנדייל הנשטה העליזונה, ואנו

קרני אוד

יר: [לו] וכן כתוב דונט בן תמייס כמי' לס' יילך זיל
ומעתיש ה' כנמיהים בכלי חדת בנטקצטו נתכזק'
התקומות שללו בלען ובצ'ח חכלת הלאניש כפל' כתלמוד
כמיושט הבנחות ככז': [לו] וכן יהמל (יסוד מולו שער 1)
ג' כתות חמויות מהדס, והם תחפוץ קלה חותם נג' טפות
כטמא ולוות ונפס', וכגון פנחס כיהם כלהמת שמי' ככז',
וכל מי ולמה מתחזק נכתה זהה, וזה כנחס גוף, וכי'
המתהזה לא יכול ודרכ' בתשיג, וברוח כלב, וכש תי'
מהדרס ביהנוועט, וכי' כוונת מהדס וככשמה, גס טין
גוף, וכלהת זהה פלאות זאוי לחייר מאגוי, לו'
ימות מהדס, וזהת האות מהבכלה, וסיג' פכטניות,
והאנאה סייג פליונס וכחס' כמוש: [לה] וכאל' כמותם,
בי' כמיין טהחד נקיות נפש רוח וכסמה כוונת מוקות, כי'
כוון לטפות, כי' כוון לך חוקות ולת' לטפות, כי' ב'
כפלין, ובלה' כפלין פס' כו', לשינו. ה') נפש חזקה,
והמלחמות לך חוקות ולת' לטפות. ג') נפש חזקה ומלחמות
רטפות. ד') נפש רפה ומלחמות חזקות. א') נפש לך חוקה
והמלחמות לך חוקה ולת' לטפות. ב') נפש לך חוקה ולת' לטפה
והמלחמות רפות. ו') נפש לך חוקה ולת' לטפה והמלחמות חזקות,
המלחמות רפות. ז') נפש לך חוקה ולת' לטפה, ונטה
ח') נפש חוקה, רוח לך חוקה ולת' לטפה, ונטה
רפה, כלי כ' בגוף, ומלו' ת' גרות, וכי' ח'
בנאה כלי כ' ועס' ב' קלוזוניים כלי כ' מיניס:
[לטן פ' כי' חכמי' פמחקן למלו' כי' פס' פוך יהל'
וועוך כל' פהנעה, פ' לס', ולחש לנש', ולחש שטוכה,
ולחש כלכומית, ה' תלמודית, וו' נס' הרכע תלולות
מעזנות הנגד הרכע יסודות, פס' מס' ולוח הנגד שחויל, ו'
ויביצ'ה הנגד הטעפ', ה' לת' הכלכומית ממלה ויביצ'ה הנגד
נס' גוז'ה את' כוון: [ט] וכט' (יכוד מולו פס) כי' ה'
חייב, וכגעט מנקצת תעוז'ה כגו' לטוב' נס', וכנה'

אבן עזרא

۴۷

קסם מליצין לכתבות לסס: (כו) לא תהיה כתוב נס בחליו לא דרש את זו כי אם משכלה. לסנס ללווי סז) : משכלה. מפלת ברופאים (דהיב טז יב) (טז), וגהנה דברתי על חכמת הרפואות, ועתה אדבר על חכמת המоловות, לעצם כל הנולד יקראה מקרים כדרך מה שיראה (טז) טערכות המשרתים ברגע הולדו וערך אלה אל אלה (טז), והדבר עמוק מאד, וגהנה יהיה כפי טולד האשה שתיה משכלה, כי תולדת הרחם (טז) להשביל היולדים, או שתיה עקרה ולא תלד, וגהנה אם היה הדבק בשם בטולרו, ובכפי תולדתו שלא يولיד בניים, השם הנכבד אם היה דבק בו, יאמץ כה תולדת הכליות, ויתכן עליות הזרע עד שיליד בניים, על כן אמר השם לאברהם אני אל שדי התהלך לפני וזה תמים (ברא' יז א) וזה שאטרו קדמוני ויל צא מסכנותנות שלך (טז), ואם תברות ברית עמי שתעבדני אני ארבה אותך במאד טאר, כי אנצה התולדת, ואין זה נצח בטערכות הכבאים (טז) כי לא נבראו להרעד לעילם השפל, רק הולכים תמיד לעבודת השם לצרכם, ובמטרתם יקבלו בני העולם השפל דבר והפסכו על ידם, וגהנה אם נשטור לא נקלט (טז), ועוד אדבר על זה בפי כי תשא (טז) וגהנה הברכה השלישית שיהיה כל אחד מהם טolid בניים, ולא ימותו בחיי אביהם (טז) : בו ומלאת עקרה, כוללת אשת איש ובהפטו (טז), וחרביה שנות הוא יהיה שנים רבות, וגהנה ידענו כי לכל איש ומן קבוע ומן ידוע שיכל לחיות כפי רוב החום והליהקה התולרית (טז) לא אש זרה וליהקה נכירה, כי הוא הפך התולדות, והדק בשם יחזק החום ולהליהקה בבח הנשמה ואו יהיה האדם יותר מהמן הקבוע, וכן בתוב, יראת ה' תוסיפ ימים ושנות דשעים תקצרנה (טשי, י, כז) (טז) וכתוב בחצי ימי יעובנו (ירמי יז יא), ובתוב, כי אם ה' ינפנו או יומו יבא (ש"א כו) (טז) וגהנה המת במלחמה או בנצח לא מטה ביום בזמן הקבוע, כפי תולדת החום ולהליהקה, כי טהור באו לו מקרים, וגהנה השם שדק בו (טז) יצילנו שבולם, ובתורה (טז) פן ימות במלחמה (דברי ב ה), אטר שלמה, למה תפנות בלי עתק, קהלה ו יוז) ואין זה הפך חכמת המоловות, כי דבר הצלול תלוי בדברים רבים כאשר אפרש בפי ונפלינו אני ועמד (לטטה לנ טז) (טז) על כן כתוב, הנני יוסיף על ימיך (ישעיה לח ה) ומה אוסף עוד להאריך: (סיהיק + את מספר ימיך אטלא). טעמו שהשם נתן כח לכפי גוף כמה יעמוד, ואם הוא דבק בשם אשר לו נתנו עליות ישוב סבות לשטור הנוף ויחזק הרוח המכבל, והפה והברחו ממקור החיים, וכן, יראת ה' תוסיפ ימים ושנות דשעים תקצרנה (טשי י כז), ואם השם ידע בטרם היה הנער כל אשר יבחר, אין דעת השם מסבכת לאדם שיבחר ברע ויעזוב

יהל אור

ההס יסוד פצוט: (ס"ה) ועזה פלט כהונן, ועין למללה
כל"ה יט לות פלה ובכלהוג "כי ברופטים": (ס"ו) ובמקרה"מ
"סיוורו": (ס"ז) ובמקרה"מ "הלה עס הלה": (ס"ח) יsie
הלאה: (ס"ט) ולות בנו, פנת קנו סע"ה: (ס"י) וכן כתוב
כפי הטענו, והטענו ייגבר ווימוד כפי המעתים
הנוכניש, וכעד למן יהליכון ימיך, ומם שטמר
שה"ז ז"ל (י"מ ס"ס) ואין לטען שאין יטנה האס חוקות
ה במסים עיינש מה טהוריך בזה: (ס"ה) אס נסמור
דרלי ה תורה לא נקל מאס צוס רע: (ס"ג) וסס
לן לא ההוריך בזה, וכתב נ"כ, ובנה לא יוכלו
טהרתו לפסנות דרכס וסיעוד לחד מאס חוק
ה במסים ירחים ממנו: (ס"ז) וסוף הס' "ומת לו
במסדרתיס לפסנות ירחים ירחים ממנו:
במלחמה ירד וגפפה" ויכהיל: (ס"ח) פ"י מי טרכק
נתן לו האס ג"כ כל ג"ה במסים, והפסלים יקנו
משס כפי מתכוונתס, על כן לא יטיזו ולא ירעו:
(ס"ג) האל כלס יכוו נכלת הלי קבל: (ס"ל) וכן

טקורי נבאווי רשות: סעיף סכנתה כתגלי:

שמות כג משפטים

אונקלום

אֲשָׁלִים: כו יְהֵי אֶמְתַּח
אֲשָׁלָח קָדְמָה וְאַתְּפָר
(כִּיא וְאֲשָׁפֵש) יְהֵי כָּל עַמָּךְ
דָּאַת אָתֵי לְאַנְחָא בְּהַזּוֹן
וְאַמְסֵר יְהֵי כָּל בְּעָלִי
דְּבָקָה קָדְמָה מִתּוֹרִי
קָדָל: כה וְאֲשָׁלָח יְהֵי
עַרְעִירָה קָדְמָה וְרַתְרַךְ
יְהֵי תְּהֵא יְהֵי כְּבָנָנוֹא וְיְהֵי

אמלְאָה: נז אֶת־אִמְתֵּי אֲשֶׁר
לְפָנֶיךָ וְהַמְּרָטֵב אֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר
בָּא בְּהָם וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־אִבְרֵךְ
אֶלְיךָ עֶרֶת: כה וְשַׁלְחָתִי אֶת־
הַצְּרָעָה לְפָנֶיךָ וְגַרְשָׂה אֶת־דָּחָרִי
אֶת־הַבְּנָעָן וְאֶת־הַחֹתֶם מִלְּפָנֶיךָ:

רשי

פְּלִיס הָוּ קוֹכְלַת חֲתַת בְּנֵיָה קְלוּס מַזְכָּלָה :
בְּכוּ) וְהַמְתִּיבָּכְמוּ וְסִמְמְתִּיבָּסְחָ) וְתַלְגּוּמוּ וְחַסְגָּס .
יְכַן כָּל תִּבְכָּה : זֶה : טְפוּטָל קְלָה בְּכָפְלָה חֲותָמָה
חַלּוֹנָה כְּקַתְּפָפָךְ לְדַבָּר בָּלִי פְּעַלְתִּי יְהָטָמָה מַקּוֹמוֹת
בְּכָפְלָלָה חֲותָמָה בְּכָפְלָה : זֶה : וְמַדְגִּיסָּה חֲותָמָה
בְּחוּטָה וְנוֹקְדוּ בְּמַלְחָפּוֹסָס סְחָ) כְּגַן וְכְמוֹתִי
אַגְּזָלָת וְבָמָס גְּלָגָל טְגַלְתָּו עָ) וְסִכּוֹתִי עָאָ)
מַגְזָלָת וְסִכְבָּבָבָה לְאָל עָבָ) דְּלָוָתִי עָגָ) מַגְזָלָת
דְּלָגָוּ וְחַלְבָּנוּ עָדָ) עַל כְּפִיסָּה מַקּוֹטִיךְ עָהָ)
מַגְזָלָת חַקְקָי לְבָבָ עָיוָ) חֲתַת מִי דְּלָוָתִי עָיָ) מַגְזָלָת
דְּלָקָץ טְזָבָדְלִים עָהָ) וְסִמְתְּלָגָס וְכְמוֹתִי וְהַקְּטָלָל
עַיְלָה קְלָה בְּפִתְּחָה וְלֹא מִסָּס קְלָה מַוְדָּגָנָת
בְּחָתָת הַעַס הַזָּה עָטָ) וְכְתִּיּוֹ מַוְדָּגָנָת עָטָ)
בְּפִי בְּחַיִן מִיחַה בְּלֹהַ תִּיּוֹ . וְסִחְלָתָמְזָמָת
יְיָוָ מַוְדָּגָנָת טְקִיָּה בְּהָה בְּמַקּוֹס אַמְּתִיס לְפִי
בְּיִוָּס מַתְּהָאָ פָאָ) מַתְּהָאָלְלָיָס כִּיָּה פָבָ).
בְּכָפְכוּ לְךָ עַל פְּסָס : (כָּח) הַצְּרָעָה . מִין
בְּאָס אַלְס וְאָס מַתִּיס פָדָ) וְהַלְרָעָה לְהָמְכָה
צָוָג סְחָ) לְפִיכָּר מַכְלָה וְחֻמּוֹת לְהָמָנָה

יהל אור

ונגדו ומכוריו טס: (טכל) מיין עיקרים ריש פ"ט
ונגדה ה, ובפ"ה מתגמל הנגניש, רמנ"ס הלאות
נסוגה ריש פ' חמיטי ובפ' טמיינ' מזמננה פרקיין:
(טכל) פ"י טינוסו מלפניך ויהפכו לך מרפס, ורלה"ג
או' י"ס רועה להניא "כלהותש הותך" (אング) והחיבת
הסוכה מן סער ומל ווועט טס שחיין ממית:
(טכל) טס כחויל וככלעניע וכקתי: (טכל) חך לפוי
וכילס: (טכל) פ"כ הצליר רק הותס: (טכל) וכן
בגיון

מוקיב רשי' : סח) וסתיככ מגולה כקטוליס : פט) ליל חלוס : ע) יטה' כת כת : עא) קלהת ננ' עב) צ'ה' ; קו' עג) מ'ק' קטו' ; עד) יטה' יטו' ; עח) סס מט טו' ; עו) צופ' ס טו' ; עז) צ'ה' יכ' ג' ; עח) חייכ' ג' יט' ; עט) נמל' ז' טו' ; פ) פ' קכ'ג' כלילי וסמס' רפס ונפתח ונתנו' דנס' : פא) יוכט' י' יכ' : פב) קלהת ג' יג' ; פג) ופ'ז' כציג צד'ל וכחג' , אהמיס פדנס' כמלת' ונתתי' פוח' כמקיס' נון' ג' נמקיס' תיז' וכתלה' תט' הין' כת'ז'ו' כהתרוגת' פן' כארט' היל' גוספה' כמו' געת' מן' געט' ומלא' מהת' היל'ס פיט' נמקיס' בתקנת' : פד) תנחוינט' ג' יט' , חנתומת' ג' יג' , מליך' להניך' פט'ז' : פה) פיין' כטס' -- היל'יס , ספק'ס דרכ' אונלו' כו' אלין' כת'ז' , ומכ' פנין' סיטן' ושות' למגן' אמרתי' .

אנו עוזרא

הטוב, אחר שתנתן בידו ממשלה ויכולת (ז:ז) :
בז את אימתי. הוא פחד בנטטה והנה
הבא לנוף הולטה סיד, וזה נתתי את כל
אויביך אליך עורך, שיתנו לך את ערפן,
זהטעם שיבrho טפניך בראשך אותם (ז:ג) :
כח ושלחת את הצרעה. טבה בנוף מנורת
צראת שתחלש בח הנוף (ז:ה) [מא], והוביל
שבועה הגוים שלשה (ז:ז) והוא הדין לכולם (ז:ז),
גם יתבן להיות וו הטבה יותר קשה בנוורים
טהriors (ז:ז) : (סיה"ק . הצרעה . חוליו
בנוף (ז:ז) כי כבר אמר זיטה בנפש, ויתבן בעבר
טהוריד שלשה נois מהשבועה שהטבה תהיה קשה

כופעה כזו שהילו מגזרת מיטה בימה חין
ולא נקודת מלחפה. הלה והפתה כגון וכמוכן
לפי סתכל במקוס ב' טוין. סלחמת נסלהת
כמו חמלתי חטחטי עטישי. וכן ונתמי כ-
שהיכ ליר אסלה טוין סטיס ליפוד כמו
וכאלישט לנטומס^{ט'}): ערף. טינוסו מלפניך

הַרְבֵּי אָדָם

שְׁנִינָה, הַלּוֹה כֵּיו אֶחֱזָקִים שְׁנָכָל ו' פְּמִימִין ע"כ
בְּשִׂנְיאָס לְמוֹת, וְכָלָגָן כָּל חַמֵּד וְאַלְפָס, פ"כ קְלָגוֹן
שְׁפָנְכָלִיס בְּגַטְמָה רָום וְגַפְעָן, וְבָנָס כְּכָל קְצָוִיס פָּס הַגְּיָף,
וְהַס גְּדוֹס יְהָכָל מְהֻכְּלִיס סִיחָמָס כְּלָס, הַזְּ יְלָנָס כְּפָסוּן,
וְקָנָס מְפָסָס כְּגָנוֹף בְּלוֹת, וְהַס כְּגָנוֹף יְגָל בְּזָאוֹנוֹ, וְהַדָּס
שְׁכָמִים חַמֵּל נְדָכוֹנוֹ הַזְּ נְגַוְּטָזְיוֹ חַגְבָּל יְדָם כְּלוֹת כָּלָב יוֹלִיד
חוֹס כְּגָנוֹף, וְכָנָס כְּסַתְּנָה כְּגָנוֹף נְפָנָול כְּרוֹמָה : [מְא] וְלַעֲתָה
לְזַעַל (סְוּטָס נו ה) שְׁאָוָה מֵין סְלִזְ סְטִיעָף, וְפָתָדָס פָּלָ

מוקיב רשיי : סח) וכתייכך מגולה קתוליס : פט) ליל חלוס : ע) יטה' כת כת : עא) קלהת ככ : עב) צ"ה ; קו : עג) תכ' קטו ו : עד) יטה' יטו : עח) סס מט טו : עו) צופ' ס טו : עז) צ"ה יכ ג : עח) חייכ ג יט : עט) נמל' זט : פ) פ"קכ"ה כלילי וסמס רפס ונפתח ונתנו' דנס : פא) יוכט ייכ : פב) קלהת ג יג ; פג) ופ"ז כציג צד"ל וכחג , אהננס פדנס כמלת ונתתי פוח כמקיס נון גה נמאנס תיז' וכמלת תת הין כתוי'ו בחרונף פן כארט-היל' גוספה כמו געתמן געט ומלאת מהת הילאים פ"ל נמקוס-טנטגט : פד) תנחוינט' ג יט , חנתומטה כ יג , מליך להניך פט'ו : פה) פיין כטס -- האלייס , סקוקה דרכו אנהון כו' אלין כתמי' , ומכ פנין פיטן ושות למגן אמרתי .

**כט לא אָגְרִישֵׁנוּ מִפְנִיק בְּשַׁנָּה
אֲחַת פָּזִיתָהִיה הָאָרֶץ שְׁמָמָה
וְרַבָּה עַלְיָה חַיָּת הַשְּׁדָה: לִמְעֵט
מִעֵט אָגְרִישֵׁנוּ מִפְנִיק עַד אֲשֶׁר
תְּפָרָה וְנַחַלְתָּ אֶת־יִדְהָאָרֶץ:
לֹא יִשְׂתַּחֲוֵי אֶת־גְּבָלָה מִימִסּוֹף וְעַד־
יָם פְּלִשְׁתִּים וּמִפְּדָבָר עַד־הַנֶּהָרָן
כִּי אַתָּה בְּיָדֵיכֶם אַת יִשְׁבֵי הָאָרֶץ
וְגַרְשַׁתָּמוּ מִפְנִיק: לְבָד לֹא־תִּכְלַת**

אבן עזרא

באלח (א"מ): **כט לא.** אשר הנאון, והוא לסייע
כאשר תראה כי פרייה ורבייה, או יכרתו כל
השבעה עפטין (ב"ט) ואין צורך, כי הוביר
הטעם למה לא יטרשם בשנה אחת, וזהו
פען תהיה הארץ שטחה, כי ארץ ישראל תהיה
ארוכה פאר (ב"ז) ויוציא טפחים לא יובל;
ליישבה כולה, כתו פן תקדש (דברי' בב
ט) (ב"ז) (ט"ב): (פייה'ק). ויאמר הנאון כי טעם
פען תרבה עלייך" פיטן הוטן שישלח חזרעה (ב"ז),
כי אמר והילא השם יכול להטעית חיות השוד
וain לנו צורך, כי השם לא יחדש אותן וטומת
אם לא היה להאדיק שלוחו, כאשר אפרש בפסוק
וכא האות והטומת (דברי' יג' ג' (ב"ג))
למעט. עד שתפרה (ב"ג) שתוכל ליישב בכל הארץ, ועתה יפרש אויר הארץ ורחבתה:
לא ושתי את נבוּלָה. והוא יירד סים עד ים וטנהר
הוא נדר פרת (ב"ג) בין בך ובין בך לא תכורות
לهم. כי אני אנרשם טעם מעט עד כלותם. ובין בך לא תכורת
לهم אתה ברית ברית להחיותם:

קרני אור

שפט קילון וילקן גבן מרה וכפיהם עיניין מלטלה
(טכלט) וזה יהיה לך למסים: (טכלט) ו כמו סינאל
יוסף פשוט דום לדולס ומוציאין הותן מהאים גלען דכט
דכוויס, דכט לרטין, וכחכ גפל סוויל מטה, לו ושה
תהייה פולין שטחה, שאין זה ספק אלף הולכת
ווש כלחר שטקה שטקה סיטה לנני גנטן גטמין פולת
חנסנותות מהיותו: (טב) וכן פוג (קס"ז) הכל: מן
שכני גרטס יולין נפטלס סתיות רוכין גמשותם, סקלמר
תקדש, וכן פן תמותון (כרל' ג' ג') סלון זה ספק
הילך הולכת לממן לו חממותון: (טכלט) וזה למסים,

ההאי מון קדרמק: מון לא כט לא
אַתְּרַבְּגָן מִן קָדְמָךְ
בְּשַׁתָּא חָדָא דִילְמָא תְּהִ
אַרְעָא צְדִיא וְתְּמִגְיָה עַלְךְ
חַיָּת בְּרָא: לְזַעַר זַעַר
אַתְּרַבְּגָן מִן קָדְמָךְ עַד
דְּתַפְּצָא וְתְּחִסְנִית אַרְעָא:
לֹא וְאָשָׁנִי יִתְּחִזְמָךְ
מִפְּאָרָסָוף וְעַד יִמְאָר
דְּפִלְשְׁתָּא וְמִפְּדָבָר
אַד פְּרָת אַרְיָ אַמְּסָר
בְּיִדְיכָן יִתְּחַבְּיָ אַרְעָא
וְתְּרַבְּגָן מִן קָדְמָךְ:
לֹבֶן לא חָגָר לְהֹזֵן

רש"

כלן הילך הילו. ומוי היעפ' טטו. מעבר
סילדן וכלהה סנו רכוטינו זמסכת סוטה טו)
מל ספט סיידן עמלש זולקכ נס מסה:
(כט) שטמה. ריקנית מבני חרס לפי טהפס
מעט וולין נס כר למלחות לוטס: ורבה
עליך. ומילכה עלייך: (ל) עד אשר תפרה.
תילכה לeson פלי כמו פלוולבו טו): (לט) ושתי.
לeson סכתה טח) וקטיו מודנקט טט) מפני
קכלה מחת קטיס צהין סיטה כלום טיו ז)
וכלהמת לסתום: עד הנהר. פרטט צא):

יהל אור

ככיה הרמאנ'ן ו"ל מפי' הקבר: (טכמ) מכם
וזה יהיה לך למסים: (טכלט) וכמו סינאל
כט' ג': (טכלט) עחה ינאל מה סאלמל הכתוב, סן
תהייה פולין שטחה, שאין זה ספק אלף הולכת
למען לו תהייה פולין שטחה, ויזיה רלה מן פן
חקדא צפי' ליל צורען כרמן כלוחיס, גמען לו
הילך הולכת לממן לו חממותון: (טכלט) וזה למסים,
כלומר צומן טיטלה צהלי כי הילך ספיק מה נערנה,
ולו יתעסקו לרפהות חוליות ותרבגה מליחת מית כבדה: (טכלט) עיריך מה סינאל גענין הס'ו:
(טכלט) פ"י מד סינאל וכן פ"י רט"ז ויל': (טכלט) וכן ת"ל: (טכלט) וכלהמתה כי מיל
טקייב ורש": טו) סופו לו ג' : טז) נרל' ג' כה : טז) ג"ל מנכלי עלימי סען מגנן פקל: טט) גדרס חוק להק"ט
ט"ז הטלה כמסירה מן סתינה: טז) פיען לטיג פ' ט' צא) וככיה סל כנאל בגודל ניכר פרת (כרל' ט' יט):

שםות כג כד משפטים

אונקלום

גַּם טוֹנוֹת הָזֶן קִים : לֹא
יִתְבּוֹן בָּאָרֶץ דֵּילָמָא
יִתְבּוֹן יִתְהַדֵּךְ קָדְמֵי אֲרֵי
תִּפְלָחָה יִתְהַדֵּךְ קָדְמֵי אֲרֵי
יְהוֹן לֹא לְתִקְלָא :
אַלְמָשָׁה אָמַר סָק לְקָדָם
יְיָ אַת וְאַחֲרֵן נְדָב
וְאַבְיָהָא וְשְׁבָעֵין מִסְבֵּין
יִשְׂרָאֵל וְתִסְגְּדוֹן מְרַחִיק :

לְהָם וְלֹא לְהָיָה בְּרִית: כב לא
יִשְׁבֶּה בַּאֲرָצָה פָּנֵי חֶמְתֵּיא אַתָּה
כִּי תַעֲבֶר אֶת־אֱלֹהִים פְּנֵי
לְךָ לְמַזְקָשׁ: ס כד ז אל־משָׁה
אָמַר עַלְהָ אֱלֹהִים אַתָּה וְאַחֲרֵךְ
נְדָב וְאַבְיָהוֹא וְשָׁבָעִים מַזְקָנִי
יִשְׁרָאֵל וְהַשְׁתְּחוּתָם מַרְחָק:

۱۰۷

ונרשתחמו. ומגלהס צב): (לג) כי תעבד לנו'.
כלוי הלו כי מסמךין נמקוס הצל וכן נכמת
מקומות ווועו נפונ חי טכווי היל מל' ליטנות
טכני מסמך צי) וגס מליינו באלבה מקומות
הס מסמך גלען הצל כמו והס מקליב
מנחת בקוליס צד) טכווי חובב: (ה) ואל
טsha אמר. פראס זו נחלמה קולס עקלט
קדברות ובך' נמיין נחלם לו מלך *):

אנו עוזר

לְבָ וַטֵּעַ לְאֱלֹהִים . שְׁתְּשִׁיחַתָּם (ז) : (פִּיהִיק .)
וַטֵּעַ זְלָא לְאֱלֹהִים . אֲמִ יָאַטְרוּ נְתַן לְכֶם הָאָרֶץ עַל
טַנְתָּה שְׁלָא הַחֲרָטוּ אֲוֹ תְּשִׁבְרוּ מִצְכּוֹת אֱלֹהִינוּ , וּמָה שִׁיבְלַת
לְהַרְגֵּס הַרְגָּן , וּמָה שְׁלָא תּוֹכֵל לְהַרְגֵּג כִּי אַסְטְּלַגְּרַשְׁ (ז'ח) :
לֹגְן לֹא יִשְׁבּוּ בָּאָרֶץ . בָּאֲשֶׁר תִּפְרַה ,
אֲשֶׁר תִּשְׁחַחֵת וְתִכְחִיד כָּל הַזְּהָבָעָן . עַד כִּי סְפִרְתָּה
הַבְּרִית : (פִּיהִיק .) לֹא יִשְׁבּוּ בָּאָרֶץ פָּנָ
יְחַטְּיוּ אָוֹתָךְ . שְׁתַּעֲבֹוד אֶת אֱלֹהִים (ז'ט) :
אָ וְאֶל מֹשֶׁה אָמַר . (א) כָּל מָה שְׁחוֹבִיר
לְסֻעָּה עַד עַתָּה , הֵם הַתְּנָאִים
שִׁיסְפַּרְתִּים לִיְשָׂרָאֵל (ה) וְאַחֲרֵי כֵּן אָמַר לְטַשְׁה
אַחֲרֵן וּבְנֵיו וְעַי טְזָקֵני יִשְׂרָאֵל שְׁהָם הַכּוֹרִיב
שְׁלָה אֵל הַשֵּׁם (ג) (ב) וְכַטְבָּה סָאת ה' פָּנָ הַשְׁטִיבָ
כְּד) (ג) וְאַת יִפְתַּח וְאַת שְׁטוֹאֵל (שְׁטָא יְבִיא) (ג)
בְּזָקֵני . הַכּוֹרִיבִים , וְהֵם הַכְּהָנִים הַנְּגָשִׁים אֶל

קדרני אור

טיכנפו גהרז: (בלו) טהס תכירות לסת כרית פל
ברtan תכירות כרית נס לאלהויס, כי תלטך להגית
לסת זיקומו הוחס והוועי הווע שתחמייטס:
(אלה) האל אס קבלו עלייס טלא נפנד טיז רטהו
זוע לקייטס (רמאנ): (בלט) וכן פי' רטי ז"ל,
הרי חנו כי מסמץין נמקוס האסר, ועיין בראמאנ מה
סכתב מעז ובנחתה"ז מה סהער עלייס:
(ה) וכן פי' הרמאנ, בטעור סהיר עד כהן הטעות
וכמפספניעס האל צע יסראל הימל עתה סהיר
ויש הימל האל מסה טליה מזוה ביעננה הווע בעלמו:
(ז) צה השם נמקוס הכנוי, וזה כמו עלה האלי:
(ג) ורהיי לומר מיהתו כי כדר כזעיר השם:
(ד) וכיה לו לומר וביותי הני נכם: (ה) ולג הימל
חוותי: (ו) וכן דעת הראב"ס והרמאנ וכראב"ג
על כפמא דנאל פי' כלעת רטי ז"ל ותמא על ברמאנ
סינאל' לה) [ג] הימל סכואה מיגו לרכ מדית, כתיב ואל
רבצמו כס לינו, דכתיב, כי צמי נקלנו, ופי' כס ז"ל זה
ברבא"ס, והן מסה הימל מלחר, ושיין בראמאנ טיסלאס ואל
לה הא מטעלון זנקהיל כספי ס', ותמא פלו כבאיין,
וכתוב

[א] נחלקו במסלצות בדרכו כזו מתי נחצץ, וכן כו
נדלו"ל (מכילתא יתלו פ"ג) נהיזה יוס טה,
ו"ה טהים קולס מ"ת חמוץ, וכן דעת רמ"י ו"ל ה'
כוג פ"ג נרניטי, ולעת ל' יוסי הכל יפה (זס) בו
ביויס בטנו כל תפוזים, כלומך בו כיוס להחל מ"ת
בטנו במעוזים כל ספול כספנס וכתינת ספל בכליות וכליות
פס ישלול, וככליים שלמנין ז"ל פ"ז, וכתב ולוש צומפין
טהללו בכלה וכן כוג דעת רמ"י ז"ל, וכתב טליון שלמןין
ז"ל (על כת' ו'ל) טפzig נרחות ופי עניין כסלו, וכן
כלדי"ה יפלט כן וז"ל, ויהלו חכמי לרפת כי זה נחצץ
קולס מ"ת כבגניות היה כספנס, האל חכמי ספל קימו
וקכלו טביש וזה החל מ"ת כסדל מסלצות וכו' ופיש
בנה בתנולר בכל פלנוליך שנגמר פ"כ כי מהר טבמעו
ישראל יוז' הדריות וכולס נהלו למסה כיוס פ"ג מהו,
ונכל כוכ"ק יפלט לדעת רמ"י ז"ל, מסלאה זו נהלה
קולס שערת פלנולות, וימליך מהן פ"ג יפה הכל יפה
בו כיוס, כיוס מ"ת וקדוט פבליות פלנולות, וכן כב'
ויפלש ג"כ "זו כיוס" קודם פבליות פלנולות: [ב] ונג'
massה המל פלט ה'ה, פלט ה'ה מיכני נ'ה, ה'ן וזה מטטרון
מטטרון כוג המל פלט ה'ה ס', וכן פ"ג לכינוי חניל סס, וכן כ
massה המל כס פנוך נתחלת כמינו וייהן פ' ה'ן מה'ה

מכו"ב רש"ז: צב) ל"ז פחד ולכיס: אג) ל"ס ג ה ניטין 5, ה: צד) ויקרא כ יל: א) פין ניטין פה ב כלצוי ד"פ לפניהם, סמ"ז מלכט חנדה:

אבן עזרא

ולא אל ראש החר (ט) : מרחוק . בראש החר (ט)
ב ונגש . אל תטמה בעבר שאמר בתחלה
עליה אל ה' (ט) ואחר כך ונגש פשה לבדו ,
ולא אמר ונגש (ט) כי בן מנהג הלשון , והוא
הטמיר על סדום ועל עמורה נפרית ואש-
סאת ה' טן השטים (ברא' יט כד) והטעם
טאו , ושמואל אמר , וישלח ה' את יробעל
ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל (ש"א יב יא)
ולא אמר ואותי , ורבים בכיה (ט) : (פייה"ק .
ונגש משה לבודו והם לא יגשוו . אהרן ובניו
הטעם עמו ועם אהרן ובניו והוקנים , ותנה צוה שלא
ג ויבא משה . לא הוכיר וירד מן ההר כי
ישראל , וספר לעם את כל דברי ה' , מצות
כי טן השטים (לטעה ב יט) עד סוף כי
כל המשפטים . אשר שם לפניהם , הם
זהו איש אחד : (פייה"ק . את כל דברי השם .
זנה אנכי שולח טלאך (לטעה פ' כ) כי טנורא
ואלה המשפטים) : ד' ויבתו משה . אחר
נתבעם , וזה ספר הברית : ויבן מזבח תחת
ומלחת ויבן ; 'טשרה' בעבר אחרת , כאלו כתוב
את כל דברי ה' . עי רעת הטעתי קים שהיה יום טן

יהל אור

ו-ברדייה: (ז) כי סס פיה כבוד ד' וкорסה רק למסה (למעלה יט כ): (ח) וככשתמייה תהייה רהוקה מරלאך ההר ספס הכנוד: (ט) חטא וחרן נדע ורכיוו ושביעים מזקני יסראל: (י) פ"י ההר סהמרא קודס נ"כ לנוכם טלה וכיסא לו לומר וננסת לנדר: לפניך (הכתוב כפ' זו) היה פרטה חחת כהמרא (ו) ומיין גרמאנן סקטן ספס נ"ז, וכן נליוני למסה כזה ההר זה, וכן הaga חכמי בולח מלוח לפניך

טפוא ב רשי: ב) כמו שנגמר לעיל כ כה: ג) עיין מילתו יתלו פ"ג וככלש"י לעיל טו כה: ד) מילתו יתרו טס וכפס"ז
הה כל דברי בסיסו חלו בחקois ובחבפטיס והמוגנותם סוף נבראשית וולגה בפנות

אונקלום

רשי

שמונות כר משבטים

מִצְבָּה לְשָׁנִים עֶשֶׂר שְׁבָתִי
יִשְׂרָאֵל: ה וַיַּשְׁלַח אֶת-נָעָרָיו בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ עֶלְתָּת-וַיַּזְבְּחוּ יְבָתִים
שְׁלָמִים לִיהוֹת פְּרִים: ו וַיִּקְחַ
מֹשֶׁה חֵץ הַדָּם וַיִּשְׁם בְּאָגְנָת
וְחֵץ הַדָּם זָרָק עַל-הַמִּזְבֵּחַ: בְּטוּרְקִיאָ וְפָלָגָה דָמָא

רשות

בסטיון ה) : (כ) את גורי. הרכבות י) :
(ו) ויקח משח חצי הדם. מי מלכו
מלך כב ומלך י) : באגנת. קתי הרגנות
האר לחלי רס מול וחד לחלי דס שלמים
ל谐ות הותס על בטס. ומבחן למלו
רכותינו ח) סנכנסו הכותינו לבנית במלח
וטבילה ורומה למים שין גזה כלוח
השלות ועל האלים (ג) (ה), וכמי דעתך שהיו עשרים
לשנים עשר שבטי ישראל, בעבר שנים עשר (ג) :
טלה באגנות, כלים עגולים כמו אן דס-ה
ה (ט) והשלמים זורק על המזבח לשם (ט),
באגנות וחציו אחר באגנות (ט) (ו) :
חציו שם בכליים (ו), ואין אח לאגנות, כי

ידל אור

לפניך עד ומלא מזכה חמר: (טו) עיין קרני הור
הערש ג: (טו) שעטה חוליה נכר הכרמל כמ"כ,
ייקח חוליה טmis פארה האניות כמוספר ענפי נוי
שפקב (מי"ה ייח דה): (יו) ובמקומ"מ "בני לאגיס
בכוריים" ר"ל צהלו הנדריס כיון בכוריים, אס נוי
זוקנים זהי ג"כ בכוריים, וכיון ננחי: (יח) ציעלו
בתה עס מטה, והט נכללות נהמרו, וגס הכניניס
הנגזים חול ד' יתקדשו, כי כס כיון זו כהני
ישראל: (יט) מה סכתוב למלחה ב כה, מונח
מלינה תעטה לך וזכה עליו תה עולותיך: (כ) כי
זס כיון מהועליס טמו (כח) זכן פי' (למלחה יג
כפי' סיכר): (ככ) והט לה נקלחו נעריס: (כג) וכיון
הכל פריס: (כד) לנן סנט שטי פריס לטולה
זאלמים: (ככ) תלמיד חכם צפוקס נמנור:
(כו) ובמקומ"מ "הטולה": (כו) מן המארקות סקכל
חוותו בכיס: (כח) וכמו סיכר: (כט) פי' סנתן
חליו החקל בלהגנות כלי לזרקו על כס, וחליו
בזהר כס ג"כ בלהגנות לזרקו על המונח: (ג) לזרוק
טמה): (ו) ולמגן זין זין הול בעניהם פי' כת' זין אמר,
ולצון בכיס מושג פל כתם חמימות כיון זולק פל כמנחת,
וכז'

אנו עוזרא

זורה (ט) : **לשנים עשר**, יטפְרֵה בטוכח אליו (ט) ית וישלח את נערי. הם הבחורים בני הוקנים הבחורים (ט) שייעלו עם משה (ט) (ט) : ויעלו עלת, וזהו זבחת עליו (לטעה בכא) (ט) והוביר עם השלמים פרים. כי האובלים רבים היו : (**פיה'ק** . וישלח . טעם) וכבר שלה קודם לעתו (ט) וכבר הראיתיך רביהם, וטעם וישלח שהם שלוחים לכפר על כל ישראל : נערי. חם בחורי הבכוורים (ט) שיש להם כח להעלות העולות כי הוקנים עלו למלחה יתרה מהבחורים (ט) (ר) : ומלחה פרים, וארבעה פרים (ט) וטעם **ושתים עשרה** מצבה ר ויקח חצי הדם, טהילות והשלטים, (שיד ו) ובלשון עربى אナン, וחצי הדם של ע והנהanganות יטפש לשנים (ט) **שנתן** חציו (**פיה'ק** . ויזורוק חצי הדם על הסובה לשׂם,

קרני אור

וכתכ שמיין דפטוי סוכן ציקלאה נסס פ'. וכל' ובכלל
הוכחתה זה תוחמת מגולה נגד פצמץ עי"ז : [ג] כחות
זהה מלאנו לר'יל (וכתים קטו ז) מחלוקת ה' טענולא
כיתף בכחולות זו בכחיש ופ"כ : קניס בעתיקה חת' הסאה
לתלמי פינו פה וכחטו ויסלה ליה זרעווי נבי ירמיהו, זנן
לאמס פ' יה' פ'יו וכתנו ואל זרעווי נבי ירמיהו, ופי'
רכ' ז'ל בס זרעווי לבען חסיניות, האל נפל' לדון
קנות ויהמל גירושים בלבס בלחות לקלט פאי צבינה,
ועיין תומ' בס ד"ה ויבלה, ועיין פיעיל סופלים למק'
סופלים (פ"ז כ"ג) אכתב יתכן לאמר דלאך כתכו לכתוב
זרעווי ואל' הייל', לפי בס' חד בעודה גמלו כתוב
זרעווי (אמ' טיפליים בס') חי' ליין בסינוי בלבס בוס
בקר וטייע ריק בכתבו לו נושא כנמלו נחויתו ספל מטה"כ
ה' פ'יו כתכין לו הייל' כוי פ'וי בקב' : [ד] ונפס' ז' הלו
פוקניש בגעריש גמלוות בנון, וכנגאל נטר (כ"ה ה') ניעול
ומוקדק כמלות : [ה] וכן בס' ז' פ' ז' פ' פ' פ' פ' פ' פ' פ' פ'
וכבנמיאכ, ג'פס' ז'ל'ין לפסוק זה פכלע, חי' פ'יס
הכל, והס עולות ככטיס, וכבמלים פ'יס, וכן פ', כליקחנש
פס' ז' כסוד כי כי הכל פ'יס בטולות וכבמלים, ועיין
כתכ' ז' בכתב בכפי פסוק בטמיס בלבניינו מושג פל
כבמלים נכל, לה פל בטולות, סאי' כה פ'תנה כמלות
"טולות" (פ'ין מהינה ו כ' זכל' ז' בס' וכתום' ד'ה' לפסוק
וכן דעת הוקם שתרכס "גמוקייח" כל' בכלי' בלת

מקו"ב רשי"ז: ה) פין בכת פט ה: ו) וכן פ"ה וית' אמ'ותן כדרוי'ן אף פ'נודא כתה נמלות לו בככ'ים ומתקנות
ונת'ים קפ'ן כועין נלע'ן כספ': ז) ויק'ר פ"ז כ: ח) ככ'יות ט ג

אונקלום

שמות כד משפטים

וַיִּקְחֶת כְּפֹרְתָה הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאֹנוֹנִי
הָעָם וַיֹּאמֶר לוֹ פְּלִ Asher-Debar יְהוָה
נִעֲשָׂה וְנִשְׁמָעַ: חִזְקָה מֹשֶׁה אֶת
הַקּוֹם וַיַּזְרַק עַל הָעָם וַיֹּאמֶר הָנֶה
דְּסֵני הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרָת יְהוָה
עֲמָכֶם עַל כָּל־הָבָרִים הַזָּהָה:
וַיַּעַל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן נְדָב וְאַבְרָהָם

אנו עוזר

טבילה ט): (ט) ספר הברית. מבליחסית אם אכן הטהר (ט ר ז ב) והוא עני (ט א): עוד מפן פולחן ומלוות טגלתו במלת ט): ז ויקח. כאשר קרא באוני הוקנים וקבלו (ט) וירק. עניין כזה ותרגומו וירק על עלי נפשם (ט) או לחק חצי הרם הנשאר (ט), כל ישראל, כמו שכחוב בפר העלים דבר של צבור, וסבבו זקי העדה את ידיהם ויקרא ד טו) שהם בוגר כל ישראל, זאת הזריקת כמו, ויז על אהרן על בוגריו (שם ח ט) (ט) ויקרא דם הברית (ט) (ט): (פה"ק, זיקח ספר הברית, הוא שכח (ט) ויקרא באוני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, ובתחלה ספר לכם וענו קול אחד לאלו קול אחד נעשה (ט) ועתה קראו באוניהם כל הבטו והוטיפו ונשמע, והטעם נעשה כל הבטו, ונשמע אותם תמייד שלא ישכח מפניו, וחגנון אמר כי הוא קודם רטואה (ט) או נעשה המצוות הנטוועות בלב ונשמע מצות הקבלה, או נעשה כל המצוות שצינו עד עתה, ונשמע כל המצוות העתיקות, או נעשה מצות עתה, ונשמע מצות ליה (ט) (ח): **ח זיקה משה את הדם.** שהיה בגנות: וירק על העם כתו ויז על אהרן על בוגריו (ויקרא ח ל) ובו חיתה קדושתו (ט) ושם אפרשנו (ט) ואחריותם אמרו כי על העם بعد חיים (ט) כתו ויכפר על העם (במ"ר יז יב) (ט), וחגנון אמר, כי זה רמז שדרכם מותר כרט החותם לא תשמרו הברית (ט) וזה דרך דרש): **ט זעל.** לא הזכיר ההר כי אין צורך (ט) :

קרני אור

ובין הזכק עליו לכפל טל סעס: [ז] וכן נראה דעת
ברמץ' ור' פ' זוקק מזק פל סעס מה' דס רבני, וכן
נראה מג' יגמותמו ר' ולבי' ותוספות בס', וכן כתב
רב' נשל פ' ו'להיות על קעס' ודעתי הונקלם דנס
ה' פ' וכן עלה כמזבח לכפל על סעס, וזה לפקודות
למס פולים חת סכתוב מפצוטו ונלה תרגס כלרכו "ויז' מל
פעמ'" ועיין כמו תרגומן באניג' לכהר דעת כת' זיל',
ולדעת הונקלם, ודעת ברמץ', וכן סהיליכו כזה לכהר
דעתי הונקלם, נפל לחס ובמלפ', וגתינהה לנכל פיע'ז, וכאש
פנוקת אלאיינו כהונקלם כ"ס נספח רב' (עיין ניוחו)
וכ"ס כס' יהל' זלאח שמיל' כן בתלנוז כפלדי (וגם פות'
בתן, ולעת הונקלם לה פנחת) וכן ח'ז', ובדיל בכיה נספח
ח'ס' בנוו'ו, בלבי' זיל', פג'יס וכתב, ותרגומו "ויהי"
טל מדח' פיע'ז דעתו דוק, וכנה כויליקס שפיקת פל
סעס, דעת ברלכ'ג זוקקו פל קלחט, נה' טל כל החקל
משפט, כי כזו צנויליקס ח'צל תז'יס על מיס חמל, מלהנט
בלג' תטפרק לכוונות על כל חלקו, הגן יספיק בתקי' פל
קיות חלקו, כן כענין כויליקס בתשיה על סעס כלו:
[ח] ולכיו' חאנאל פ', נעה סיג' כוונות מלוות פפס

על העס : (לה) ספל עגול כמכר , ונמלת עוד
„מכלי כלגנות“ (ויסע) כב' כל' : (לב) צהמץ נטע
ונכטע : (לג) כלגנות : (לד) כי תורייה ביתה על
הנגידים : (לה) כלמוני טנה לם הכרית (פ' ח) : (לו) כמו
סימולר כפ' ד' , ויכאוב מטה וגוו' : (לו) כפ' ג' :
(לח) וסדרוי נטעת ונטע : (לט) מנות עטת קמץ
מנות טית נטס מעטה , ומנות ל"ת כמה מנות שמיין
נטס מעטה : (מ) צו נתקדס הילן , וכן צוריקת
קדס על העס קדס הוותס : (מג) טס לה פ"י כלל' :
(מג) כן ת"ה ויוכ"ט זונסיב מס' ייח דמה וולך
מדביח לאפרוח על עמל"ה וכבר שעירו הימפרטיס
עמ"ז כי הונקלם נטה כו' מפטע לזוון להחוב שמופב
על חלי השגית מן קדס הילן טס צהנות הילן
חוותס וירק על בטש , עיין במיini הרגומן וננתינט
לנור וככמלה גר מה טפי' צוז : (מנ) טפי' במל
העס : (מד) וכן פ"י לרינו חנגול „ולמה כרת
הקב"ה עמאנס ברית כלס רמו לפס אם חתך
מקיימים שתורה מוטב , וווע לשו קרוי מטייר
דמנס לכרת ולמייתה" , וכן פ"י לחזקוני להודיעט
כהן הווער וכלהני עלייכם מרג' וחתמת יוכט ג'

וְשָׁבַעִים מִזְקָנִי יִשְׂרָאֵל: וַיַּרְאֵל:
אֱלֹהָא דִיְשָׂרָאֵל וְתֹהוֹת
פֶּרֶס אִקְדָּה בְּעֹבֵד אָבִן
טוּבָא וּכְמַחֲנֵי שְׁמִיאָ

רשות

מדבחה לכהן על עמו יא): (ו) ויראו
את אלהי ישראל. נמתכו וכליו ונתמיכו
מי מה יב) חלה שלח לרשות הכהן לナルבנ
שמחת הטולך והמתין לנדר וחכיה עוד עד
יום חנוכת המשכן. ולזקניש עד וייחי בטש
למתהוניס וגוי' ותבער צס הארץ כי ותחכלה
בקלה במחנה יג) בקיליניס קבוצה: כמעשה
לבנת הספир. קו טיטה לפניו בקעת
בצמוד לזכור לרשות של יטהל ספיו
מקועדי' במעש לבניים יד): ובעצם השטחים.

בבראות הנבואה שהוא דמות כסא (ט) וטעם ובעצם השים לתוכה, תחת לבנת המפир (ט) והוא הרקיע שהוא כעין הקרה שהוא נתוי על ראשי החיים שראה יחזקאל (ט) וזהנה בתוב (ט) ויראו את אלهي ישראל, ושם בתוב היא החיה אשר ראיתי תחת אלהי ישראל (יחזק' י ב) כי תפס דרך קטרה, כי היא תחת רקייע, גם הוא תחת הכסא (ט) והבל תחת השם הנכבד (ט) : (פייה'ק. ויראו את אלהי ישראל). אין זה בבראה העין, כי אם בדרך נבוואה, וכן וראתה את ה' (ישע' י א) אמר' ששם כתוב ראו עני (שם שם ה), וטעם ותחת רגליו

ידל אור

(מו) וכן כתוב המורה בפ"ה מכת' הראזון, בכל רוחם
חו' חייה לו שגעה סבה כזו הטעין כי הצעגה אכליות
לאו' לראות עין, שליכנו ית' נמלא ציטוגנו הענייניס:
(מו) וזה היה נ"ל במלחה הנטולת וכן פ' היזוני:
(מח) וכתוב טהורה הלאן סקורין לו כלע"ז קרייטטעל',
וכן פ' הראי' ז' גנחות צפרטו, וכן פ' הראז'ס
לכנתו לוין וענינו זכות גדול טהורה נרלה מלחמיו,
וכן הו' בפס'ז מלמד שהספר לנו' הוה': *) וכן
פי' הראז'אנטי: (מע) נ"כ הטעס כפול: (נ) כי אין
לזון כמיטה כופל על גוון הלוון: (נה) מגוזת קה
לך לבנה (ימוי ל ה), וכן פ' רצ'י וכל' מלשון
לבנה, ז' וכן תיאו "כעומד חנן טהרה", ווועט'ת
כעומד חנן ספיריגון": (נכ) נימוי י, ה
ווארה וננה הלאן ברקיע האר מל לחץ הכלזוניס
כלבן ספר כמרלה דמות כמיה": (נג) שתמת לבנת
ודמעות על רחבי האיס רקיע כמיין הקלה הנורית
והו' הנגיד הנכוף והנקרס מ"פ חמיס נימי הקור,
(נו) כי היה תחת הרקיע טהורה תחת הכסף:
כמעסה לבנת טל ספר זך וככיר, ותחת הוטו
סוכר, והוא הרקיע כעין הקלה הנורית הנוטוי על
יה' החקיה האר רחייתי וגוי' לאנו תחת הרקיע,
אל' הכתוב קיר בזה, וכן כתוב הרמב"ן ז' בלאז'ו

ויראו . במראה נבואה (ט), כטו ראיתי את
ה' יושב על כסא (מ"א כב יט דה"ב יח יח) (ט),
אטמר הנאון כי ספר לבן, ראיתו לבנת
הספר (ט) ואינו רק אדם *) , והעד כי
טנהן הלשון לכפול הטעם במלות שונות,
והנה כתוב זכו ניריה משלג צחו מחלב (איכה
ד ז) והנה העם כפול, אדרמו עצם מפנינים,
ספר גורתם (שם) והנה ספר במו פנינים (ט),
וזעדר אם לבנת הספר הוא לבן, מה טעם
לומר כטענה, היה ראוי לומר בתראה (ט),
והגבון כי לבנת מנורת לבנה (ט) במו חשבת
טים (תה' יח יב) מנורת חשבה (ברא' טו יב),
והנה לבנת הספר, כאמור ספר שראה יחזקאל

בבראות הנבואה שהוא דמות כסא (ט) ושם הספир (ט) והוא הרקיע שהוא בעין הקrho
והנה בתוב (ט) ויראו את אלהי ישראל, ושם כ' ייחז' י ב' כי תפס דרך קקרה, כי היא תחת
השם הנכבד (ט) : (סיה'ק). ויראו את אלהי
נבואה, וכן ואראה את ה' (ישע' ו א') אעם'י שם

שְׁרֵני אָוֶר

ימונות נ"ת, כי כנמ"ט מלפחות דכל שאותה פליו צו
לעוזתו יקליך שעשה מלה, טרי קים שוהרה שאותה
פליך, ומקהיל מלה כו ה' פועלו פולח נדריכיו
כלנו (חכ' קיט ג') ניחור סכתוב כליה פועלו פולח כה
כו ה' אהנו נדריכיו הכלו: [ט] כי בלהנה וכחן לח'ל
ט', בגה' ותמי' נס כלנה גחן (גלה' ה' ג') וע'ז'
כתכ' אדר' ה', וכל' ספק לדקו דנרי' בפי' לנש' שוכ'
ଘן, וטהינו מגילות לנו, אהן ה' לדקו בפי' ספיק'
כי כו ה' חי'ו ה'ז', אהן נעדן כמלחים, וט'כ כו' מקnell
חת' גמלחים כו', וכלה'יך שבניהם חי'ה מהוינט, כי
כתבוב בגיל בכיו חדומי'ס כפניע'ס אח'יס כספיר, וכו'
המלך זכו נזיל'יך מבלה'תו מלך נזחות, ועס זה ה'למו'
פע'ס מפניע'ס, ולפי ז'י' ה'דס טכו', וולד'ז': ז'ר וכסל',
הגיל כס'ס ספיר גזרתס, ר'ז'ה לומך ס'ז'ו ז'יס כתו'
כספיר, פ'כ', וגאה לדעתו כספיר חי'ן לו מלך מיזה'
ה'ר מקnell כל' כל' גמלחים, כמו שוחומל מקבל כל'
הספיר ר'ז'ו כע'ס השם'ים נטורה: (נד) ס' ה' ככ'
נטוי על רה'ס'ס מלמעלה, פ'י' כגון הקראת הנורח,
וכו' נורח כלנותו ז'רדו: (נה) כלון כתאכ':
(נו) ויה'ה בטור בכתב' כו' כי רוח'ס כטו הכה'ו
כמה שא' כמעשה לננת הספר ר'ז'ו ע'ס השם'ים
רה'ס'י ה'ל'ות, ומוא' נז'יר ייח'ק'ל (זס' י' כ')
וירקיע חמת הספר, וככמ' תחת ה'ל'י י'ר'ה'

מקוב' רשי: יא) וכאלika נמי במאמת לכהן כל כספם, פיין כליות טהראין כלהו מזון כחול פל"ל טכנייה ני' מאכלי ויהלי על מלכחה פיין קלוי הול הפלס ז: יב) הנטכלות סיחה כלב ונילג גם פיין תגמומה טהראין כפלווחך טות טז: יג) נמל' יומ' ח: יד) פיין ילוואלמי כוכב פ"ל ס"ג ויק"ל פ' כב ח חזית פ' حت' מלכטן: הנקודות

אונקלז

הַשְׁמִים לְטוֹרָה: אֵלֶּא אֲצִילָה בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל לֹא שְׁלָח יְדָו וַיְחַזֵּק אֶת
הַאֲלֹהִים נִאֲכַלְעַנְתָּנוּ: ס
כְּבִידָה: אֲנָלְרַבְּרַבְיָבָנִי
יִשְׂרָאֵל לֹא תֹהַג נִמְנָא
נִמְנָא יְהִי יְקָרָא דָי וְהַ
חֲדוֹן פְּקָרָבָנִי הָזָן
הַאֲתָקְבָּלָה כָּאֵלִי אֲבָנִין

אנו עוזרא

כמפעלה לבנת הספריר, הנו הנטה, וביחזקאל כמראה
אבן ספירות (יחז' א כו) אדotta (ימ), והעדר שכתב
במנגת איכה, ספריר גוזתם (איכה ד), כי בראשית
הפסוק אמר משלג נט מחלב (יט), וכנגדם פנינים
ושפירות (ט) ולא יקשה עלייך אבני החשן בעבור
אדם (ט), כי יש ארום כדם, ואדם בירך
זווה הוא הספריר^{*)}, והגנוון אסר הספריר
לבנה, והעדר לבנת הספריר, ולא אמר כלום,
כי לבנת איננה מגורת לבן, כי אם מגורות
כח לך לבנה (יחז' ד א), והראיה כי אמר
יחזקאל לבן (ט), והראיה הגטורה שאמר
בכיעשה (ט) כי מה צריך לפעלה עם תלובן,

וטעם וכע茨ם השמיים לטויהר, שהיתה לבנת הספר זכה וטהורה כע茨 השמיים, וזה הבסא (טז) הוא הנוטוי על השמיים הנראים, והגנה זה מפורש בס' יחזקאל שאמר היה חיה אשר ראיתי תחת אלهي ישראל (שם י' ב') ובתחליה כתוב ואראה מראות אלחים (שם א' א'), וטעם אלהי ישראל יוצר בראשית אשר בידו נפש כל חי (יב') וחותמי יבין) : יא ואל אצילי. כמו וטאצילה נישעי טא ט) ולא האביר זקנים להכנים עתהס נדב ואביהוא (ט'): וטעם לא שלח ידו. כי ראו השם הנכבד ולא מתו, כאשר אפרש בפסוק כי לא ידען adam וחיה (לטחה לנ' ב') (טז) : וטעם ויאכלו ויישתו. שירדו שמהים מהדר ויאכלו זבחיו שלמים שבוחו געריהם (טז) ויישתו בשמחה (ז'), ור' יהודה הלו אמר, כי שעם ויאכלו, כי הווצרכו שיאכלו, אעפ' שנחנו מינו השכינה. והזכיר זה בעבר טשה (טז) שהיה ארבעים יום וארבעים לילה ולא אכילה בכתב בפרשה אחוז' זאת (טז) : (סיהיק) • ואל אצילי בני ישראל. אמר הגאון כי אמר הכתוב אצילי ולא אמר זקני להבנין עתהם טשה, כי הם לפני יקראו זקנים (טז), ולפי דעתך שהדבר הפקה כי טשה זקן היה (טז), וטעם ואל אצילי אלה הבחרים (טז) ציישראל בלבד טשה, ואמר אצילי להבנין עתהם נדב ואביהוא (טז) ופי אצילי במו וטאצילה קראתיך (ישע' טא ט), והוא קרוב ממלת ויאצל טן הרוח (בנד' יא כה) ובתקומתי אפרשנה (טז) ; וטעם לא שלח ידו, שחיו ולא ארע להם שום פחד, כי לא התנבעו אלה קודם זה, ולא ראו השם (טז), כי כבר התנבע

יהל אָר

מהכל, כמו ותגלו מין הרכות (במד' יט יז) וכן "וְהַנִּזְנֵן
כָּנֵי יְמֻרְחָלֶל"; (סז) כי במלת חזילוי יכנטו נלב וחביבות
וילוג כן במלת זקנוי, וכן פי' רצוי זיל, הס נלב וחביבות
וכוקיניס: (סח) וכן פי' הרצב"ס חעפ"י שרשו שת חזילוי
ישרחל נב מתו: (סט) שת האלמיים חכלו ובעלותם בקריבו
(פסוק ה): (ע) עשו במחה ויוציא מפני צוכו וככנו לחותה
הمرحلة הנכנדת ונכולו ויילנו כבalous: (עח) ולכבודו טל
משה נכתב מקריה זה: (עב) כי מה החריזזו למדרגה
ו חזרו לח"כ למדרגת ההונורית וחכלו ובתו מיר:
(עג) כי רק הצעים נקלחים זקיניס: (על) ואס
המלך חיל זקנוי היה משפט ג"כ נכלל עמהם:
(עכ) ובמקמתם "לגנדייס": (עו) עיין חוות טו:
(עו) עיין חוות טו, ועיין צפי' הרמן"ן (במד' יט
ו): (עח) כי לא השיגו מלה נכחדית גמורה:
חכלה

לטהר. מטנגלו כי חול ומזרע לפניו : ובעצם . כתרגומו לeson מלחה : לטהר. lessон בROL וLER : (יח) ואל אצילי . כס נבד ותביסוך וצוקcis : לא שלח ידו . מכלל כסיו להווים להקטלה כס יד : ויחו את האלים . כיון מיטלין צו בלב גס מטוּר היכיל וסתיה כך מדרכ תכומת שׂו) ווונקלום לא תרגס כן טז . אלי lessון גלויס כמו ומאלילית קלחתיך זי) וייחלן מן קלום יח)

וטעם ובעצם השמיים לטוהר, שהיתה לבנת הספир ז
הוא הנטוי על השמיים הנראים, והגנה זה כפורה
ישראל (שם י' ב') ובתחלת כתוב ואראה מראות ז
בראשית אשר בידו נפש כל חי (כט) ותמשבי יבין) ז
ט) (ט) ולא הזכיר ז肯ים להכニס עטחים נדב וז
השם הנכבד ולא מתו, כאשר אפרש בפסוק
וטעם זיאכלו זישתו. שירדו שמהים מהדור ו
בשמחה (ז), ור' יהודה הלוי אמר, כי טעם זי
מיזו ז השבינה. וזה בעבר משה (טז)
כתבוב בפרשהacha זאת (טנ) : (סיה'ק). ולא אל
הכתוב אצילי ולא אמר ז肯ין להכニס עטחים משה,
שהדבר הפקיד כי משה ז肯 היה (עד), וטעם ולא ז
ואמר אצילי להכニס עטחים נדב ואביהו (טז)
ויהוא קרוב ממלת זיאצל טן הרוח (בנד' יא כ
שחיו ולא ארע להם שם שום פחד, כי לא התנבעו

כלצונו כל החי ו"נ צלי שינויו והס צלו קוליז' :
(נח) כי בס המר כמרחט ולח כמעטה : (ננ) זכו
כוייה מצלג להו מהלב : (ס) חלמו עס מפניות
ספר גזרתס : (סס) נחנני . כתן חי גווניס
מחולפים, וליה כטור הרחצון חלס, וכטור הפני
חי פלייר, והס ספר נ"ל חלוס, הכל כי כטור
הרחצון חלס : *) וכן כתב לרמצמן, וכנה הספר
הנודע לנו בס קזה מרוחיתו כמרחט העמים, חכל
ים בו תלמידות לך פתוך ומעורך עס מרוחט
ברקיע: (סב) כתן ספר (יהו' י ה): (סג) טהור
פה, כמעטה לנכת הספר: (סז) טהור כמעטה לנכת
לספר: (סב) וכתח סמוקו"ח חיון ספק בכוון למה צהוויל,
צקו טרו כל עולס, וזהו האכל הפעיל אנותן לורות נפת
כל חי: (סז) ופי' בס החי ז"ל, מגדליה, בס דהקדיש

שָׁמוֹת כַּד מִשְׁפְּטִים

**יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים מֹשֶׁה
דְּבָרָה וְהִנֵּה שָׁם וְאַתָּה תְּלֻכָּה**

רשי

ב' עז' יט. טעה טעמים לא נוכל לספור אותם (ט), וטעם סך הטעות חילקה יט) : (יב) ويאמר ה' אל ידו, כמו שלוח נא ידך (איוב א יא, ב ח) (ט) טשה. לוחמל מתן תולח (ט) : עליה אליו הדרה יט) כי פירצשו ראהו ולא שלה ידו להם, כאשר שלה יד לטשה ונתן לו הלווחות (ט) : וטעם וייחזו, כמו במתחות (ברא' פז א) (ט) וחנה התבדר פירושי (ט) ויתכן שאכלו אלה האצלים תשליטים על כן חוכיר ויאכלו (ט) : ואמר ויאכלו וישתו. עלי אליה האצלים להפריש ביניהם ובין לטשה, כי לטשה ראה השם כאשר ראו גם חם, ולא חוצרך לאכול ארבעים וארבעים ליפה, רק האצלים כאשר ירדו החורכו לאכול (ט), והסתרגם ארמיטת אטר, כי פז' את אלהי ישראל כבודו (ט) והגנה בצעטם כתיב (ט), ומראה כבוד ה' כאש אוכלת בראש החור פז' עני כל ישראל (ט', יז), ופי' ויאכלו וישטו באלוי חי אוכלים ושותים, כי הטעם שנהנו מיו השכינה (ט) (יא), וייא' כי פז' ויאכלו וישטו שעלו מטהה ויום שטחה כאשר יעשה כה'ג בזאת יום הבטורים (ט') : יט' ויאמר, ושב שם עד שatan לך (ט), אמר חכם אחד בספרד, כי הלווחות דראשונים היו ויאמר. ושהו שטחה תקנס, כי התקין נקרא טעה (ט), כמו גם השנאים מעשה אלhim שהיו מעשה אלhim, והטעם מתקנים נבראו במדת הארון (ט), כי נם השנאים מעשה אלhim היו שהו בורא הכל, רק לטשה תקנס, כי התקין נקרא טעה (ט), כמו וימחר לעשות אותו (ברא' יט ז) (ט), ובבור שהוא כתוב לוחות האבן (ט) ולא חוכיר אבניים כאשר החוכיר בשניהם (ט), והגנה הראיתו לו בעלותי ההרעה לקחת שני לוחות האבניים (דבר' ט ט), ושלש פעמים הוכחיד (ט), כי על כן פז' לוחות האבן, שם טמין אבן לא טען, אמר הנארון כי אשר כתבתך דבק עם לוחות האבן, ולא עב התורה והמצוות (ט) כי השם לא כתוב רק עשרה הדברים (ט) ופי' התורה שבכתב (ט) והמצוות תורה שביעים (ט) כי כל הטעות ניתנו לטשה במני ביטים שעמד בדור (יב) וכן כתוב אתה פה עטוד עטדי (דבר' ה' בח) (ט) ולפי

אבן עזרא

קרני אור

בכללות, פופט גולפ ולבוכ גולס: [י] בכת מוזל (ויק"ר פ"כ י) וכאנפלזיס גולס דנלו כללו כתונות, ומכתם שלצנו לבנה נומל באנזינו הלה עצמים בס מילחות גולcis. יוכן זלזליים גאנזינו נומל זאנזינו סגנות קרייז, פ"ז פקיעת פאנפזיס טעל סו ונגליה ובס' מפעטה כ' מס זניזה זוס: [יא] פ"ז ניכות זו ה, מנגנון נומל כפואן דרכ ופיין רמנס פ"ח ס'כ מפלכות תזונס באנל מהמל דב, ומפני נליקאנזי על הס' סוז זאנזיג מוחמד סמי זיל, ולען נמלה גאנזינו לה נילפסיס ולען נכי, ויל' כתוב בתוכס אונ פזלה זיל, ראה מהכם ליר פפליין לדב כי חמיהן הצעל טרויז נון מסנה חד פנה פאנקנלאז או מזו יון לחט מאדים ומזהבסו, על לחט כמה וכמה פלאק ובלויה כפין סינט האנטה כשו ניון ומאנג וכיון האנילה כויה וספינקלית וצל זס נומל רטי סט פס ד' האנטיס יוס ואלנפיס לילס (לטקה לד כה) כי נכתהוק כה פאנזאל כאנזאך נאנטלו האנפזיס בלטזים (תטנווי פולס כבאל, ואו סלק נתן ליליז זיכיל זטוגס כריהו (תז' קיון כ) פד און לאונו זיל. ומ"ז כתוב נליקאנזי, ודע זאן כוונת האנילס לאפסד דבל האגאלן הילג לאוטיפ נוחול כה בתפנגיים ואוים פ"כ חמל האילס ודלהית, וכו', כי כנס במלס ומתקנת נאנפזיס האפזיניס (פנוי סנויל כהנחת בגוף האנילס וכיון האנילז ודלהית האניל לר יומן ואו אנטונן בלטמל האניל זו תחפנג פל ד' רוזס נומל שונז אגפס: [יב] ואלרויז (נכחות ה) נאות הלו פזלתה אנדנליים, חזיב זו מקלף, ואלזז זו מאנס, האל כתכתי, חלו ניכיליס וכתחוויס, להזותם זו גאנל גאנל בילס מטה למס פסיאי, ואנדזוקי סופלים נגי' אל' "גולות האנילן תוריה פאנצטב והמאז זו פירוזה, ווועו לנטזות האניל פפז' המאו, ומאו זו פ"ז נקריות טורה פאנטיפ: (ק) וקיים "האניל האניל" את כל המתואם וכתחוויס

אורים קדמוני

כלהות, פושט לורס ולוונצ גולס: [ו'] המכ תוויל (ויק"ר פ"ג י') ואפסלטים כולם דנלו כיהנו סכתוניים, ומכם סדרלו לבעת למאל בכסינו הלא כסמים בס מלחות היינטס. ייב שDOIIS הגר�י למאל בכסינו הלא כסימות קליות, פ"ז פקידה פפסזיס באנר טו ונגיד"ה וכ"ס מטענה כי מס ענייה זו: [יא] פ"ז נרכות זו ה, מכינה נפוצה דרג ופיין כמו"ס פ"ח פ"ב מ████ות חזונס בנהר מהמל דב, ופיין נליקי גני ען הא' כהניש מהאל כת' ז"ל, ולעניהם מילוי חילינו לא נכלפסים ולא נכי', וו"ל כתוב בתוכם הן שולח ז"ל, ראה מתחם ליין ספלייה לדרכ כי סמיה כל השאל באו נספה מהר סנה פאקדחת ו מזו עון החת כהדים ומהדשו, ען גחת כמה וכמה שלנק וכרכוב כפין כל סינת הטעית באו ניזון ומפני וכיה הרכילה כותחות וכפוקריית ופל וס נהמלה יוסי סס פס ד' הרכשים יוס וולנסיס לילך (למזה לד מה) כי נפתחו כה בגזע כפאנק בנויה נהנתנו הרכניים נסוחים לתרנוני פולס כבאל, וזה טרפ נתן לילחו יוציל לטולס כריהו (ח"ז) קי"ג כ) פל כלז לזרו ז"ל. ופ"ז כתוב נליקי ען גחון וכיה נוונט כלילך לאפסל דבר אקלל הלא לcosaף נזוכל כה בתפנוגים וא"ס ע"כ חמל האילם ולחית. וכו', כי הנפש במחש ומתענתה נמפעיס פאסטוניס לפסי בנויה נהנתן כנוף דהכילה וכיום כהכילה ודלהית בהזיכיל לי יומן וכו' תפינגע מהמל הכתוב זו תחתנגן ען ד' רוזה למאל שוע באנס: [יב] וכדרז"ל (נרכות ה' ה) "נאות הלו פצלת פדרנליים, חזקה זו מקריה, ואלו זה מזב, היל כתבי, הלו ניכחים וכתוכים, להוותם זו גמלה מלמד בכולס מהתו אמרה תפוחה" ובידתו פלוי. וברשותם פושטם בזרו

סכו"ב רשי: יט) י"ז, עט כ: ב) י"ט ד ה, טטז:

אונקלום

שםות בר משבטים רא 401

**אָבָנָה וְתִפְקַדְתָּא לְתֹתֵת הָאָבָן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה
אֲשֶׁר בְּתַבְתִּי לְהֻרְתָּם: יג. וַיַּקְרֵם
מֹשֶׁה וַיַּהְוֶשְׁעַ מִשְׁרְתָּתוֹ וַיַּעַל מֹשֶׁה
עַל־הָהִיא יְקָרָא דָבָר: אֱלֹהִים: יד וְאֱלֹהִזּוּקְנִים**

אבן עזרא

דעתינו כי הتورה הדבורה הראשון והחמשית (^א), והמצווה השפטונה דבריהם (^ב) (יג) : (סיה"ק). ויאמר ה' אל משה עלה אליו. וזה אמר שידר עם הוקנים, ואח"כ אמר לו השם עלה אתה לבך והיה שם, וכמה השתבשו ואטו כה הלוות היה שנים פעם ופעם ישובון אחד (^ג) וסתמו על לוחות אבן, ולא אמר אבניים (^ה) והנה כתוב שני לוחות אבניים בראשון (^ו) (ז) וטעת אבן התמן. ולא לו ארו, או השם גור נור נאחד שני לוחות (^ח): והתורה והמצווה. לא תורה שבכתב, והמצווה שבעל פה (^ט), והנבטן כי על הלוות לבדם ידבר, והוואיה הגמורה אשר כתבתני (^א) והשם לא כתוב הتورה (^ב), רק פשה כתבתה על פי השם (^ט), ו"יא שפטם תורתך, על דבריך אגבי, והמצווה על התשעה, ואחרים אמרו כי תורה חלאין והמצווה וכור וכבר (^ט), ולפי דעתך (^ט), כי תורה והמצווה שתיהן ידריכו בדרך ישרת על כתוב, אשר כתבת לוחותם והתורה בעבור שחווא דבר אחד בצדעת והפטמתה וכו' (^ט). יג ויקם משה. טריך הסברא כי יהושע הילך טבחנה ישראל עם משה, וישב בתהתיות הדר עד רורת משה (^ט) כי הנה לא ידע דבר העגל שנעשה (^ט), ואין טעם לשאול מה אכל, כי הטעם סביב למחנה לקט ואכל يوم יום: (סיה"ק). ויקם משה ויהושע טריך. ומשה עלה אליו והניח יהושע סטוק לדהר, כי כן נמצא בדעת משה פרט שיקרב אליו חמhana דבר עט יהושע, ויהושע לא ידע כי ענל נעשה בטהנתו: יד ואל הוקנים. הידועים הם שראו השם הנכבד (^ט): וזהו אהרן. גם הוא בכור

קרני אור

זו תולס, וסתולס הלו מכבב, וכמלווס הלו מלות כמטמן" וכג"כ כי כן סול נילקיט מפסים רמו סגב, ועין בגבות טס: (יג) ולפני ארמץ זיל סתח ג"ה חמלת נפי כת' זיל, כתולס כדנוויל גראלון וסכנין, ואמלווס סבמנוכ בוגומיס, ופ"ז כתכ קלמץ זיל צפ", כל קלמץ זיל צפ", לייט כלום, כי כתומכ נמאנס תולס ולדנילס גולין (לכ"כ כת' זיל) כל סמלות כולן זיל, ועין גמפסס ס' סטנסיג על קלמץ, וכחכ' זיל קכני טפנית קלמץ זיל פל קלמץ זיל סמאנס ולנטמים זום אהיל מטע, כי הלוותם קיו לפעמים כי לומות שחרמר כתהוכ פה, להחת האגן, וכן רלמטה לה יה) להחת האגן, וכן רלמטה לה יה) סמיכתס הויל זה מס סמיכתס כתהוכ פה, להחת האגן, וכן רלמטה לה יה) להחת האגן ולה מר ערנין: (קמ) והווערו צעניניס ערנין: (קמ) מהן ערנין זום להחת, פ"כ מר להחת ערנין: (קמ) פל תורה טגעיפ: (קמ) וטכ על הלוות: (קמ) ורוק פל הלוות כתהוכ עטרת קלריס: (קמ) וכן כתהוכ כתהוכ פה: (קמ) מסה כתכ כתורה פל פי כס: (קמ) וכן פי" בטל מפשס ד' לחר טסיניג על הרמץ וטל סח' זיל פין קרני היל הכרעה יג: (קמ) מטה יכיל דעתו, ולכל יקאה עלייך מה זכתו, לחר כתהוכ להוותס: (קמ) וכן קרלס הכהוב נטא תורה (ויקרא יב ז, יג נט, יד ב, לב ז, טו זב): (קמ) וכן פי" רקס זיל: (קמ) פ"כ כתוב טהייה מטה כהיל ריש יסוטם ממתין לוותו בטהנתה הילר: (קמ) וכן פי" רקס זיל: (קמ) פ"כ כתוב

מקורי ובאוורי רשות: (א) וקווי הילר כתהוכו על פצעת אדנילות: (ב) כהווארות ליכט טנדיס מפאס נקונס פפאס ידי גמוליס: (ג) סמות לא:

אבנא ואוריתא דכטביה לאלוופיהון: יג ויקם משה ויהושע משמשנה וסילק משה לטרא דארגלי: עלהי יקרא דב"י: אל-הזקנים יק"ב אמר אוריבר רשי

והיה שם. מ' יוס: את להחת האבן והتورה והמצווה אשר כתבת לוחותם. כל טק מהות וטלק עטלה מלוט בכלל עטלה קלברות כן (^א) ורכינו סעדיה פילס צהווארות טיסל לכל דכול ודכול מלוט כתלוותכו (^ב): יונקמי ויקם משה ויהושע טריך. למ' יונקמי מס עיבו טל יסוקע כלון. ולחומל חני סיס לתלמיד מלוט לבן עד מקוטס בגבLET תחומי סכל טחינו לטחי לילך ממס ובלחה וממס ויעל ממס לכדו חל כר סולכיס יסוקע נטה סס הילו וגטעכט סס כל מ' יוס טקן מלינו סטילד ממס ויסטמן יסוקע חט קול כטט סלעט (^ג) למדנו טלה פיך יסוקע מעס: (יד) ואל הוקנים אמר.

ידל אור

ולתקois ומפספטיים חילר תלמידס: (קמ) פ"י גאנכי וככד, וויס נלמאל סלעטו (למעלה כ ג) סלכור אילכי היינו מן. סטיגין, הייל גראלון לה יסיחס לך, וכהמיטי לה תליח: (קמ) וכטמונגה הנטהளיס סס חמוץ: (קמ) שין חות גג וויל טכטיג צס חפס אמלט סטפלע, וסס כתוב לודרים מקומשין, הייל שחררו ליזה חייבות ופה בילר מטע, כי הלוותם קיו לפעמים כי לומות ולנטמים זום אהיל מטע: (קמ) סמיכתס הויל זה מס שחרמר כתהוכ פה, להחת האגן, וכן רלמטה לה יה) להחת האגן ולה מר ערנין: (קמ) והווערו צעניניס ערנין: (קמ) מהן ערנין זום להחת, פ"כ מר להחת ערנין: (קמ) פל תורה טגעיפ: (קמ) וטכ על הלוות: (קמ) ורוק פל הלוות כתהוכ עטרת קלריס: (קמ) וכן כתהוכ כתהוכ פה: (קמ) מסה כתכ כתורה פל פי כס: (קמ) וכן פי" בטל מפשס ד' לחר טסיניג על הרמץ וטל סח' זיל פין קרני היל הכרעה יג: (קמ) מטה יכיל דעתו, ולכל יקאה עלייך מה זכתו, לחר כתהוכ להוותס: (קמ) וכן קרלס הכהוב נטא תורה (ויקרא יב ז, יג נט, יד ב, לב ז, טו זב): (קמ) וכן פי" רקס זיל: (קמ) פ"כ כתוב טהייה מטה כהיל ריש יסוטם ממתין לוותו בטהנתה הילר: (קמ) וכן פי" רקס זיל: (קמ) פ"כ כתוב

טהטרגליים (קמ) דריש הוא, הלא תראה כי בן בשליש
נקודות בעבר שתוא סטוק (קמ), ותלך בן שני (ברא"ז
לו) בשתי נקודות (קמ) כי שני תואר הוא (קמ), רק
וזאך יקרא האב על הטעשה שיעשה הבן (קמ) רק
זה לב הנשי הוא בן יפונה, ויפונה בן
קנו (קמ), על כן נקרא הcano (בטד' לב יב), (טז),
ויש שואלים לטה לא הוכיר הכתוב יחווטו, א"כ
לטה לא נכתב יחווטי כי הנביים, הלא תראה,
כי שמות בני לב בן יפונה, ושותות בני בניו
איןם כשמות בני לב בן חצرون, והנה בכלל
דיביעי ליוודי מצרים (קמ) וחראית הגטולה שכלב
בן חצرون איןו לב בן יפונה, שאטר הכתוב כי
לב בן חצرون תהיה לו אשח ושתה עוזבה (קמ)
וכאשר טחה לקח אשח אחחת והוליד ממנה חור,
וחודר הוליד את אורדי, ואורי הוליד את בצלאל (קמ),
יאמר אחר בן, ואחר בא חצرون אל בת מכיר אבי
גילד והוא לקחה, והוא בן שנים (קמ) וזה
לא יתבן, כי אם היה לב בן הנשי בן חצرون (קמ),
וחצرون היה פירדי מצרים, וכן כהוב, ויהיו בני
פרץ חצرون וחכזיל (ברא"ז טו יב דה"א ב ה),
وابותינו ישבו במצרים מאתיים שנה ועשר שנים,
וחנה כאשר תחבר (קמ) ארבעים שנה שם שנים
לב הנשי בלבד עם הטרגליים בשנת השנית
לצאתם מצרים, הגת הולידו חצرون והוא בן מאה
ושבעים שנה (קמ) והכתוב אמר כי אחר שלקת

יהל אור

בכ"ה **קידיטה** : (קיי) ודעתו כזו כמו טניאל
לונעלת נפי' סקלר כ 7 , על "ותתיכן אהנותו" יתכן
להיות אהנותו ממשחתו" , כי חס לו נגמר כנ-
הלו יקדמה חזך יתכן זה קדיה הגרן בכור , הכל
הוא גדול ממנה נ' טניות , ומלויות תשית גדוֹת מן
מסה כ' טניות , וחוֹך נגמר הכתיב , ותתיכן אהנותו
מרחוק לדעת (פס) וכן קרחה מה אהנה ליפויו
ככת טניות , ועיין בחרוי פס : (קיי) נ"כ בכור :
(קיע) כי הסכנית היו כולם בכורים : (קכ) מסה
העמידס נמקומו פס ידרינו כל זמן חיותו כהר :

דרכֶּיךָ נְלֹא תִּכַּת "רֵקָה" וענאות כו', וכמתקי'ם ע"ל הצענה
יו טופטיש בעלת יתרו: (קכג). הכתובים לאعلاה פ' ט':
וננה של מריס האניאלה, כי לנו מליינו בזוס מקובל שחול
קכגו) כי התרשם לנו נילקה לנו בפירוט: (קכח) נג', (סוטה
חוורי הוליד חות בקהלת (לה"ח ב' כ'): (קל) וזה
נג' (מנדל' סס טע"ג) ואס מכוחר לחדרון, וכן
וואס קיה פחות מן ח' סניות כטהוליזו: (קלב) נג'
מודים בכך חצע סניות ויום הילך סגיון בויה,
הילך בכך סמונה, דכ"ט סכרי גמרין מלורות
(קלג) וכן חתוכ (לה"ח ב' ט'): (קל) וכיכ' (אס
סוטה אס): (קלו) מלת גן כטהו סמו' לאס אהיל
וזיל ליאן רק האמכוון מזה, וככטוכ, ותיל נלהה
(לט) כי שני חותル למלת גן ובכוונה כן בטוח
חות הטיב יפוני, בטכור אלהן מה מעלה מרגליים:
הצחיםו ר' יהו קנו נריהון, וגוו הוליד חות יפונה,
גון קנו, ויפונה הוליד צני בניות קנו וככלב, וע"כ
יו) ר' יה' טקהו חמי מתחייל היה חי כלב: (קמא) כי
וילד'ק (לה"ח ב' ייח): (קמא) אס זס כ': (קמא) אס
קמא) ר' יה' מתחסרא: (קמא) וכן כתוב גרא'ק (לה"ט
ב'

היה (קנ) ייד זאָלִי היה חור (קנ) (טז) וזה
מהשבעים (קיס), ושניהם ידינו תחת טsha עד
שובו (קנ), ובכבר פירשתי כי יתרו לא בא
ראך (קיל) בשנה השנית (קינ) : (ספ"ה"ק) • ואל
הוקנים אמר, תם השבעים (קינ) ואינם הנזכרים בפ'
בଘלוותך (קינ) : וטעם שבו לנו בזה, שישבו
טהוץ למחנת באهل טsha : עד אשר נשוב. הוא
ויהושע (קינ) שייהיו תחת טsha לשפט העם באלהו
אנקרא אהל מועד, ויהיו הוקנים יחד עטם עי בן
אמך עטכם, ויש מהקדמוניים שאמרו כי חור היה
בעלה של טריס הנבואה (קיט) ולא ידעו מי הוא (קיט)
וכתוב בדברי יחיד שהוא בן כלב בן יפונה (קיט),
וחור אבי אוריה שהיה אבי בצלאל (קינ), ובכבוד
שאמר כלב, בן ארבעים שנה אנכי (יהושע יד
ז) (קנ) חנה נמצא בצלאל בעשותו הטעון בן שלש
ערלה שנים (קלט) וזה רחוק מאד, ואני אתן לך
ראיות שלא זה הראך. ולא זאת העיר, רק מה
שהעתיקו קדמונינו זיל על הביאה, הוא את
דברי קבלה (קלט) ואין צורך לראיה מהכתב, ועתה
שים לבך, דע כי חצرون בן פרק הוליד בניים כלובי
וירחמאל (קלט), וזה כלובי יקרא כלב, וכן כתוב
כלב בן חצرون (דה"א ב יח) ועוד וכלב אחוי
ירחמאל (קלט), וחוזרף הכתוב לוטר בן להפריש בין
כלב בן חצرون, ובין כלב בן יפונה, בcobor
היות שניהם משבט אחד (קלט), ודרש שפנה עצמו

קרני אור

ונגי' תלייה', ווהני וליה יסיה' לנו מפי פגcoleה שמיטנוס, ח'כ
קדנרוות פגלהזנות לאינס כ כלל תולס, ויכחל כמו צפי' כת' ז'ל
כפי' פקלח נכס אטלייס, עיין הוות קייח', ונלהה סכני' פגונס
שייח' בלפניעו, וויהין מקוס לטענתו : [יד] (ונבמוי' פ"ה יג)
מריס פיטה ברכירס, ופייטה גדולה מאהה ס' בנט', ווהגן
בדול מאהה ג' דניש ונאלהת מלהיס לפי סכיהעל טולדת פחלו
כאזרלייס למילר חי נמי יבלוז : [טו] וכן כתוב (זה"ה ב' יט)
והתם עוזבש ויקח לו כלב אהת הפלת ותלד לו אהת מול, וכנה
היילן ותול סי'ו בכזרלייס זאס צפטו אהת העס, כי זו טレス
גנתריו בככניות להבות : [טו] זכפי' פל ד'כ האיזום נקמד

(קכל) כן ישל, וכן הני' במק"ג קהילות מטה, וכחומישי
הכנית": (קכל) וזה היה צאנש הרוחזוכס, על טלית הטעמי
(קכל) בCMDNER יוזנו: (קכל) עיין חות קיד: (קכו) ז"ט
סיה צעה סל מריס רק צניא, וכוח צניא (סוטה יהוד ב):
סס): (קכט) וכן כחוב וחול חוליד היה חורי,
פה צאנש צניא ציזחו יטראל ממלאים: (קלט) עיין
הניג רשי זיל חמצעון כדהי"ה ב ב, סכל חקל
(סנהדר' טט) מהמר רב חסלה חנוך זעירי, הכל
פחות מן צומנה טליין צויהו צויה, לא נמלקו
ברוחזונים, וב"ה סכרי לא גמرين מדורות הרוחזונים:
סס מז): (קלה) מסנט יבודה: (קלו) כן כוח צניא
מנוקד נסלה נקיות דבויינו בסגנון: (קלח) מה'
שפחת רחל כן צני ליעקב, והזוח צאתי נקיות:
צני, ולען נסמיות גו סל צני: (קמ) ולייך נקרלה
(קמלה) וכן פי' הג' מלכיות (להי"ה ד, יג יד) זמן
בע"כ נקרלה כלב דין יפונה הרגוז, ר"ל ציפונא היה
חמר וילכלה עתניאל בן קנו היה כלב (יאושט טו
היא בן חורי בן חורן בן כלב: (קמן) עיין רשי
סס כה: (קמו) ז"ט "כלב הנזיר בן מהרונן":

שמות כ ב מ' שפטים

רב 403

**אמֶרْ שְׁבּוֹן־לִקְנָה בְּהָה עַד אֲשֶׁר־
נִשְׂׂוֹב אֵלֶיכֶם וְהַגָּה אַתָּה וְחַזֵּל
עַמְּכֶם מִידְבָּעֵל דְּבָרִים יִגְשַׁ
אֱלֹהֶם : מְפִטֵּר טו וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־
הַהָּר וַיַּכְסֵם הַעֲנָן אֶת־הַהָּר :
טו וַיַּשְׁבַּן כְּבוֹד־יְהוָה עַל־הַר סִינִי
וַיַּכְסֵהוּ הַעֲנָן שְׁשַׁת יְמִים וַיַּקְרָא
אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְׁבִּיעִי מִרְאֵךְ**

אבן עוזרא

כיב את אפרת והוליד כיב (קמ) שהוא על דרך הררש כלב הנשייא אמר על חצרון שהיתה בן ששים שנה (אי), ובימי אברהם היה לתיופה, הלבן טאה יולד (ברא' יז יז) ואלו היה הפלא הזה שילדי ביט טשה חצרון והוא בן מאה ושבעים שנה, היה כתוב בתורה, והנה העדר הנאנט ספר דברי הימים (קמ) ויאמר הגאון כי טעם בעל דברים שלא ידעו השרים הנודרים בפרט וישטע (אי) וזה לא יתכן באשר פרישתי (קמ) כי לא יתרו לא בא עד אשר מהן תורה) : טו ויעל. ויכס. וכבר כסעה הענן בששה לחודש (קמ) : (פיה'ק). ויאמר הגאון כי טעם ויכס הענן את ההר. בעבור מעלה משה, כי אלו היה ההר טcosa בענן בעלות הוקנים לא היו רואים את הכבור, והנה שכח. ויכסהו הענן ששת ימים" (פ' טו) שם על דעת קדמונינו גם על דעתינו טים שבאו אליו הר סיני עד שהוא יוס שבר הלוחות ב' ב' בתומו (אי) והנה נשחת פירושו, רק הוא כפי הקבלה הנזכרת (אי) : ויעל משה אל ההר. וכבר כסעה הענן, ושכן הכבור על ההר, ואחר כן אמר פעם שניית ויכסהו הענן לבאר הימים (קמ) : טו וישכן. וכבר שכן הכבור, כי בין כתוב וירד ה' על הר סיני (לטעלת יש ב'), ועוד, ומשה נחש אל הערסל אשר שם האללים (שם ב' יח) : ויכסהו הענן. את משה ואדם לא

קרני אור

ב' ימ) וכן כוח צפי' על דברי קיימות טמיום מתלמידי רס"ג, כי ליר' יתקין לומר דברי, וכוכו אהרטה, ומול מלך וסגנים הוליל חלرون לכלב, הכל חלرون גן סוליל לכלב, וכלב בין יפונס, כי אין פינה מעטה בטגל מיה' ? וכלב בין נול קודס טהה לנו ס' טהה : (קמ) סס סס כה : (קמ) סס מכוור : (קמ) דעת הנחון סיירנו גן קודס מ"ת (למעלה ימ ה), ומי' סס השריס טמינס מצה בעלת יתרו, ויהמוד בגון הס גן ירושה השריס כנוכריים כפ' ויטמע (פי' ב' יתרכ) לו יגשו לטבלי דבריס אל להרן ומהו : (קמ) למעלה ימ ה : (קמ) וכדעת ר' יוסי הנגלי טהה טהה מהה להקר עשרה כדרכות טהו תחלה למראweis יוס (יומל ד ה) ויכסהו הענן זטה ימיס למסה, ויקרין אל מטה צוים הנטכוי לקדולי סהר תורה (סס סס ב) וכן הכהן רצוי טהה בסופו, ושין הנגנות הצע' סס : (קמ) דעת ר"ע (יומל ב') : (קמ) דעת ר' יוסי הנגלי : (קמ) סכתה הנגן גן

טקו'ב רצוי' : (ד) ולין מקלח זה פל ככדי גלן קודס בפלת כהנתה מן האחנה כוח טהור לכס ווועפ' ביכתב נגן
(כווילן) : בה) וכו' גבון המתנה וטבוב וכן היה גוינוו ניג' כלב : (ב) דעת ב' יט' : (ב) דעת ב' יט' :

אונקלום

לֹא הָכָא עַד דְּגַתּוֹב
זָהָבָן וְהָא אַפְרָן וְחוֹר
עַפְבָּן מְנֻן דְּאִתְלָה דִּינָא
יְתָקְרָב ?קְדָמִיהָן :
טו וְסַלְיךְ מֹשֶׁה לְטִירָא
נְחַפָּא עֲנָנָא יִתְטֹרָא :
טי גְּשָׁא יִקְרָא דִּי עַל
טֹרָא דְּסִינִי וְחַפְתִּי עֲנָנָא
שְׂתָא יוֹמָן וְקָרָא לְמֹשֶׁה
בְּיוֹמָא שְׁבִיעָה מְגַזְּוָה

ריש'

כלהתו מן סמחה (ד) : שבו לנו בזה .
וְהַתְעַכְּבּוּ כָּלֵן מַעַס קָהָל הַעַס בְּמַחְנֶה כָּה
לְהִזְוֹת נְכוֹנִים לְצָפוֹת לְכָל חִיטְרִיכְוּ : חֹר .
כָּנָס טָל מְלִיס קִיט וְאַבְיוֹ כָּלֵב כָּן יִפְנַח
סְנָה' וַיַּקְמֵן לוּ כָּלֵב חַטְפָת וְתַלְלֵל לוּ חַטְפָת
חוֹר (ב') : אַפְרָת . זו מְלִיס כְּלָחִי בְּסָוּסָה (ב') :
טַי בַּעַל דְּבָרִים . מַי טַי לוּ דִין :
(טו) וַיַּכְסֵהוּ הַעֲנָן . לְכֹמְטִיכוּ חֹלְקִין כְּדַבְּלָל .
יש מְקַס חֹמְלִיס חָלוּ סָצָק יִמְיס קְמָלִיחַ
עד עַלְתַּת (ה) (יּוֹס מַתָּן טָלוֹה . רְצָ'י יִצְן) :
וַיַּכְסֵהוּ הַעֲנָן . לְהָל (ט) : וַיַּקְרָא אֶל מֹשֶׁה בַּיּוֹם
הַשְׁבִּיעִי . לְוָמֵל עַקְלָת כְּדַבְּלָת וּמְטָה וְכָל
כָּנִי יִצְלָחַל טּוּמָדִים חָלוּ שָׁמָלָק הַכְּטוּב כְּבוֹד

יהל אור

ב' ימ) וכן כוח צפי' על דברי קיימות טמיום מתלמידי רס"ג, כי ליר' יתקין לומר דברי, וכוכו אהרטה, ומול מלך וסגנים הוליל חלرون לכלב, הכל חלرون גן סוליל לכלב, וכלב בין יפונס, כי אין פינה מעטה בטגל מיה' ? וכלב בין נול קודס טהה לנו ס' טהה : (קמ) סס מכוור : (קמ) דעת הנחון סיירנו גן קודס מ"ת (למעלה ימ ה), ומי' סס השריס טמינס מצה בעלת יתרו, ויהמוד בגון הס גן ירושה השריס כנוכריים כפ' ויטמע (פי' ב' יתרכ) לו יגשו לטבלי דבריס אל להרן ומהו : (קמ) למעלה ימ ה : (קמ) וכדעת ר' יוסי הנגלי טהה טהה מהה להקר עשרה כדרכות טהו תחלה למראewis יוס (יומל ד ה) ויכסהו הענן זטה ימיס למסה, ויקרין אל מטה צוים הנטכוי לקדולי סהר תורה (סס סס ב) וכן הכהן רצוי טהה בסופו, ושין הנגנות הצע' סס : (קמ) דעת ר"ע (יומל ב') : (קמ) דעת ר' יוסי הנגלי : (קמ) סכתה הנגן גן

אונקלום

שמות כד משפטים

404

הען: י וְמִרְאָה כְּבֹוד יְהוָה בַּאֲשֶׁר
בַּאֲשֶׁר אֲכַל אֶלְאָ בְּרִישׁ
מִשְׁרָא לְעֵתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:
וְעַל מֹשֶׁה בָּנוֹ שָׁנָה
וְסַלִּק תְּטוּרָא וְבָהּ סַחָּה
בְּטוּרָא אַרְבָּעִין יָמִין
וְאַרְבָּעִין לִימָן:

פפפ

הען: י וְמִרְאָה כְּבֹוד יְהוָה בַּאֲשֶׁר
אֲכַלְתְּ בְּרִאָשׁ הַהֲרָר לְעֵינִי בְּגַם
יִשְׂרָאֵל: י וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ
הען וַיַּעַל אֶל־הַהֲרָר וַיְהִי מֹשֶׁה
בְּהַר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים

לִילָה: פ פ פ

ק"ח. פיוול סיטן. חמץ סיטן. ומפעליין פdagog חצב טה גל. ינשטו נילמייס סיטן לו.

רשוי

למאתה. וויה ויכטהו סענן למתה ו' ימיס
ליחל עשלת קדרות וכס סיון כמחלה מ'
ויס קעה מתה נקדל לוחות ולמדך טכל
סכך למחטה טכינה טען פלייט טטה
ימיס לו: (יח) בთוך הען. פנן זה כמיין עטן
כוו וטקה לו קקנ"ה למתה טכילד בטוכו לא):
חסלת פ' טפטים:

אבן עזרא

ראגו (יא): ויקרא אל משה ביום השבעה. ואן צורך לשאלת הנanon לטה לא עליה לראש
ההר בתחילת עולתו (יא) כי לא יוכל לעלות
בי אם ברשות: (סיהיק). ויקרא אל משה
ביום השבעה. שהוא סטחנות יום מתן תורה (יא)
ויאמר חגנון שלא יתכן להיות אלה ששת ימים
או ארבעים יום חגנון שעה ויה נראה שהחט
טהאנף בטחה בעבור שלא קראו עד יום השבעה (יא):
אין וטראה. הנה הרור כולם טcosa הען,
ובראשו הכבוד שם דגבבד היה עראה אוכלה באש.
הטעם אל ראש הרור שם הכבוד (יא): ויהי משה על אלה
הארבעים יום, להם לא אכליות וטם לא שתיתי (דברי ט ט) (יא), וזה טלא נדול לא
נזהה כמותו לפניו: (סיהיק). וטם ויבא משה בთוך הען. שעיה ויה נראה, וישב שם
ארבעים יום וארבעים לילה, והם תראונים ובמטנה תורה אמר לחם לא אכליות (שם שם):

ידל אור

ונכון, וגטו פיע פאית מגנלייס וכמיי פל סס לוועו קטו, וכמיי קה מטה: (קנמ) פיען הוות קנד: (קנט) נטע טהמא
קע (ויס' ג ג): לו פאס, עלה האהה (פ' יכ): (קט) פינא
ככלון מהה טכלר כמיי כהילוך, כי לסי פירוטו סס כויס הצעניינ' צי'ג לחדות (שיין הוות קנד),
ונרלה לי זוז הווע פיי הגנון, סהגנון יערט כן, ואה'כ יכהר טעם כמיי מגנון: (קסל) לפי פיי
הגנון שהכיהה זיל צלח יתכן, קפה הלהה הצעה ימיס סס ימי פלייטה, טכל הגאנטס למחנה טכינה
קען פלייטה טטה ימיס (עיין יומל ד ב): (קסב) ומצע קrho היל מטה כויס הצעניינ': (קסג) היל
הערפל טסע כטל חוליס: (קסל) וכרי' יוסי הגליל, אורכמן דהאר נהדי טסע לפלייטה (יומל טס):

טפ'ב רשי: ל) עיין זוז סס: לא) פיען זומל סס ילקוט אפוג:

אונקלום

שמות כה תרומה

כה אַיְדָבֵר יְהוָה אֱלֹהִים לֵאמֹר: * וְמִלְּפִיף יְיָ עַם מִשְׁרָה

ידל אור

(ט) סטיכות קה לריט, למעלת כהיכ ויטל מטה
אל הערך, ויטרכ שדרר לו סס טה
לדרר קמאנן, וכן דעת חוויל ורוכ המפרטים כי כה
לויס הלה גנטול נמ' יוס כרלטוניס צעלס מטה
א וידבר. בעלותו אל ראש הרור דבר לו על דבר המשבען (ט) והטעם שייעשו טקדיש
טשען

אבן עזרא

אשר נתן לבניו דת תמיימה
אשר יוציא לאור כל תעלומה
יביננו דבר חכמה רשותה
בפרשׁת ויקחו לי תרומה